

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

The Effects of Government Expenditure on Economic Growth in Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวกุลชรีรา ทองใหญ่

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, ศ.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, ศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

The Effects of Government Expenditure on Economic Growth in Thailand

โดย

นางสาวกุลชรีรา ทองใหญ่

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กุลธีรา ทองใหญ่ 2554: ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ปรินญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, ศ.ศ. 170 หน้า

การศึกษาเรื่องผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย และศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยแยกรายจ่ายรัฐบาลออกเป็น 2 ประเภท คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ประกอบด้วย รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ และรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ประกอบด้วย รายจ่ายด้านการก่อสร้าง รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ โดยวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยการใช้ Unit Root Test และใช้วิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) และวิธี Vector Error Correction Model (VECM) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ถึงปี พ.ศ. 2552

ผลการวิจัยพบว่า สต็อกทุนของภาคเอกชน สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในระยะยาวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในระยะยาวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามอาจไม่ได้หมายความว่า เมื่อสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง แต่ที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองตรงกันข้ามกัน อาจเป็นเพราะว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาพบว่า เมื่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศชะลอตัวลงหรือลดลงรัฐบาลจะมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้สูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยการเพิ่มรายจ่ายการลงทุนให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการลงทุนในด้านต่างๆ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ในระยะสั้นพบว่า สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Kulteera Thongyai 2011: The Effects of Government Expenditure on Economic Growth in Thailand. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics.
Thesis Advisor: Assistant Professor Arunee Punyasavatsut, Ph.D. 170 pages.

This study is about the effects of government expenditure on economic growth in Thailand. The objectives of the study are: to consider the overall of government expenditure and to examine the effects of each category of government expenditure on economic growth. The government expenditure was categorized into government consumption expenditure and government investment expenditure. In case of the government consumption expenditure, it composed of compensation of employees and net purchases. For the government investment expenditure, it was divided into expense of construction and equipment. The quantitative analytical tools employed in this study are unit root test, cointegration test followed Johansen and Juselius (1990) and vector error correction model (VECM) test. This research used annual data during 1980-2009.

The results found that private capital stock, the ratio of government consumption expenditure and gross domestic product were related to the growth rate of gross domestic product in the long run. They showed statistically significant positive relationship. Also, the ratio of government investment expenditure and gross domestic product, the ratio of government equipment expenditure and gross domestic product were related to the growth rate of gross domestic product in the long run but in the opposite direction. However, the negative relationship did not mean that the increases in the ratio of government investment expenditure and gross domestic product had an adverse effect on the growth rate of gross domestic product. But the reason may be that; when the growth rate of gross domestic product was slow down, the government tended to stabilize the economy by allocating more government spending. The spending may be in the form of government investment for infrastructure for maintaining the sustained economic growth. In the short run, the results found that the ratio of government consumption expenditure and gross domestic product, the ratio of government investment expenditure and gross domestic product, the ratio of government construction expenditure and gross domestic product, the ratio of government equipment expenditure and gross domestic product has statistically significant effect on the growth rate of gross domestic product.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับคำแนะนำและกำลังใจที่ดีจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผศ.ดร.อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง พร้อมทั้งได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด รวมถึงความเอาใจใส่และการให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.บัณฑิต ชัยวิชญชาติ ที่ให้คำปรึกษาในกระบวนการทางเศรษฐมิติในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคำแนะนำด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ประธานกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ อ.ดร.สุภาณี หาญพัฒนานุสรณ์ และขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อ.ดร.สัมพันธ์ เหมวนิช รวมทั้งขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.ดร.วิมุต วาณิชเจริญธรรม สำหรับคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เพื่อความสมบูรณ์ในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกๆ ท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้า คุณพ่อสุพจน์ ทองใหญ่และคุณแม่สุจิน ทองใหญ่ ที่สนับสนุนและให้โอกาสในการศึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดสำหรับข้าพเจ้ามาโดยตลอด ขอขอบคุณกำลังใจจากพี่ชายและน้องชายรวมทั้งครอบครัวของข้าพเจ้าทุกท่านที่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกมีกำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณคุณภูมิสำหรับความเข้าใจตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณที่สู้มาด้วยกันและอยู่เคียงข้างกันเสมอมา รวมทั้งขอขอบพระคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่ทุกท่านของโครงการบัณฑิตศึกษาที่ช่วยอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในระหว่างการศึกษาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อน MECON 69 และพี่น้องๆ MECON ทุกคน รวมถึงเพื่อนของข้าพเจ้าทุกคน ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง ตลอดจนกำลังใจที่มีให้แก่ข้าพเจ้าอย่างจริงใจมาโดยตลอด ทั้งนี้หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยไว้ ณ ที่นี้

กุลชรีรา ทองใหญ่

เมษายน 2554

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีการวิจัย	8
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	8
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	8
นิยามศัพท์	13
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	16
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
กรอบแนวคิดในการวิจัย	40
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย	42
สมมติฐานในการวิจัย	43
บทที่ 3 รายจ่ายของรัฐบาลในประเทศไทย	44
ความหมายของรายจ่ายรัฐบาล	44
ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน	48
การจำแนกงบประมาณรายจ่ายของประเทศไทย	54
แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาล	
ประเภทต่างๆ ของประเทศไทย	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ	100
ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างอัตราการเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายของรัฐบาล ประเภทต่างๆต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	106
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	112
ส่วนที่ 1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary)	112
ส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration	116
ส่วนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นด้วยวิธี VECM	126
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	130
สรุปผลการวิจัย	130
ข้อเสนอแนะ	134
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	135
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก กระบวนการงบประมาณ	139
ภาคผนวก ข ตารางข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	147
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาว ด้วยวิธี Cointegration	157
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้น ด้วยวิธี VECM	164
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	170

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการทดสอบ Stationary ของข้อมูล ณ ระดับ Level	114
2	ผลการทดสอบ Stationary ของข้อมูล ณ ผลต่างระดับที่ 1 (at First Difference)	115
3	ผลการคำนวณค่าความล่าช้า (Lag) ที่เหมาะสมของแบบจำลองที่ 1	117
4	การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration Test) ด้วยสถิติ Trace Statistic ของแบบจำลองที่ 1	118
5	ผลการคำนวณค่าความล่าช้า (Lag) ที่เหมาะสมของแบบจำลองที่ 2	122
6	การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration Test) ด้วยสถิติ Trace Statistic ของแบบจำลองที่ 2	123
ตารางผนวกที่		
1	ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตรากาารเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สต็อกทุนของภาคเอกชน	148
2	ข้อมูลรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน ของรัฐบาล รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล	150
3	ข้อมูลรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล	153

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	รายจ่ายรวมของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531	4
2	สัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อรายจ่ายรวมของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	5
3	ส่วนประกอบของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	6
4	ส่วนประกอบของรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลตามราคาปี พ.ศ. 2531	6
5	Solow Diagram	22
6	กรอบแนวคิดในการวิจัย	41
7	งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล (ปีงบประมาณ)	59
8	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531	60
9	รายจ่ายรวมของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	61
10	อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531	61
11	รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	72

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
12	อัตราการผลิตเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	73
13	รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	73
14	อัตราการผลิตเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	74
15	รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	74
16	อัตราการผลิตเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	75
17	รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	85
18	อัตราการผลิตเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	86
19	รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	86
20	อัตราการผลิตเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	87
21	รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	87

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
22	อัตรการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	88
23	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	100
24	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	101
25	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่าย ซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	102
26	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่าย การลงทุนของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	103
27	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่าย ด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	104
28	ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายด้าน เครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531	105
29	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตรการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมภายในประเทศตามราคาปี พ.ศ. 2531	106

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
30	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531	107
31	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531	108
32	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาปี พ.ศ. 2531	109
33	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาปี พ.ศ. 2531	110
34	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาปี พ.ศ. 2531	111

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การจ้างงานเต็มที่มีความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหน้าที่ในทางเศรษฐกิจของรัฐบาลนั้นจะประกอบไปด้วย หน้าที่ในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคม (Allocation Function) หน้าที่ในการกระจายรายได้และความมั่งคั่งของสังคม (Distribution Function) และหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Stabilization Function) (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552 อ้างถึง Musgrave) โดยจะเห็นได้ว่าหน้าที่ของรัฐบาลนั้นสอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจในการพัฒนาประเทศ

นโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจดังกล่าว ได้แก่ นโยบายการคลัง (Fiscal Policy) นโยบายการเงิน (Monetary Policy) และนโยบายอื่นๆ ซึ่งเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญของรัฐบาล ได้แก่ รายจ่ายรัฐบาล (Government Expenditure) การจัดเก็บภาษี (Taxation) และการก่อหนี้สาธารณะ (Public Debt) โดยรัฐบาลจะเลือกใช้เครื่องมือต่างๆ ตามความเหมาะสมและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน รวมถึงจะพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

รายจ่ายรัฐบาลในการจำแนกของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งรวมรายจ่ายรัฐบาลเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีรายได้ประชาชาติด้านรายจ่ายมวลรวมจะแบ่งรายจ่ายรัฐบาลเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล (Government Consumption Expenditure) เป็นรายจ่ายเพื่อรักษาสถานการณ์ดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อให้สามารถบริหารและปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees) เช่น เงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้าง และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ (Net Purchases) เช่น รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อใช้ในการทำงาน ประเภทที่สอง คือ รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (Government Investment Expenditure) เป็นรายจ่ายในการสร้างสินทรัพย์ถาวร หรือเพื่อสะสมทุนของภาครัฐ เพื่อให้ประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนเพื่อ

เสริมสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการผลิตของภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วย รายจ่ายด้านการก่อสร้าง (Construction) เช่น การลงทุนในการสร้างสาธารณูปโภค การสร้างถนนและระบบคมนาคมต่างๆ การสร้างเขื่อน การสร้างระบบประปาและไฟฟ้า เป็นต้น และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ (Equipment) เช่น รายจ่ายด้านครุภัณฑ์ รายจ่ายสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

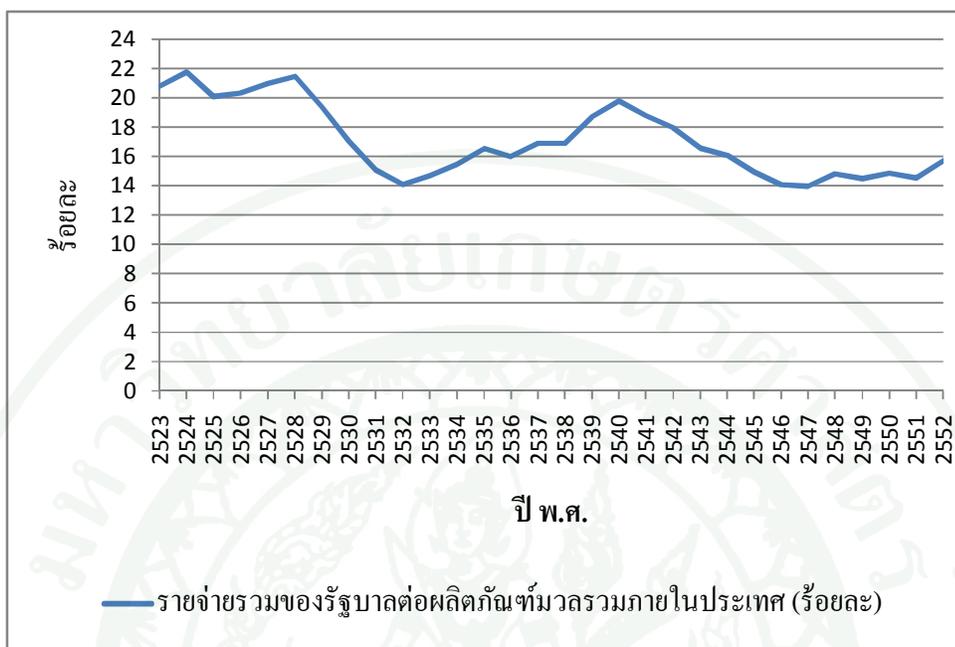
รัฐบาลจะจัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปี ซึ่งแหล่งที่มาของงบประมาณรายจ่ายดังกล่าวมาจากแหล่งรายได้ที่สำคัญ เช่น การเก็บภาษีอากร การขายสิ่งของและบริการ รายได้จากรัฐพาณิชย์ และรายได้อื่นๆ รวมถึงเงินกู้และเงินคงคลัง โดยรายจ่ายของรัฐบาลถือเป็นรายจ่ายที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ เช่น ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง รัฐบาลอาจจะลดค่าใช้จ่ายลงเพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพทางด้านราคาในระบบเศรษฐกิจ หรือในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลอาจจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัว เป็นต้น

ปัจจุบันรัฐบาลจะมีบทบาทมากขึ้น ในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลมิได้มีบทบาทแต่เพียงการป้องกันประเทศและการรักษาความยุติธรรมดั้งเดิมแล้วแต่ในปัจจุบันรัฐบาลยังต้องเข้ามามีส่วนรวมในการดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษา การวิจัย การสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง และส่งเสริมสวัสดิการด้านต่างๆ ให้แก่สังคม และรัฐบาลก็ยังมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเหตุผลที่รัฐบาลต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะระบบตลาดมีข้อจำกัดจึงทำให้กลไกตลาดไม่สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจได้สมบูรณ์ รัฐบาลจึงต้องเข้ามาเสริมบทบาทของระบบตลาดเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศ จะสามารถเจริญเติบโตไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเสมอภาค โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาลจะเป็นสถาบันที่มีขีดความสามารถในการขึ้นส่งเสริม ควบคุมการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงมีความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาครัฐ คือ การที่รัฐบาลต้องพยายามทำให้ระดับการใช้จ่ายมวลรวม และการผลิตรวมของประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราที่ได้สัดส่วนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลจะต้องส่งเสริมประสิทธิภาพ และกำลังการผลิตของประเทศให้เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการพัฒนาทางด้านวิทยาการความรู้ต่างๆ เพื่อให้กำลังการผลิตของประเทศมีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น และรัฐบาลจะต้องพยายามเพิ่มอัตราการสะสมทุนของประเทศ โดยรัฐบาลอาจเลือกใช้มาตรการทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น เพิ่มรายจ่ายรัฐบาลด้านการลงทุนเพื่อปรับปรุงรากฐานทางเศรษฐกิจ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การลงทุนและการผลิตของภาคเอกชน เช่น การสร้างระบบชลประทานเพื่อการเพาะปลูก การตัดถนนเพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น เป็นต้น หรือรัฐบาลอาจใช้มาตรการชักนำให้ภาคเอกชนมีการออมและลงทุนมากขึ้น เนื่องจากการสะสมทุนหรือการออมนั้นเป็นการตัดสินใจในการเลือกบริโภคว่าจะบริโภคในปัจจุบันหรือรอเพื่อจะบริโภคในอนาคต ทั้งนี้โดยปกติประชาชนจะเลือกที่จะบริโภคในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าปล่อยให้ภาคเอกชนตัดสินใจเกี่ยวกับการสะสมทุนของประเทศเองแล้ว การสะสมทุนของประเทศก็จะอยู่ในอัตราที่ต่ำและส่งผลต่อไปยังการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

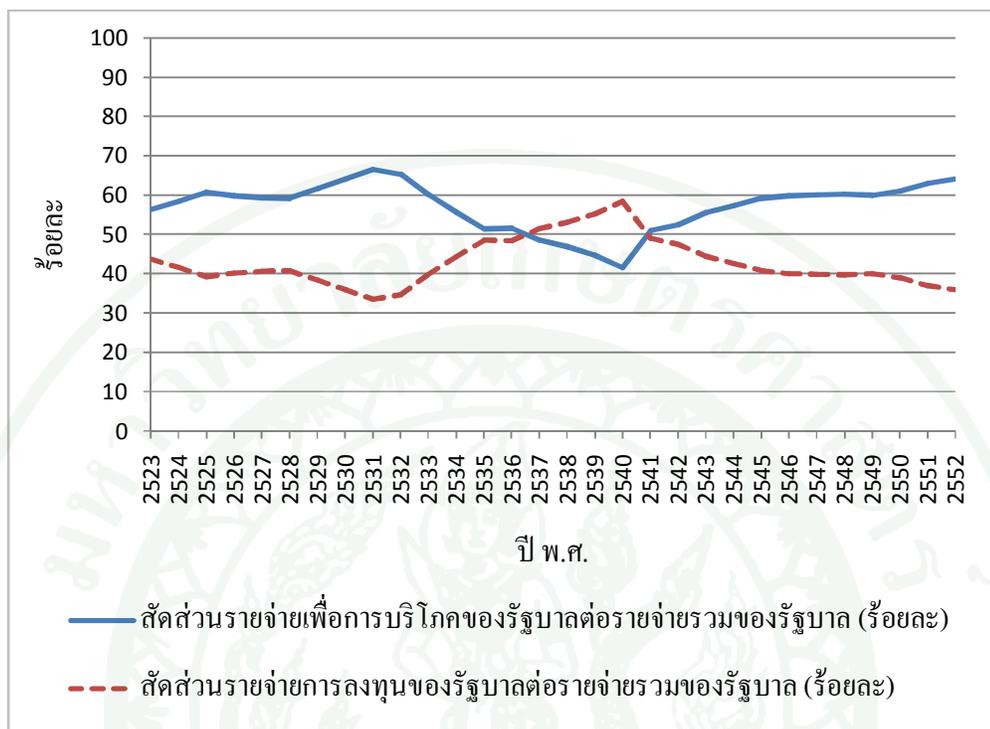
จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า รายจ่ายรวมของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในแต่ละปีจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและต่อมามีแนวโน้มลดลงจะสลับอย่างนี้ไปเรื่อยๆ และจากภาพที่ 2 เมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายจ่ายรัฐบาลนั้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อรายจ่ายรวมจะมีสัดส่วนที่มากกว่าสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อรายจ่ายรวม ยกเว้นช่วงปี พ.ศ. 2537-2540 ที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลจะมีสัดส่วนที่มากกว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล และหากพิจารณาส่วนประกอบของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล จะเห็นว่าในแต่ละปีสัดส่วนรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานจะมีสัดส่วนที่มากกว่ารายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ โดยดูได้จากภาพที่ 3 สำหรับรายจ่ายการลงทุนรัฐบาลนั้น จะเห็นว่าในแต่ละปีสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนด้านการก่อสร้าง จะมีสัดส่วนที่สูงกว่ามากเมื่อเทียบกับสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ ดูได้จากภาพที่ 4 โดยเหตุผลที่รัฐบาลลงทุนในด้านการก่อสร้างมากกว่าด้านเครื่องจักรเครื่องมือ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลจะลงทุนในสิ่งก่อสร้างต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการลงทุนของภาคเอกชน และเพื่อใช้เป็นปัจจัยการผลิตที่ภาคเอกชนไม่สามารถจัดหาเองได้ และมีการลงทุนในเครื่องจักรเครื่องมือน้อยกว่ามาก เพราะรัฐบาลไม่ได้มีหน้าที่หลักในการผลิตสินค้าและบริการของประเทศ

ภาพที่ 1 รายจ่ายรวมของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531

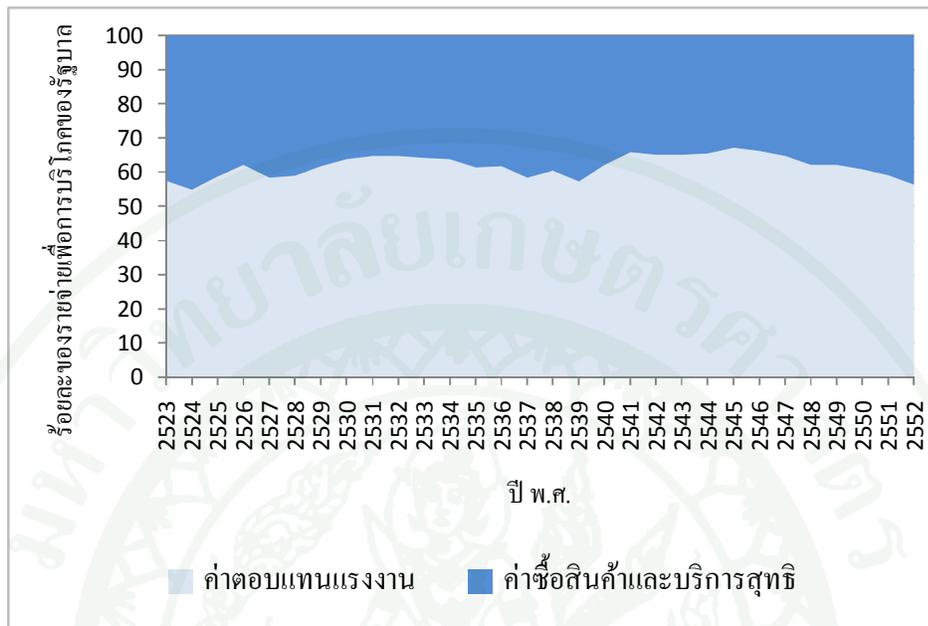
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

การตัดสินใจของรัฐบาลในการกำหนดขนาดงบประมาณที่จะใช้จ่ายเพื่อดำเนินงานในด้านต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพราะรายจ่ายรัฐบาลในแต่ละประเภทย่อมมีวัตถุประสงค์และมีผลต่อภาคเศรษฐกิจแตกต่างกันไป รวมถึงหากมีการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายของรัฐบาลประเภทใดประเภทหนึ่งย่อมกระทบกับภาคเศรษฐกิจต่างๆ ด้วยเช่นกัน จึงเป็นการยากในการตัดสินใจว่า รัฐบาลควรที่จะกำหนดงบประมาณรายจ่ายประเภทไหนอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมและส่งผลดีมากที่สุดต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาว่ารายจ่ายรัฐบาลประเภทใดบ้างที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในแต่ละประเภทบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการและก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อไป

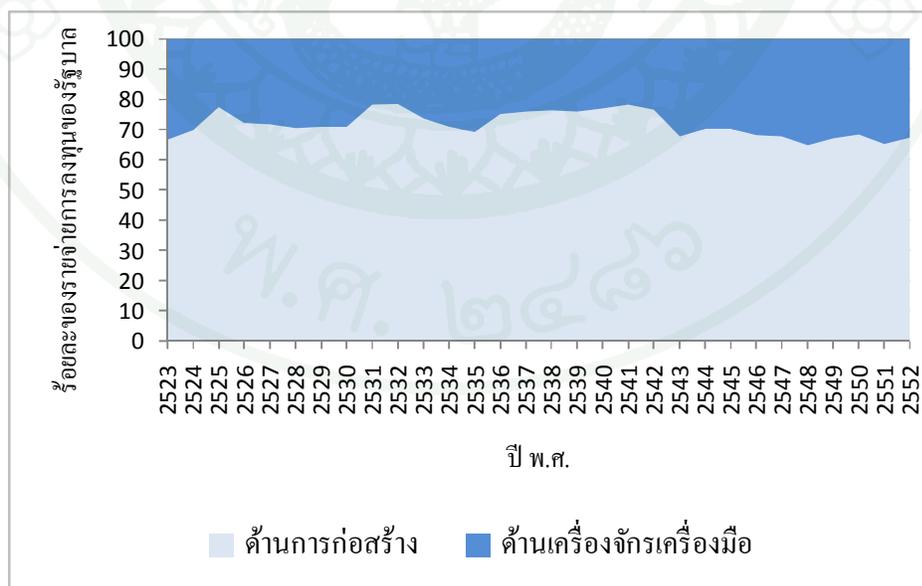

ภาพที่ 2 สัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อรายจ่ายรวมของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาถึงภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ และศึกษาว่ารายจ่ายรัฐบาลแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมากน้อยเพียงไร โดยแยกรายจ่ายรัฐบาลออกเป็น 2 ประเภท คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล แบ่งเป็น รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ ซึ่งรายจ่ายประเภทนี้เป็นรายจ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตของรัฐบาล หรือคือรายได้ของภาคครัวเรือนนั่นเอง และรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล แบ่งเป็น รายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ โดยรายจ่ายประเภทนี้จะเป็นรายจ่ายในการสะสมทุนและเสริมสร้างปัจจัยการผลิตให้แก่ภาคเอกชน โดยในการวิจัยครั้งนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ ในอนาคต เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ภาพที่ 3 ส่วนประกอบของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 4 ส่วนประกอบของรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย โดยศึกษาถึงแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้ข้อมูลรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จนถึงปี พ.ศ. 2552 รวมเป็นระยะเวลาทั้งหมด 30 ปี ใช้ข้อมูลเป็นปีปฏิทิน และขอบเขตการศึกษาระบุแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย และศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยได้จำแนกรายจ่ายของรัฐบาลเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ

1. รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล (Government Consumption Expenditure) โดยแบ่งเป็น
 - 1.1 รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees)
 - 1.2 รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ (Net Purchases)
2. รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (Government Investment Expenditure) โดยแบ่งเป็น
 - 2.1 รายจ่ายด้านการก่อสร้าง (Construction)
 - 2.2 รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ (Equipment)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประเภทต่างๆ ของรัฐบาลในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้งบประมาณที่มีจำกัด

วิธีการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series) เป็นรายปีปฏิทิน ในช่วงเวลาดังแต่ปี พ.ศ. 2523 ถึงปี พ.ศ. 2552 โดยข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย มีดังนี้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สต็อกทุนของภาคเอกชน รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลในราคาปี พ.ศ. 2531 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวารสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย เป็นเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 โดยนำข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงเพื่อ Plot กราฟและอธิบายถึงแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยจะทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลา โดยใช้ Unit Root Test ด้วยวิธี Augmented Dickey Fuller Test: ADF Test และใช้วิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) ในการหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM)

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) เพื่อดูความมีเสถียรภาพของข้อมูลอนุกรมเวลา ด้วยการทดสอบ Unit Root Test โดยวิธี Augmented Dickey Fuller Test: ADF Test ข้อมูลอนุกรมเวลามักจะขึ้นกับค่าแนวโน้มและมีความสัมพันธ์กันในแต่ละช่วงเวลานั้นคือ ค่า ณ เวลาปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับค่าในอดีต ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะเรียกว่าเป็น Non-Stationary แต่เนื่องจาก การอ้างอิงค่าสถิติทางเศรษฐมิติส่วนใหญ่มีพื้นฐานจากข้อสมมติว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีคุณสมบัติ Stationary ดังนั้นจึงต้องมีการทดสอบคุณสมบัติ Stationary ก่อน โดยเริ่มต้นด้วยการประมาณค่าในแบบจำลองดังนี้

$$Y_t = \rho Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (1)$$

โดยที่

- Y_t คือ ตัวแปรที่ต้องการใช้ในการศึกษา (Random Walk Variable) และถูกกำหนดโดยตัวมันเองในอดีต (Y_{t-1})
- ρ คือ สัมประสิทธิ์ของตัวแปรความล่าช้า (Lagged) ของอนุกรมเวลา
- ε_t คือ Error Term

การทดสอบสมมติฐานหลัก (Null Hypothesis) ถ้า $\rho = 0$ แสดงว่ามี Unit Root หรือมีคุณสมบัติเป็น Non Stationary แต่ถ้า $\rho \neq 0$ จะมีคุณสมบัติเป็น Stationary ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

$$H_0: \rho = 0 \text{ (Non-Stationary)}$$

$$H_a: \rho \neq 0 \text{ (Stationary)}$$

$$Y_t - Y_{t-1} = \rho Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (2)$$

หรือกล่าวได้ว่า Y_t เป็นแนวเดินเชิงสุ่ม (Random Walk) ในรูปผลต่างอันดับที่หนึ่ง ดังนี้

$$\Delta Y_t = \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (3)$$

โดยที่ δ คือ $(\rho-1)$

ถ้า Y_t มีลักษณะเป็นแนวเดินเชิงสุ่ม ซึ่งมีค่าความโน้มเอียงโดยทั่วไปรวมอยู่ด้วย (Random Walk with Drift) สามารถแสดงได้ดังนี้

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (4)$$

และถ้ามีลักษณะเป็นแนวเดินเชิงสุ่ม ซึ่งมีค่าความโน้มเอียงโดยทั่วไปรวมอยู่ด้วย (Random Walk with Drift) และมีแนวโน้มของเวลา (Time Trend) หรือ (Linear Time Trend) รวมอยู่ สามารถแสดงได้ดังนี้

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \beta_2 t + \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (5)$$

โดยที่ T คือ แนวโน้มเวลา

กล่าวโดยสรุปว่าการทดสอบ Unit Root ของ Dickey and Fuller ได้ทำการทดสอบความแตกต่างภายใต้สมมติฐานทั้ง 3 กรณี ดังนี้

$$\Delta Y_t = \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad \text{(Random Walk)} \quad (6)$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad \text{(Random Walk with Drift)} \quad (7)$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \beta_2 t + \delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{Random Walk with Drift Around a Stochastic Trend}) \quad (8)$$

ซึ่งจากสมการทั้งสามข้างต้น นำมาทดสอบโดยมีสมมติฐานว่า

$$H_0 : \quad \delta = 1 \quad (\text{Non-Stationary})$$

$$H_a : \quad \delta \neq 1 \quad (\text{Stationary})$$

โดยการเปรียบเทียบค่าสถิติ DF Test ที่คำนวณได้กับค่าที่เหมาะสมที่อยู่ในตาราง Dickey Fuller (Dickey Fuller Tables) หรือกับค่าวิกฤติ MacKinnon (MacKinnon Critical Values)

อย่างไรก็ตามการทดสอบ Unit Root ในกรณีทั้ง 3 ที่กล่าวมา เป็นสมการที่อยู่ภายใต้ข้อสมมติก็คือ ตัว ε_t (Error Term) ไม่เกิดสหสัมพันธ์ หรือ Autocorrelation ดังนั้น Dickey and Fuller จึงได้พัฒนาและปรับปรุงการทดสอบ DF Test ใหม่ที่เราเรียกว่าจกกัน ในนามของ Augmented Dickey Fuller (ADF) Test โดยการเพิ่มตัวแปร Lag ไปเป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายตัวหนึ่ง ดังนี้

$$\Delta Y_t = \delta Y_{t-1} + \alpha_i \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{Random Walk}) \quad (9)$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \delta Y_{t-1} + \alpha_i \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{Random Walk with Drift}) \quad (10)$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \beta_2 t + \delta Y_{t-1} + \alpha_i \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{Random Walk with Drift Around a Stochastic Trend}) \quad (11)$$

โดยที่

β_1 คือ ค่าคงที่

β_2 คือ สัมประสิทธิ์ของ Time Trend

t คือ Time Trend

$\alpha_i \sum_{i=1}^m \Delta Y_{t-1}$ คือ ผลกระทบของ Autocorrelation ของ Y_t ในอันดับที่สูงกว่า

- m คือ จำนวน Lag ของตัวแปรที่จะศึกษาที่เหมาะสมที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Autocorrelation จากการกำหนดจำนวนที่เหมาะสม
- ε_t คือ Pure White Noise Error Term

ขั้นตอนในการกำหนดจำนวน Lag ที่เหมาะสมสามารถใช้สถิติของ Akaike Information Criterion (AIC) หรือ AIC Criterion ซึ่งการเลือกจำนวน Lag ที่เหมาะสมจะทำการเลือก Lag ที่ให้ค่า AIC ต่ำสุดและจะเป็น Lag ที่ทำให้แบบจำลองนั้น มีความเหมาะสมที่สุดดังสมการพื้นฐานนี้

$$AIC = -2(\ell/T) + 2(k/T) \quad (12)$$

โดยที่

- ℓ คือ ค่าของ Log Likelihood Function
- k คือ จำนวน Parameter ในการประมาณค่า Log Likelihood Function
- T คือ จำนวนตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 หากความสัมพันธ์ระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยวิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) โดย Cointegration เป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติที่ใช้ทดสอบว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจ ต่างๆ มีความสัมพันธ์ระยะยาวหรือไม่ โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงต่อกัน (Spurious Regression) และเป็นวิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้กับแบบจำลองที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป และสามารถหาจำนวน Cointegrating Vectors ได้พร้อมๆกัน โดยการทดสอบตามวิธีการของ Johansen and Juselius มีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบขั้นต้นกับตัวแปรทุกตัวเพื่อหา Order of Integration และจำนวน Lag Length ที่เหมาะสม เพื่อหาอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูลของตัวแปรทุกตัวหากมีลำดับความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างกันจะไม่รวมเข้าไว้ด้วยกัน

2. การประมาณค่าแบบจำลองและหาจำนวนของ Cointegrating Vectors คือ การทดสอบว่าแบบจำลองควรมีรูปแบบใด

3. ทำการ Normalized Cointegrating Vectors และ Speed of Adjustment Coefficients ซึ่งจะทำให้ได้ค่าพารามิเตอร์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ดุลยภาพในระยะยาว (Cointegrating Relationship) และค่าความเร็วในการปรับตัว (Speed of Adjustment)

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM)

นิยามศัพท์

รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล (Government Consumption Expenditure) หมายถึง รายจ่ายรวมของรัฐบาลเพื่อซื้อสินค้าและบริการทุกชนิด ประกอบด้วยรายจ่ายสำหรับค่าตอบแทนแรงงาน รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการ หักด้วยรายรับที่เกิดจากรั่วเรือนและธุรกิจซื้อสินค้าและบริการจากรัฐบาล คิดเฉพาะรายจ่ายสิ้นเปลืองหรือรายจ่ายประจำเท่านั้น ไม่รวมรายจ่ายเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล (Compensation of Employees) หมายถึง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ที่จ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาล และพนักงานรัฐวิสาหกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล (Net Purchases) หมายถึง รายจ่ายสุทธิค่าใช้จ่าย ค่าวัสดุที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อใช้ในการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (Government Investment Expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets) ใดๆ เช่น สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ที่สามารถก่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าใช้จ่ายในการคิดแปลง ต่อเติมและซ่อมแซมสินทรัพย์ถาวรนั้นๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

รายการด้านการก่อสร้างของรัฐบาล (Construction) หมายถึง รายการที่ครอบคลุมถึง กิจกรรมการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ การตัดแปลงต่อเติมและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างทุกประเภท โดยรวมถึง อาคารที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ อาคารอุตสาหกรรมและอาคารอื่นๆ ทุกชนิด และยัง รวมถึงการก่อสร้างที่ไม่ใช่อาคาร ได้แก่ การก่อสร้างถนน สะพาน เขื่อน รั้วท่อระบายน้ำ โรงไฟฟ้า ระบบสายส่งไฟฟ้า สายโทรศัพท์ การต่อท่อประปา การขุดบ่อบาดาล บ่อน้ำ บ่อปลา ทำแพขนานยนต์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการปรับพื้นที่เพื่อทำการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ การก่อสร้างยัง ครอบคลุมถึงการติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบที่ประกอบติดกับอาคาร เช่น ลิฟท์ บันไดเลื่อน สะพาน เลื่อน และเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดติดตั้งควบกับอาคาร เช่น ระบบปรับอากาศ ระบบระบายอากาศ ระบบทำน้ำอุ่น และเฟอร์นิเจอร์ชนิดที่ติดกับตัวอาคาร และสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันให้นับเป็นส่วน หนึ่งของกิจกรรมการก่อสร้างด้วย และรวมทั้งกิจกรรมการก่อสร้างที่เป็นการจ้างเหมา ผู้รับเหมาก่อสร้าง (Contract out) ทั้ง โครงการ หรือการก่อสร้างที่ดำเนินการโดยเจ้าของสิ่งก่อสร้าง เอง (own accounts) นับเป็นการผลิตในสาขาก่อสร้างทั้งสิ้น โดยแบ่งเป็นหมวดใหญ่ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

1. การก่อสร้างที่อยู่อาศัย (Residential)
2. การก่อสร้างอาคารที่มีใช้ที่อยู่อาศัย (Non Residential)
 - ที่ทำงาน
 - โรงเรียน
 - โรงพยาบาล
 - อาคารอื่นๆ
3. การก่อสร้างที่ไม่ใช่อาคาร (Other construction)
 - ถนน
 - สะพาน
 - เขื่อน
 - สิ่งก่อสร้างอื่นๆ

รายการด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล (Equipment) หมายถึง รายการในการซื้อ เครื่องมือเครื่องจักรในหมวดใหญ่ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ)

1. หมวดยานพาหนะ (Transport Equipment) เช่น รถไฟ เครื่องบิน รถบรรทุก รถยนต์ รถโดยสาร รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

2. หมวดเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้เพื่อการผลิต (Industrial Machinery) เช่น เครื่องจักรการเกษตร เครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น

3. หมวดเครื่องใช้สำนักงาน (Office Equipment) เช่น ครุภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าต่างๆ

รายจ่ายรวมของรัฐบาล หมายถึง รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลรวมทั้งรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในส่วนของการตรวจเอกสารจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่หนึ่ง ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- ส่วนที่สอง ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษา

ส่วนที่หนึ่ง ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายถึง การขยายตัวของผลิตภัณฑ์ในประเทศที่แท้จริง เฉลี่ย หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงเฉลี่ย หรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยตลอดระยะเวลายาวนาน (รัตน สหายคณิต, 2546: 427)

จากความหมายข้างต้นจะเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็มูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติหรือรายได้ก็ตาม จะต้องปรับมูลค่าในราคาประจำปีให้เป็นมูลค่าที่แท้จริง จึงแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิต นอกจากนี้มูลค่าผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงหรือรายได้ที่แท้จริงจะต้องนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยหารด้วยจำนวนประชากรเพื่อจัดผลของการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ดังนั้นค่าเฉลี่ยจึงแสดงว่า ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงหรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อประชากร 1 คน มีจำนวนเท่าใด ผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงเฉลี่ยจะสูงขึ้น ได้หากผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร โดยประเทศที่มีความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงเฉลี่ยหรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยของประเทศจะต้องสูงขึ้น และการสูงขึ้นของผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงเฉลี่ยหรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยนี้จะต้องสูงขึ้นเป็นระยะเวลายาวนาน

ซึ่งอาจวัดอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงเฉลี่ยหรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) และปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ (Non Economic Factor)

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

สามารถเขียนความสัมพันธ์ในรูปของฟังก์ชันการผลิต (Production Function) ได้ดังนี้

$$Q = f(N,K,L,E)$$

โดย Q = ปริมาณผลผลิต

N = ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

K = สินทรัพย์

L = แรงงาน

E = การประกอบการ

ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิต จึงขึ้นอยู่กับ การเพิ่มขึ้นของปริมาณปัจจัยการผลิต และการเพิ่มขึ้นของคุณภาพปัจจัยการผลิต ตามฟังก์ชันการผลิตข้างต้น โดยปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็น ที่ดิน ทุน แรงงานและการประกอบการ แต่เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจแบบตลาด การผลิตส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อขายในตลาดและมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิต ดังนั้นเทคโนโลยีและตลาดจึงมีความสำคัญต่อการผลิตด้วย

- ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะคติของประชากรในสังคม สถาบันครอบครัว ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี โครงสร้างทางสังคม ระบบการเมืองการปกครอง ตลอดจนกฎหมายต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม โดยอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้อาจจะส่งเสริมให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตเร็วขึ้น หรืออาจเป็นอุปสรรคบั่นทอนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็ได้

ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

- ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก (Neoclassical Economists)

นักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิกที่มีชื่อเสียง คือ โซโล (Solow) โดยโซโลได้พัฒนาทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นในปี.ศ. 1956 โดยการปรับปรุงทฤษฎีความเจริญเติบโตของฮาร์รอดและโดมาร์ (Harrod and Domar) แต่ยังคงเน้นความสำคัญของการสะสมทุนต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ได้มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนกับการออมและการเพิ่มขึ้นของประชากรด้วย โดยการเปลี่ยนแปลงของอัตราการออมหรือการเพิ่มขึ้นของประชากรจะกระทบการสะสมทุน และในที่สุดก็จะเกิดผลกระทบต่อระดับรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ย โดยทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโซโลสร้างขึ้นโดยอาศัยฟังก์ชันที่สำคัญได้แก่ ฟังก์ชันการผลิตเฉลี่ยและฟังก์ชันการออมเฉลี่ย และอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนกับการออม ความสัมพันธ์ของค่าเสื่อมราคาและอัตราการเพิ่มของประชากรที่มีต่อการลงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับการเติบโตของอัตราส่วนของทุนต่อแรงงาน และแนวคิดเกี่ยวกับสภาวะความเจริญเติบโตที่ทรงตัว (Steady State Growth) (รัตนาศายคณิต, 2544: 442)

- แบบจำลองของ Solow

แบบจำลองของ Solow มีลักษณะเป็นดุลยภาพบางส่วน (Partial Equilibrium) โดยแบบจำลองประกอบด้วยทางด้านผู้ผลิตเท่านั้น แบบจำลองของ Solow ประกอบด้วยสมการ 2

สมการ คือ สมการการผลิต (Production Function) และสมการแสดงการสะสมทุน (Capital Accumulation Function) (อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, 2544: 134-138)

ข้อสมมติแบบจำลอง ได้แก่

1. ระบบเศรษฐกิจมีการผลิตสินค้าชนิดเดียว และมีลักษณะเหมือนกันทุกชิ้น (Homogenous)
2. ไม่มีตัวแปรเทคโนโลยีในแบบจำลอง
3. อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรถูกกำหนดจากภายนอกแบบจำลอง (Exogenous) ในอัตราเท่ากับ n
4. สมมติให้คนแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งซึ่งมีค่าคงที่ไว้สำหรับการออม

สมการการผลิต

สมมติให้สมการการผลิตมีลักษณะเป็น Cobb Douglas Production คือ

$$Y = F(K, L) = K^\alpha L^{1-\alpha}$$

เมื่อ	Y	คือ ผลผลิต
	K	คือ ปัจจัยทุน
	L	คือ ปัจจัยแรงงาน
	α	คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อทุน โดยที่ $0 < \alpha < 1$
	$1-\alpha$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อแรงงาน

ดังนั้นปัญหาของผู้ผลิตซึ่งต้องการได้รับกำไรสูงสุด คือ

$$\max_{K, L} \pi = F(K, L) - rK - wL$$

เมื่อ r คือ อัตราดอกเบี้ย
 w คือ อัตราค่าจ้าง

เงื่อนไขที่ทำให้ผู้ผลิตได้รับกำไรสูงสุด (First Order Condition) คือ

$$\frac{\partial \pi}{\partial K}: r = \frac{\partial Y}{\partial K} = \alpha K^{\alpha-1} L^{1-\alpha} = \alpha \frac{Y}{K}$$

$$\frac{\partial \pi}{\partial L}: w = \frac{\partial Y}{\partial L} = (1-\alpha) K^\alpha L^{-\alpha} = (1-\alpha) \frac{Y}{L}$$

เมื่อแทนค่า w และ r ลงในต้นทุนรวมจะได้ว่า

$$wL + rK = (1-\alpha) \frac{Y}{L} \cdot L + \alpha \frac{Y}{K} \cdot K = Y$$

ซึ่งแสดงว่าผู้ผลิตจะไม่มีกำไร ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตอยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ และลักษณะของสมการการผลิตจะทำให้ผลตอบแทนคงที่ (Constant Returns to Scale) และผลผลิตหน่วยสุดท้ายลดน้อยลง (Diminishing Marginal Product)

ถ้าเขียนสมการการผลิตในรูปต่อหัวของประชากร (Per Capita Term) โดยกำหนดให้ $y = \frac{Y}{L}$ และ $k = \frac{K}{L}$ จะได้ว่า

$$Y = K^\alpha L^{1-\alpha}$$

$$\frac{Y}{L} = \frac{K^\alpha L}{L L^\alpha} = \left(\frac{K}{L} \right)^\alpha$$

$$y = k^\alpha$$

สมการแสดงการสะสมทุน

กำหนดให้

$$\dot{K} = sY - dK$$

โดยที่
$$\dot{K} = K_{t+1} - K_t = \frac{dK}{dt}$$

เมื่อ s คือ อัตราการออม
d คือ อัตราการเสื่อมค่าของทุน

จากคำจำกัดความของทุนต่อหัวของประชากร

$$k = \frac{K}{L}$$

$$\log k = \log K - \log L$$

$$\frac{1}{k} \frac{dk}{dt} = \frac{1}{K} \frac{dK}{dt} - \frac{1}{L} \frac{dL}{dt}$$

$$\frac{\dot{k}}{k} = \frac{\dot{K}}{K} - \frac{\dot{L}}{L}$$

เมื่อกำหนดให้ $\frac{\dot{L}}{L} = n$ คือ อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร จะได้ว่า

$$\frac{\dot{k}}{k} = \left(\frac{sY}{K} - \frac{dK}{K} \right) - n$$

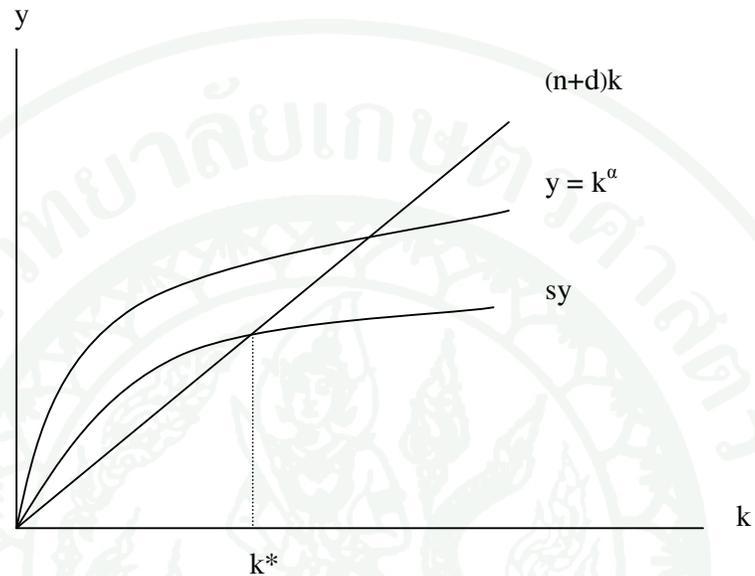
$$\frac{\dot{k}}{k} = s \left(\frac{Y}{L} \right) \left(\frac{L}{K} \right) - d - n$$

$$\frac{\dot{k}}{k} = s \frac{y}{k} - d - n$$

$$\dot{k} = sy - (n + d)k$$

ซึ่งก็คือ สมการแสดงการเปลี่ยนแปลงของทุนต่อหัวของประชากร

สามารถเขียนแผนภาพแสดงการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจได้ ดังนี้

ภาพที่ 5 Solow Diagram

ที่มา: อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ (2544: 136)

ณ ดุลยภาพในระยะยาวที่หยุดนิ่ง (Steady State Equilibrium) ตัวแปรทุกตัวจะมีอัตราการเจริญเติบโตคงที่และเท่ากันทุกตัวแปร ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของทุนต่อหัวของประชากรจะเท่ากับศูนย์ ($\dot{k} = 0$) เพราะอัตราการเจริญเติบโตของทุนเท่ากับประชากร เมื่อพิจารณาสมการแสดงการเปลี่ยนแปลงของทุนต่อหัวของประชากร ($\dot{k} = sy - (n+d)k$) พบว่า $\dot{k} = 0$ เมื่อ $sy = (n+d)k$ นั่นคือเมื่อฟังก์ชัน sy ตัดกับ $(n+d)k$ ณ ระดับ k^* ดังภาพที่ 5 ดังนั้น k^* คือ ระดับของทุนต่อหัวของประชากร ณ ดุลยภาพที่หยุดนิ่ง

ส่วนต่างระหว่าง sy และ $(n+d)k$ จะเท่ากับการเปลี่ยนแปลงของทุนต่อหัวของประชากร (\dot{k}) ซึ่งจากภาพจะพบว่ามีค่าลดลงเรื่อยๆ เมื่อเข้าใกล้ดุลยภาพที่หยุดนิ่ง นั่นคือ

ถ้า $sy > (n+d)k$ จะทำให้ \dot{k} เป็นบวก ซึ่งเรียกว่า Capital Deepening

ถ้า $sy = (n + d)k$ จะทำให้ $k^0 = 0$ (แต่ K ยังเพิ่มขึ้นเพราะ L ยังเพิ่มขึ้น) เรียกว่า Capital

Widening

จากแบบจำลองของ Solow จะได้ข้อสรุปว่า

1. ในดุลยภาพระยะยาวที่หยุดนิ่ง ทุนต่อหัวของประชากรและผลผลิตต่อหัวของประชากรจะคงที่ โดยที่อัตราการเพิ่มขึ้นของทุนและผลผลิตเท่ากับอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร
2. ประเทศที่มีปริมาณทุนอยู่ในระดับต่ำกว่าดุลยภาพระยะยาวที่หยุดนิ่ง หรือประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อย จะมีอัตราความเจริญเติบโตสูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว
3. อัตราความเจริญเติบโตของประเทศต่างๆ จะลดลงเรื่อยๆ และเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวที่ระดับผลผลิตเดียวกัน (ถ้าประเทศเหล่านั้นมีอัตราการออม อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร และอัตราการเสื่อมค่าของทุนเท่ากัน) ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า Convergence

นอกจากนี้จะพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณทุนต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพหยุดนิ่ง (k^*) คือ

1. การเพิ่มขึ้นของอัตราการออม (s) เมื่ออัตราการออมเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณทุนต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพเพิ่มขึ้น
2. การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตของประชากร (n) เมื่ออัตราการเจริญเติบโตของประชากรเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณทุนต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพลดลง
3. การเพิ่มขึ้นของอัตราการเสื่อมค่าของทุน (d) เมื่ออัตราการเสื่อมค่าของทุนเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณทุนต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพลดลง

ระดับของปริมาณทุนต่อหัวของประชากรและผลผลิตต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพ
ณ ดุลยภาพระยะยาวที่หยุดนิ่ง

$$k = sy - (n+d)k = 0$$

$$0 = sk^\alpha - (n+d)k$$

$$(n+d)k = sk^\alpha$$

$$k^{1-\alpha} = \frac{s}{n+d}$$

$$k^* = \left(\frac{s}{n+d} \right)^{\frac{1}{1-\alpha}}$$

จาก $y = k^\alpha$ จะได้ว่า

$$y^* = \left(\frac{s}{n+d} \right)^{\frac{\alpha}{1-\alpha}}$$

ดังนั้นจะพบว่า

1. เมื่ออัตราการออมเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลผลิตต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพเพิ่มขึ้น
2. เมื่ออัตราการเจริญเติบโตของประชากรเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลผลิตต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพลดลง
3. เมื่ออัตราการเสื่อมค่าของทุนเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลผลิตต่อหัวของประชากรที่ดุลยภาพลดลง

ส่วนที่สอง ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษา

ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก (Neoclassical Economists)

ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบ Neoclassical Growth Model ที่มีตัวแปรรายจ่ายของภาครัฐทั้งสองประเภท คือ รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายเพื่อการบริโภคและรายจ่ายการลงทุนอยู่ในแบบจำลอง (อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, 2553)

แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปของระบบเศรษฐกิจจะประกอบด้วย 3 ภาคเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคครัวเรือน (Household Sector) ภาคธุรกิจ (Firm) และภาครัฐบาล (The Government) โดยมีรายละเอียดในแต่ละภาคเศรษฐกิจ คือ

ภาคครัวเรือน

ภาคครัวเรือนมีพฤติกรรมด้านการบริโภค คือ ต้องการได้รับความพอใจตลอดชีวิตสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ (Budget Constraint) ที่มีอยู่

ฟังก์ชันวัตถุประสงค์ (Objective Function) คือ ครัวเรือนต้องการได้รับอรรถประโยชน์จากการบริโภคตลอดชีวิตสูงสุด

$$\max \sum_{t=0}^{\infty} \beta^t u(c_t)$$

$$u(c_t) = \ln c_t$$

เมื่อ c_t คือ การบริโภคในช่วงเวลาที่ t
 u คือ ฟังก์ชันอรรถประโยชน์

ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณของครัวเรือน คือ

$$c_t + k_{t+1} = (1-\tau)r_t k_t + g_t^c$$

เมื่อ	k_t	คือ ทุน ณ ต้นช่วงเวลา t
	r_t	คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
	g_t^c	คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลที่แท้จริง เช่น รายได้ของภาคครัวเรือนที่ได้จากภาครัฐบาลในช่วงเวลาที่ t
	τ	คือ อัตราภาษี (Tax Rate)

กำหนดให้ อัตราการเสื่อมค่าของทุน (δ) เท่ากับ 1 คือ ทุนใช้แล้วเสื่อมสภาพหมดไป

ดังนั้นจะเขียนสมการ Lagrange ได้ว่า

$$L = \sum_{t=0}^{\infty} \beta^t \ln c_t + \sum_{t=0}^{\infty} \beta^t \lambda_t [(1-\tau)r_t k_t - c_t - k_{t+1} + g_t^c]$$

เงื่อนไขอันดับแรก (First Order Condition) ที่ทำให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจสูงสุด คือ

$$\frac{\partial L}{\partial c_t} : \quad \beta^t \frac{1}{c_t} - \beta^t \lambda_t = 0$$

$$\lambda_t = \frac{\beta^t \frac{1}{c_t}}{\beta^t} = \frac{1}{c_t}$$

$$\lambda_t = \frac{1}{c_t} \tag{1}$$

$$\frac{\partial L}{\partial k_{t+1}} : \quad -\beta^t \lambda_t + \beta^{t+1} \lambda_{t+1} (1-\tau)r_{t+1} = 0$$

$$\beta^{t+1} \lambda_{t+1} (1-\tau)r_{t+1} = \beta^t \lambda_t$$

$$\frac{\beta^{t+1}}{\beta^t} \lambda_{t+1} (1-\tau)r_{t+1} = \lambda_t$$

$$\beta \lambda_{t+1} (1-\tau)r_{t+1} = \lambda_t \tag{2}$$

แทน (1) ใน (2) จะได้

$$\beta \frac{1}{c_{t+1}} [(1-\tau)r_{t+1}] = \frac{1}{c_t}$$

$$\frac{c_{t+1}}{c_t} = \beta [(1-\tau)r_{t+1}] \quad (3)$$

จากสมการที่ (3) จะได้ $1 + \gamma = \beta [(1-\tau)r]$ (4)

โดย γ คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โดยสามารถแสดงให้เห็นว่า อัตราการเจริญเติบโตของการบริโภค อัตราการเจริญเติบโตของทุน และอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมีค่าเท่ากันได้ดังนี้

จากสมการการผลิตของภาคธุรกิจ

$$y_t = Ak_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha}$$

และ

$$\pi = Ak_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha} - r_t k_t$$

เมื่อกำหนดให้ $\pi = 0$ ดังนั้นจะได้

$$Ak_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha} = r_t k_t \quad (5)$$

จากงบประมาณของภาครัฐบาล

$$g_t^c + g_t^i = \tau r_t k_t$$

จะได้

$$g_t^i = \tau r_t k_t - g_t^c \quad (6)$$

จากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณของภาคครัวเรือน

$$c_t + k_{t+1} = (1 - \tau)r_t k_t + g_t^c$$

$$c_t + k_{t+1} = r_t k_t - \tau r_t k_t + g_t^c$$

$$c_t + k_{t+1} + \tau r_t k_t - g_t^c = r_t k_t \quad (7)$$

นำสมการที่ (5) แทนลงใน $r_t k_t$ และนำสมการที่ (6) แทนลงใน $\tau r_t k_t - g_t^c$ จะได้

$$c_t + k_{t+1} + g_t^i = A k_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha} \quad (8)$$

นำ k_t หารตลอดจะได้

$$\frac{c_t}{k_t} + \frac{k_{t+1}}{k_t} + \frac{g_t^i}{k_t} = A \frac{(g_t^i)^{1-\alpha}}{k_t^{1-\alpha}} \quad (9)$$

โดย A มีค่าคงที่และ g_t^i และ k_t มีการเจริญเติบโตในอัตราคงที่และเท่ากันในดุลยภาพระยะยาว (Steady State Equilibrium) ทำให้สัดส่วน $\frac{g_t^i}{k_t}$ มีค่าคงที่ เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตของ k_t คือ $\frac{k_{t+1}}{k_t}$ มีค่าคงที่ในดุลยภาพระยะยาวเช่นเดียวกัน ดังนั้น $\frac{c_t}{k_t}$ จึงมีค่าคงที่ด้วย ซึ่งหมายความว่า c_t และ k_t มีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากัน จะได้ว่า

$$\frac{c_{t+1}}{c_t} = \frac{k_{t+1}}{k_t} = 1 + \gamma \quad (10)$$

จาก

$$y_t = A k_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha}$$

$$\frac{y_{t+1}}{y_t} = \left(\frac{k_{t+1}}{k_t} \right)^\alpha \left(\frac{g_{t+1}^i}{g_t^i} \right)^{1-\alpha}$$

$$1 + \gamma = (1 + \gamma)^\alpha (1 + \gamma)^{1-\alpha} \quad (11)$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า

$$\frac{c_{t+1}}{c_t} = \frac{k_{t+1}}{k_t} = \frac{y_{t+1}}{y_t} = 1 + \gamma \quad (12)$$

อธิบายได้ว่า อัตราการเจริญเติบโตของการบริโภค อัตราการเจริญเติบโตของทุน และอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมีค่าเท่ากัน

ภาคธุรกิจ

สมมติให้สมการการผลิตมีลักษณะเป็น Cobb Douglas Production Function คือ

$$y_t = A k_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha}$$

เมื่อ y_t คือ ผลผลิตในช่วงเวลาที่ t
 k_t คือ ปัจจัยทุน ณ ต้นช่วงเวลาที่ t
 g_t^i คือ รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลในช่วงเวลาที่ t ในกรณีที่รัฐบาลใช้จ่ายเพื่อสาธารณูปโภค หน่วยธุรกิจไม่จำเป็นต้องจ่ายผลตอบแทนให้ g_t^i เพราะถือเป็นสินค้าสาธารณะ

ดังนั้นปัญหาของผู้ผลิต คือ ต้องการได้รับกำไรสูงสุด

$$\text{Max } \pi \quad \pi = A k_t^\alpha (g_t^i)^{1-\alpha} - r_t k_t$$

เมื่อ r_t คือ อัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลาที่ t

เงื่อนไขที่ทำให้ผู้ผลิตได้รับกำไรสูงสุด (first Order Condition) คือ

$$\frac{\partial y_t}{\partial k_t} : \quad \alpha A k_t^{\alpha-1} (g_t^i)^{1-\alpha} - r_t = 0$$

$$r_t = \alpha A k_t^{\alpha-1} (g_t^i)^{1-\alpha}$$

แทนค่า r_t ใน (4) จะได้

$$1 + \gamma = \beta \left[(1 - \tau) (\alpha A k_t^{\alpha-1} (g_t^i)^{1-\alpha}) \right] \quad (13)$$

ดังนั้นจะเห็นว่า รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (g_t^i) ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (γ)

ภาครัฐบาล

กำหนดให้ภาครัฐบาลดำเนินนโยบายงบประมาณสมดุลและเก็บภาษีเป็นสัดส่วนกับรายได้ นั่นคือ รายรับเท่ากับรายจ่าย โดยมีรายจ่ายหลักๆ 2 ด้าน คือ รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลและรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล

$$g_t^c + g_t^i = \tau r_t k_t$$

เมื่อ	$\tau r_t k_t$	คือ	รายรับจากภาษี ณ ช่วงเวลาที่ t
	g_t^c	คือ	รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายเพื่อการบริโภคในช่วงเวลาที่ t
	g_t^i	คือ	รายจ่ายลงทุนในช่วงเวลาที่ t

จากงบประมาณของภาครัฐบาลจะได้

$$\tau = \frac{g_t^c + g_t^i}{r_t k_t} \quad (14)$$

แทนค่าในสมการที่ (13) จะได้

$$1 + \gamma = \beta \left[(1 - \frac{g_t^c + g_t^i}{r_t k_t}) (\alpha A k_t^{\alpha-1} (g_t^i)^{1-\alpha}) \right] \quad (15)$$

จากแบบจำลองสรุปได้ว่า รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล จะส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตของธุรกิจเอกชน จึงทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ในขณะที่รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล เช่น เงินเดือนให้ภาคครัวเรือนจะทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และทำให้การบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทางหนึ่ง ส่งผลต่อไปยังการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อไป

โดยในการวิจัยจะใช้แนวคิดจากทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบ Neoclassical Growth Model ที่มีตัวแปรรายจ่ายของรัฐบาลทั้งสองประเภท คือ รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายเพื่อการบริโภคและรายจ่ายการลงทุนอยู่ในแบบจำลอง และจากแบบจำลองจะเห็นว่ารายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน การวิจัยครั้งนี้จึงเพิ่มรายละเอียดของตัวแปรรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเข้าไปในแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ รายจ่ายด้านการก่อสร้าง (Construction) และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ (Equipment) เพื่อศึกษาว่ารายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลประเภทไหนที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากภาพที่ 4 ในบทที่ 1 จะเห็นว่ารายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลมีส่วนที่สูงกว่ารายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือมาก ดังนั้นรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลด้านการก่อสร้างจึงน่าจะส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จะแบ่งเป็น 2 ส่วน

- ส่วนที่หนึ่ง งานวิจัยที่ศึกษาในประเทศไทย
- ส่วนที่สอง งานวิจัยที่ศึกษาในต่างประเทศ

ส่วนที่หนึ่ง งานวิจัยที่ศึกษาในประเทศไทย

ศิวลาภ สิทธิธรรม (2539) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล ที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลไทย เพื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายว่ามีความสอดคล้อง กับนโยบายทางเศรษฐกิจและภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นเพียงใด และมีส่วนสนับสนุนเป้าหมายแห่ง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในส่วนของความเจริญเติบโตมากน้อยเพียงใด และเพื่อวิเคราะห์ บทบาทของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูล ทศวรรษใน ช่วงปี พ.ศ. 2520-2537 และใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการ วิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยอาศัยสมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลส่วนใหญ่ จึงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติที่กำหนดไว้ และเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 รัฐบาลจึงใช้งบประมาณแบบขาดดุล โดยอิงกับ แนวคิดของเคนส์ ที่เน้นการขยายตัวทางด้านรายจ่าย แต่เนื่องจากการจัดหางบประมาณในครั้งนี้ ไม่ได้ระมัดระวังถึงรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการคลังตามมา และการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อมาจึงเป็นไปอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงรายได้ที่รัฐบาลคาดว่าจะจัดเก็บได้ และจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า งบประมาณ รายจ่ายของรัฐบาลด้านการเศรษฐกิจ ด้านการบริหารชุมชนและสังคมเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนด้านการบริหารทั่วไปเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับความ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ปิยะ รัตน์วงศ์วิรุฬห์ (2543) ทำการศึกษาเรื่อง การใช้จ่ายรัฐบาลกับการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้จ่ายรัฐบาลที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ และหา ขนาดที่เหมาะสมของรัฐบาล ซึ่งแบ่งรายจ่ายรัฐบาลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การใช้จ่ายเพื่อการ บริโภคของรัฐบาลส่วนหนึ่งกับการลงทุนภาครัฐอีกส่วนหนึ่ง ส่วนขนาดของรัฐบาล คือสัดส่วน ของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลผลิตมวลรวม ในการศึกษานี้ได้กำหนดให้การใช้ จ่ายรัฐบาลเป็นปัจจัยการผลิตตัวหนึ่งของสมการการผลิตของภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วย แรงงาน

ทุนภาคเอกชน ทุนภาครัฐ และการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล โดยอาศัยแบบจำลองของ Barro (1990) ที่กำหนดให้การใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นปัจจัยการผลิตประเภทหนึ่งซึ่งภาคเอกชนใช้ในการผลิตสินค้า โดยกล่าวว่า ขนาดรัฐบาลที่เหมาะสมที่ทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตสูงสุดในภาวะที่เรียกว่า Steady State (Maximum Growth at Steady State) จะเป็นขนาดรัฐบาลที่มีผลผลิตเพิ่มของการใช้จ่ายรัฐบาล (Marginal Product of Government Expenditure) เท่ากับ 1 โดยในการศึกษากรณีประเทศไทยใช้ข้อมูลในปีพ.ศ. 2514-2539 ส่วนข้อมูลประเทศอื่นๆ ใช้ข้อมูลในปีพ.ศ. 2516-2536

ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตส่วนเพิ่มของการใช้จ่ายเพื่อบริโภคแท้จริงของรัฐบาล (Marginal Product of Government Consumption Expenditure) ในช่วงปี พ.ศ. 2514-2539 สามารถประมาณค่าได้ว่ามีค่าเท่ากับ 1 จากทฤษฎี Barro แสดงว่า การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคแท้จริงของรัฐบาลต่อผลผลิตมวลรวมแท้จริง ซึ่งหมายถึงขนาดของรัฐบาลมีความเหมาะสมและทำให้เศรษฐกิจมีอัตราการเติบโตสูงสุดในภาวะที่เป็น Steady State (Maximum Growth at Steady State) ดังนั้นขนาดรัฐบาลโดยเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2514-2539 ที่เท่ากับร้อยละ 11 จึงสามารถประมาณได้ว่าเป็นขนาดที่เหมาะสมแล้ว และสำหรับผลผลิตเพิ่มของการลงทุนแท้จริงภาครัฐพบว่ามีความใกล้เคียงกับ 1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐบาลต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองทางเศรษฐกิจมหภาคขนาดเล็กของประเทศไทยและศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐบาลที่มีต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย

ในการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทอนุกรมเวลา (Time series data) โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสในรูปแบบของราคาปัจจุบัน ในช่วงปี พ.ศ. 2531 (ไตรมาสที่ 1) ถึงพ.ศ. 2541 (ไตรมาสที่ 4) โดยจะใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่จะเป็นสมการถดถอยเชิงเดียว (Linear Regression) และสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) ซึ่งมีลักษณะเป็นระบบสมการที่มีความเกี่ยวพัน (Simultaneous Equation) โดยจะประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละสมการของแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Squares: OLS) และวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองชั้น (Two Stage Least Squares: 2SLS) และทดสอบความสมบูรณ์ของแต่ละสมการและทั้งระบบสมการของแบบจำลอง

โดยในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 7 กลุ่มสมการหรือ 19 สมการ คือ กลุ่มสมการการผลิตมี 2 สมการ กลุ่มสมการการใช้จ่ายภายในประเทศมี 2 สมการ กลุ่มสมการการค้าระหว่างประเทศมี 3 สมการ กลุ่มสมการการคลังมี 4 สมการ กลุ่มสมการผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมี 2 สมการ กลุ่มสมการระดับราคาและค่าจ้างมี 2 สมการและกลุ่มสมการการเงินมี 4 สมการ

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อกำหนดให้การใช้จ่ายภาครัฐบาลเพิ่มขึ้นแบบถาวรร้อยละ 4.8 และ 12 ต่อไตรมาส จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การผลิตรวม การจ้างงาน การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน การนำเข้า การส่งออกสุทธิ (ขาดดุล) ภาษีอากร รายรับรวมภาครัฐบาล ระดับราคา ค่าจ้างแรงงาน อุปสงค์ของเงินตราและอุปทานของเงินตราจะเพิ่มขึ้น ส่วนการส่งออก ฐานะการคลัง (เกินดุล) และอัตราดอกเบี้ยจะลดลง

ศุภกร วรฤทธิ์ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล ทั้งด้านนโยบายของรัฐบาลและกระบวนการจัดสรรงบประมาณและเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 - 2545 โดยการศึกษาลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและกระบวนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจะใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบจำลอง Granger's Causality Test และแยกจ่ายภาครัฐบาลออกเป็นภารกิจตามลักษณะสินค้าและบริการ คือ สินค้าและบริการสาธารณะ (Pure Public Goods and Services) สินค้าและบริการที่มีผลต่อสังคม (Merit Public Goods and Services) บริการทางสังคม (Social Services and Transfers) บริการทางเศรษฐกิจ (Economic Services)

ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายภาครัฐที่จำแนกตามลักษณะสินค้าและบริการและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่างบประมาณรายจ่ายภาครัฐโดยรวมงบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านสินค้าและบริการที่มีผลต่อสังคม งบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านบริการสังคม และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน (Bi Directional Causality) ส่วนงบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านบริการทางเศรษฐกิจและงบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านสินค้าและบริการสาธารณะ มีลักษณะ Unidirectional Causality ต่อความ

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรืองบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านบริการทางเศรษฐกิจมีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านสินค้าและบริการด้านสาธารณสุขมีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ภาวิณี วิโนทัย (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการลงทุนภาครัฐต่อการลงทุนภาคเอกชนและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวของการลงทุนภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยรวม การลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนภาครัฐในรายกิจกรรม ได้แก่ ถนน ไฟฟ้าและประปา ที่มีต่อการลงทุนภาคเอกชนและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในเชิงปริมาณ

โดยข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) รายไตรมาส โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ถึงปี พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้น 24 ปี และการศึกษาเป็นรูปแบบ Vector Autoregressive (VAR) ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือเศรษฐมิติแนวใหม่ในการศึกษา ได้แก่ Cointegration and Vector Error Correction Model (VECM) โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การลงทุนภาครัฐ การลงทุนภาคเอกชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังใส่ตัวแปร dummy เพื่อช่วยในการปรับค่าในช่วงที่มีวิกฤติเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ในระยะยาวการลงทุนภาครัฐโดยรวมและในโครงสร้างพื้นฐานมีผลกระทบเป็นบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนภาคเอกชน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายกิจกรรมแล้วพบว่า การลงทุนด้านถนนและไฟฟ้ามีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ มีผลกระทบเป็นบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนภาคเอกชน แต่การลงทุนด้านประปา พบว่า มีผลกระทบในแง่ลบต่อการลงทุนภาคเอกชน ส่วนในระยะสั้นพบว่า การลงทุนภาครัฐโดยรวม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนภาครัฐในรายกิจกรรมไม่มีผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนภาคเอกชน ยกเว้นการลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนภาครัฐด้านไฟฟ้า ย้อนหลัง 2 ปีที่มีผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชน และเมื่อพิจารณาความเป็นเหตุเป็นผลพบว่า การลงทุนภาครัฐยังไม่ได้เป็นสาเหตุให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนภาคเอกชน ตรงกันข้ามการลงทุนภาคเอกชนและการเติบโตทางเศรษฐกิจกลับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุนภาครัฐ ยกเว้นการลงทุนภาครัฐโดยรวมที่เป็น Reverse Causality กับ การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนภาครัฐด้านถนนเป็น Reverse Causality กับ การลงทุนภาคเอกชน

น้ำฝน บุญยรักษ์โยธิน (2550) ทำการศึกษาเรื่อง โครงสร้างรายจ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างรายจ่ายของรัฐบาล โดยจำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามลักษณะเศรษฐกิจออกเป็น 2 ด้าน คือ รายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน และเพื่อศึกษาผลกระทบของสัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โดยข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) รายไตรมาส โดยเริ่มตั้งแต่ไตรมาส 1 ของปี พ.ศ. 2536 ถึงไตรมาส 4 ของปี พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้น 44 ไตรมาส โดยใช้ข้อมูลตามปฏิทิน คือ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) สำหรับการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับโครงสร้างรายจ่ายรัฐบาลโดยจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ โดยพิจารณาแนวโน้มการใช้จ่ายในแต่ละปีว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และสำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 โดยการนำเอาข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติและประมาณการแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของสัดส่วนการลงทุนรวมของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสัดส่วนงบประมาณต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับสัดส่วนรายจ่ายลงทุนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่สอง งานวิจัยที่ศึกษาในต่างประเทศ

Barro (1991) ทำการศึกษาเรื่อง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาคตัดขวางของประเทศ โดยใช้ข้อมูล 98 ประเทศ และใช้ข้อมูลในช่วงปี ค.ศ. 1960 – 1985 ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทุนมนุษย์ แต่ระดับของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทางลบกับ

ทุนมนุษย์ โดยประเทศที่มีทุนมนุษย์สูงกว่าจะมีอัตราการเกิดของประชากรต่ำและมีอัตราส่วนของการลงทุนทางกายภาพต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงกว่า และสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่สัดส่วนรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไม่มีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และพบว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับมาตรการความมีเสถียรภาพด้านการเมือง

Devarajan, Swaroop, and Zou (1996) ทำการศึกษาเรื่อง ส่วนประกอบของค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงระหว่างระดับของค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยแยกส่วนประกอบของรายจ่ายรัฐบาลเป็น รายจ่ายรวม รายจ่ายประจำ รายจ่ายลงทุน และใช้รายจ่ายด้านการป้องกัน รายจ่ายด้านการศึกษา รายจ่ายด้านสุขภาพ รายจ่ายด้านการขนส่งและคมนาคมเป็นตัวแทน สำหรับรายจ่ายในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยเก็บข้อมูลจาก 43 ประเทศ และใช้ข้อมูลเป็นรายปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 ถึง ค.ศ. 1990 ประเมินการแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS)

ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มส่วนแบ่งของรายจ่ายประจำมีความสัมพันธ์เป็นบวกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ และส่วนประกอบต่างๆ ของรายจ่ายลงทุนมีความสัมพันธ์เป็นลบกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจะสรุปได้ว่ารายจ่ายรัฐบาลที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงเมื่อใช้มากเกินไป ก็ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตได้

Everaert and Heylen (2000) ทำการศึกษาเรื่อง ทุนรัฐบาลและความเจริญเติบโตของความสามารถในการผลิต โดยศึกษาถึงผลกระทบของทุนภาครัฐที่มีต่อความสามารถในการผลิตในประเทศเบลเยียม โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี ค.ศ.1953-1996 และใช้วิธี Cointegration ประเมินการดุลยภาพระยะยาวระหว่างทุนภาครัฐและความสามารถในการผลิต และใช้ Error Correction ในการดูความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล โดยใช้ฟังก์ชันการผลิตมวลรวม $Y_t : A_t f(K_t, L_t, G_t)$ โดยสมมติให้อยู่ในรูปของ Cobb Douglas Function แล้วนำมาปรับเป็นสมการเส้นตรงให้อยู่ในรูปของ Logarithm โดยที่ K คือ ทุน G คือ ทุนภาครัฐที่มีต่อปัจจัยการผลิตของภาคเอกชน และ L คือ แรงงาน โดยผลการศึกษาพบว่าทุนภาครัฐมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการผลิตของภาคเอกชน

Castro (2003) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายการคลังที่มีต่อเศรษฐกิจมหภาคของประเทศสเปน โดยศึกษาเพื่อคุณลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นของนโยบายการคลังที่มีผลต่อชุดตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคต่างๆ ที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่หนึ่งปี ค.ศ. 1980 ถึงไตรมาสที่สอง ปี ค.ศ. 2001 และใช้วิธีการ Vector Autoregressive: VAR

ผลการศึกษาพบว่า Shock ของนโยบายการคลังที่พบนั้นมีผลกระทบเพียงเล็กน้อย แต่ยังคงมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนของภาคเอกชน อัตราดอกเบี้ย และระดับราคา โดยรูปแบบของการตอบสนองและลักษณะที่ได้รับเป็นดังนี้ Shock การใช้จ่ายของรัฐบาลจะมีผลเพียงเล็กน้อยในทางบวกในช่วงระยะสั้นเท่านั้น และจะส่งผลกระทบต่อตอบสนองเป็นลบในช่วงระยะกลางและระยะยาว ส่วนทางด้าน Shock ผลรวมของภาษีจะมีผลเป็นบวกในช่วงระยะสั้น และ Shock ของการใช้จ่ายของรัฐบาลมีผลนัยสำคัญต่อระดับราคา และระดับราคานั้นจะมีการตอบสนองที่เป็นลบกับการเพิ่มขึ้นของผลรวมทางภาษี ส่วนตัวแปร Shock ของนโยบายการคลังนั้นทำให้เกิดนัยสำคัญของการตอบสนองต่ออัตราดอกเบี้ย และการตอบสนองของระดับราคานั้นจะมีการตอบสนองอย่างมีนัยสำคัญที่แตกต่างกันระหว่างทางด้านค่าใช้จ่าย และทางด้านภาษี

Anaman (2004) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในบรูไนในดารุสซาลาม โดยมีวัตถุประสงค์ว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในบรูไน โดยใช้ทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ Neoclassical และใช้ข้อมูลเป็นรายปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 ถึง 2001 โดยใช้การวิเคราะห์ Multiple Regression และใช้เทคนิค Cointegration โดยมีอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเป็นตัวแปรตาม และมีตัวแปรอิสระ ดังนี้ อัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดที่แท้จริง ขนาดรัฐบาลหรือสัดส่วนค่าใช้จ่ายรวมของรัฐบาลต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ โดยแบ่งเป็นยกกำลังสองและยกกำลังสาม สัดส่วนการลงทุนทั้งหมดต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ อัตราการเจริญเติบโตของกำลังแรงงานและตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 1 ในช่วงปี ค.ศ. 1997 ถึงปี ค.ศ. 2001 เนื่องจากในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1997 และ ค.ศ. 1998 เกิดวิกฤตการเงินอาเซียนและให้ตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 0 ทั้งหมดในปีอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดที่แท้จริงมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสำหรับขนาดรัฐบาล

หรือสัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลต่อผลผลิตมวลรวมพบว่า ขนาดรัฐบาลที่สูงมากจะขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และขนาดรัฐบาลที่ปานกลางจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

Heppke Falk, Tenhofen, and Wolff (2006) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายการคลังต่อเศรษฐกิจมหภาคของประเทศเยอรมนี โดยใช้วิธี SVAR มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อต้องการอธิบายถึงผลกระทบของ Shock ของนโยบายการคลังที่เกิดขึ้นในระยะสั้นที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศเยอรมนี โดยใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่หนึ่ง ปี ค.ศ. 1974 ถึง ไตรมาสที่สี่ ปี ค.ศ. 2004

ผลการศึกษาพบว่า Shock ของการใช้จ่ายของรัฐบาลทางตรง จะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลผลิต และการบริโภคของภาคเอกชน ซึ่งนัยสำคัญของผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นค่อนข้างต่ำ ในขณะที่ Shock ตัวนั้นก่อให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนลดลงและไม่มีระดับนัยสำคัญ ส่วน Shock ของผลรวมของรายรับไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หากแยกออกเป็นรายรับที่ได้จากภาษีทางตรงและรายรับที่ได้จากภาษีทางอ้อม รายรับที่ได้จากภาษีทางตรงจะทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายรับที่ได้จากภาษีทางอ้อมส่งผลกระทบต่อผลผลิตเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

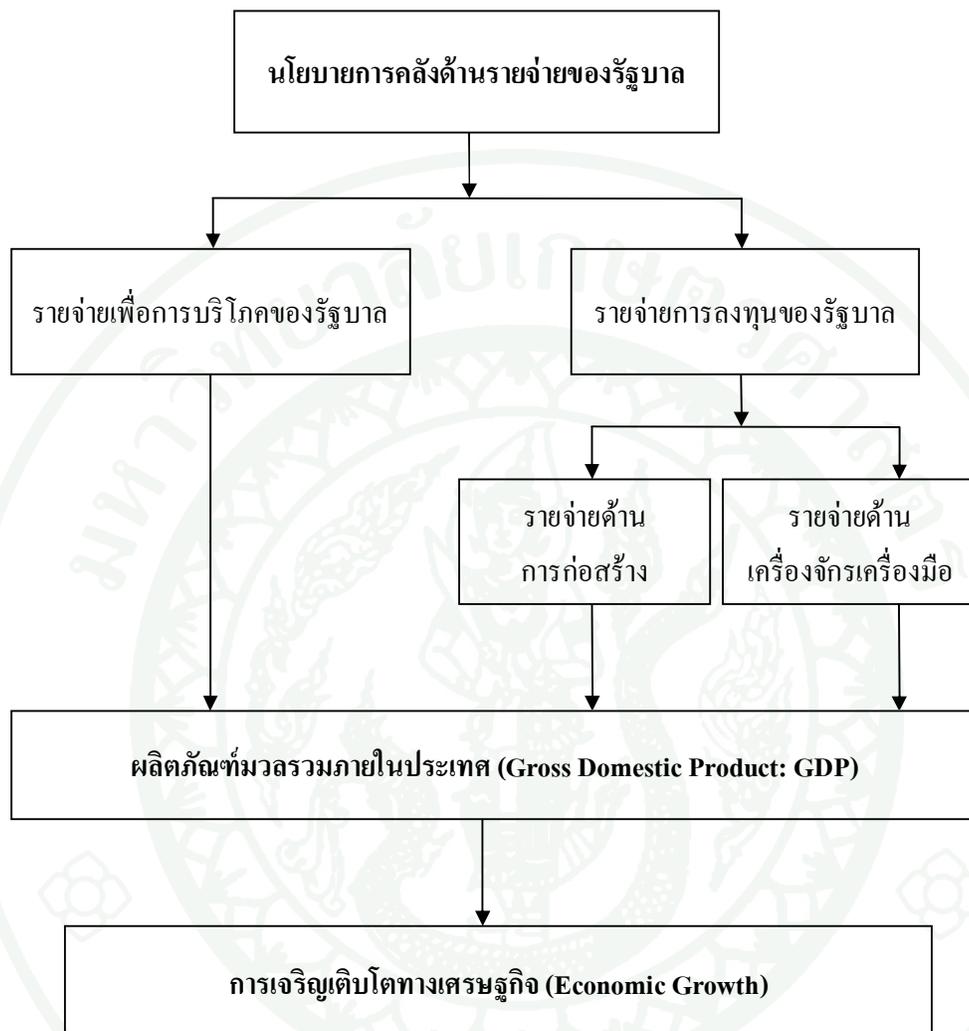
Wu, Tang, and Lin (2010) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของค่าใช้จ่ายรัฐบาลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผลระหว่างค่าใช้จ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ตัวอย่าง 182 ประเทศและใช้ข้อมูลระยะยาวตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950-2004 โดยใช้ Granger's Causality Test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายรัฐบาลและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานของ Wagner ที่ว่าการใช้จ่ายของภาครัฐจะเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และจากผลการศึกษายืนยันว่าจากกลุ่มตัวอย่างค่าใช้จ่ายรัฐบาลและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ยกเว้นกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำซึ่งค่าใช้จ่ายรัฐบาลไม่มีความเป็นเหตุเป็นผลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่าย

ดังนั้นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่ารายจ่ายรัฐบาลนั้นมีความสัมพันธ์อย่างเป็นเหตุเป็นผลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงเกิดแนวคิดที่จะศึกษาว่ารายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ จะมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไร โดยในงานวิจัยครั้งนี้จะจำแนกประเภทของรายจ่ายรัฐบาลตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งรวมรายจ่ายรัฐบาลเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีรายได้ประชาชาติด้านรายจ่ายมวลรวม ซึ่งเป็นการจำแนกรายจ่ายรัฐบาลที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของผลผลิต ดังนั้นรายจ่ายรัฐบาลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้จึงแตกต่างจากงานที่ผ่านมา อันประกอบด้วย รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทางทฤษฎีและการตรวจเอกสาร นำมาซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 6 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การใช้นโยบายการคลังด้านรายจ่ายของรัฐบาลจะส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในการวิจัยจะแยกรายจ่ายของรัฐบาลออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล และรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย รายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายประเภทต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

$$y = a_0 + a_1g_c + a_2g_i + a_3k + u_1 \quad (1)$$

$$y = b_0 + b_1g_c + b_2g_b + b_3g_e + b_4k + u_2 \quad (2)$$

โดยที่

y = อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_c = สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_i = สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

และแบ่งรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลออกเป็น 2 ประเภท คือ

g_b = สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_e = สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

k = สต็อกทุนของภาคเอกชน ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ล้านบาท)

u_1, u_2 = Error Term

โดยในแบบจำลองที่ (1) รายจ่ายของรัฐบาลที่กำหนดให้เป็นตัวแปรในแบบจำลองจะประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลและรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ส่วนในแบบจำลองที่ (2) รายจ่ายของรัฐบาลที่กำหนดให้เป็นตัวแปรในแบบจำลองจะประกอบไปด้วย 3 ตัวแปร คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล

สมมติฐานในการวิจัย

1. สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยจากแบบจำลองไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้

2. สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

$$\frac{\partial y}{\partial g_i} > 0$$

3. สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

$$\frac{\partial y}{\partial g_b} > 0$$

4. สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

$$\frac{\partial y}{\partial g_e} > 0$$

5. สต็อกทุนของภาคเอกชนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

$$\frac{\partial y}{\partial k} > 0$$

บทที่ 3

รายจ่ายของรัฐบาลในประเทศไทย

ในบทที่สาม รายจ่ายของรัฐบาลในประเทศไทยจะประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ความหมายของรายจ่ายรัฐบาล
2. ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน
3. การจำแนกงบประมาณรายจ่ายของประเทศไทย
4. แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย
5. ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ
6. ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

โดยเนื้อหาในหัวข้อที่ 4 จะเป็นเนื้อหาในส่วนที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัย เพื่อศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย โดยศึกษาถึงแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย

ความหมายของรายจ่ายรัฐบาล

คำว่ารายจ่ายภาครัฐบาล (Government Expenditure) หรือ รายจ่ายสาธารณะ (Public Expenditure) หมายถึง การใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อรักษาระดับการดำเนินงานของรัฐและเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม การใช้จ่ายของรัฐบาลตามความหมายข้างต้นอาจจะจำแนกออกเป็น 3 แนวทางดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552)

1. การใช้จ่ายเพื่อรักษาระดับการบริหารงานของภาครัฐบาล

รายจ่ายที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล คือ การใช้จ่ายต่างๆ เพื่อรักษาการดำเนินงานขั้นพื้นฐานของรัฐบาลเพื่อให้สามารถเป็นไปด้วยดี เช่น การใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร การรักษาความสงบภายใน และการป้องกันประเทศ เป็นต้น รายจ่ายสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาการบริหารงานของรัฐบาลนั้น มักจะเป็นรายจ่ายจำนวนมากที่สุดของการใช้จ่ายของรัฐบาลในแต่ละปี

2. การใช้จ่ายเพื่อผลประโยชน์ของเศรษฐกิจโดยรวม

รัฐบาลต้องใช้จ่ายในกิจการต่างๆ ทั้งในด้านสังคมและในด้านเศรษฐกิจ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี การใช้จ่ายเพื่อผลประโยชน์โดยรวมนี้ ได้แก่ การใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่ในทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล ซึ่งได้แก่การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคม การจัดสรรการกระจายรายได้ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รายจ่ายในประเภทนี้มักจะเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับการลงทุนของรัฐบาล

3. การใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือต่างประเทศ

ในปัจจุบันประเทศต่างๆ จะมีการคบหาสมาคมกับประเทศต่างๆ และเพื่อการแสวงหาอิทธิพลของประเทศ และเพื่อความสงบสุขของโลก รัฐบาลของประเทศที่สำคัญต่างๆ มักจะต้องใช้จ่าย เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศเป็นเงินจำนวนหนึ่งเป็นประจำ ซึ่งการใช้จ่ายดังกล่าวนี้เป็นรายจ่ายสาธารณะของรัฐบาลด้วย และการใช้จ่ายเกี่ยวกับความช่วยเหลือนี้ก็มักจะดำเนินไปโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศที่ใช้จ่ายเป็นสำคัญ

ลักษณะของรายจ่ายสาธารณะ

การจำแนกลักษณะการใช้จ่ายรัฐบาล โดยมุ่งพิจารณาว่าการใช้จ่ายแต่ละรายการหรือแต่ละประเภทของรัฐบาลจะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจหรือมีผลต่อการจัดสรรการใช้ทรัพยากรภายในสังคมอย่างไร ซึ่งจะแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. รายจ่ายที่เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงและรายจ่ายที่มิได้เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง

1.1 รายจ่ายที่เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง (Productive Expenditures)

รายจ่ายประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาล ที่จะช่วยให้ประเทศมีจำนวนสินค้านำเข้า (Capital Stock) และความสามารถในการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศมีความสามารถในการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นในอนาคต อันนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและจะช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

รายจ่ายที่ช่วยเพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง ได้แก่ การลงทุนการผลิตต่างๆ เช่น การสร้างถนน การสร้างระบบชลประทาน การสร้างแหล่งพลังงานต่างๆ และการค้นคว้าวิจัย นอกจากนี้ ได้แก่ การใช้จ่ายต่างๆ ที่เพิ่มทุนคุณภาพของแรงงานให้ดีขึ้น เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกฝนอบรม การใช้จ่ายทางการแพทย์ และพลาสมา เป็นต้น

1.2 รายจ่ายที่มิได้เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง (Unproductive Expenditures)

รายจ่ายประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ซึ่งมีได้มีส่วนเพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงของประเทศ เช่น การรักษาความสงบภายในและการใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลในระดับต่างๆ เป็นต้น

การใช้จ่ายที่มิได้เพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรงนี้ก็มีความสำคัญมากต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและความอยู่ดีกินดีของประชาชนด้วย ทั้งนี้เพราะว่าโดยส่วนรวมแล้วจำนวนทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิตต่างๆ ย่อมมีอยู่เป็นจำนวนจำกัดทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นถ้ารัฐบาลนำทรัพยากรไปใช้จ่ายในด้านที่ไม่ส่งเสริมการผลิตโดยตรงเป็นจำนวนมาก ก็จะมีจำนวนทรัพยากรที่จะนำไปใช้ในการเพิ่มทุนประสิทธิภาพการผลิตเหลือน้อยลง

2. รายจ่ายที่มีการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล และรายจ่ายที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล

การจำแนกลักษณะของรายจ่ายรัฐบาลนั้น อาจพิจารณาจากลักษณะของการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นจะมีผลต่อการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและเกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคมอย่างไรซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะดังนี้

2.1 การใช้จ่ายที่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรโดยตรง (Exhaustive Expenditure)

รายจ่ายของรัฐบาลในลักษณะที่เป็น Exhaustive Expenditure นั้นเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าหรือบริการของรัฐบาล ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน กล่าวคือการใช้จ่ายของรัฐบาลในลักษณะนี้จะต้องมีการดึงเอาทรัพยากรบางส่วนจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ซึ่งจะมีผลทำให้จำนวนทรัพยากรที่เหลือสำหรับการลงทุนหรือการบริโภคของภาคเอกชนมีน้อยลง เช่น การใช้จ่ายเพื่อป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และการจัดบริการศึกษา เป็นต้น

การที่รัฐบาลจะทำการใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ นั้น รัฐบาลจำเป็นจะต้องดึงเอาทรัพยากรบางส่วนมาจากภาคเอกชน เช่น โดยการเก็บภาษีหรือการกู้ยืม เป็นต้น ในขณะเดียวกันเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีไปแล้ว รัฐบาลก็จะนำไปใช้จ่ายในกิจการต่างๆ ที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งการใช้จ่ายของรัฐบาลในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรในสังคมนั้น เช่น เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีเพื่อใช้จ่ายในการป้องกันประเทศเพิ่มขึ้น ก็ย่อมจะหมายความว่าจำนวนทรัพยากรหรือรายได้ที่จะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคหรือการลงทุนของเอกชนก็จะมีเหลือน้อยลง การใช้จ่ายในลักษณะดังกล่าวนี้จะมีผลเท่ากับเป็นการเพิ่มบทบาทในทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และเป็นการลดบทบาทในทางเศรษฐกิจของเอกชน

2.2 การใช้จ่ายที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรโดยตรง (Non Exhaustive Expenditure)

รายจ่ายในลักษณะนี้เป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินของรัฐบาลกับเอกชน ซึ่งจะไม่มีการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล แต่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรระหว่างกลุ่มบุคคลภายในภาคเอกชนเอง เช่น รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินสวัสดิการหรือรายจ่ายที่เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น

รายจ่ายสวัสดิการที่กล่าวมานี้มีลักษณะเป็น Pure Income Transfer กล่าวคือ เป็น แต่เพียงการเคลื่อนย้ายหรือถ่ายเทรายได้ระหว่างกลุ่มคน เช่น รัฐบาลเก็บภาษีมาเพื่อใช้จ่ายเป็นเงิน สวัสดิการให้แก่คนบางกลุ่ม การกระทำของรัฐบาลดังกล่าวนี้ จะไม่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้าย ทรัพยากรโดยตรงระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล รัฐบาลเพียงแต่ทำหน้าที่เก็บภาษีจากคนบาง กลุ่ม แล้วก็นำเงินนั้นมาจ่ายให้แก่คนอีกกลุ่มหนึ่ง เพราะฉะนั้นจำนวนทรัพยากรในภาคเอกชนก็จะ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยังคงอยู่จำนวนเท่าเดิม การกระทำของรัฐบาลดังกล่าวนี้จะมีผลก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรภายในของภาคเอกชน เช่น ภาษีที่รัฐบาลเก็บนั้นอาจจะไปลดการ ใช้จ่ายเพื่อลงทุนของเอกชนบางส่วน แต่เงินที่จ่ายเพื่อสวัสดิการนั้นจะเข้าไปในการบริโภค ดังนั้น การใช้จ่ายของรัฐบาลในลักษณะดังกล่าว จึงมีผลทำให้การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของเอกชนเพิ่มขึ้น แต่การใช้จ่ายเพื่อการลงทุนมีน้อยลง เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน

งบประมาณแผ่นดินเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการบริหารประเทศ กล่าวคือ งบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีจะแสดงถึงแผนการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาลในช่วง ระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งปกติมักจะเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งปี จากงบประมาณแผ่นดินดังกล่าวจะ แสดงว่ารัฐบาลจะเก็บภาษีหรือกู้ยืมเงินจากแหล่งใดมาใช้จ่าย และการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นจะเน้น การใช้จ่ายในเรื่องใด และใครจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาล โดยจะพิจารณา โดยสังเขปดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552)

1. ความหมายของงบประมาณ
2. ความสำคัญของงบประมาณ
3. รูปแบบของงบประมาณ
4. กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

1. ความหมายของงบประมาณ

ความหมายดั้งเดิมของงบประมาณ (Budget) ในประเทศอังกฤษนั้น หมายถึง กระเป๋ าหนังสือ ใบใหญ่ที่เสนาบดีกระทรวงใช้บรรจุเอกสารต่าง ๆ ที่จะแถลงต่อรัฐสภาซึ่งต่อมาก็หมายถึง

เอกสารที่เสนอบดีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแถลงต่อรัฐสภาในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายและการหารายได้ของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วงบประมาณจะหมายถึงแผนการปฏิบัติงานของรัฐบาลที่แสดงในรูปตัวเงินที่เสนอต่อรัฐสภาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง กล่าวคือรัฐบาลจะเสนอของบประมาณในรูปแบบของร่างกฎหมายต่อรัฐสภาเพื่ออนุมัติดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในแต่ละประเทศจะมีกฎหมายกำหนดไว้ว่า รัฐบาลจะต้องทำหรือเสนอของบประมาณอย่างไร เช่นในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2505

2. ความสำคัญของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารของรัฐบาลทั้งในทางเศรษฐกิจและทางการเมือง ซึ่งพอจะสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

ประการแรก รัฐบาลใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้ กล่าวคือนโยบายและสิ่งต่างๆ ที่รัฐบาลตั้งใจที่จะทำเพื่อพัฒนาหรือเพื่อแก้ปัญหาของประเทศจะถูกกำหนดเป็นแผนงานและโครงการต่างๆ ในแผนการใช้จ่ายของรัฐบาล และรัฐบาลก็สามารถใช้แผนงานหรือโครงการเหล่านั้นตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อที่จะพิจารณาว่าหน่วยงานต่างๆ สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยแค่ไหน และมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร

ประการที่สอง ในทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณทั้งในด้านการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาลทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เช่น ในเรื่องการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของสังคมหรือการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค เป็นต้น

ประการที่สาม ในทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุมและการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ตั้งแต่ในขั้นของการอนุมัติงบประมาณ การแปรญัตติและการตรวจสอบการใช้จ่ายของรัฐบาล โดยทั่วไปประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญต่อกฎหมายงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภา

กล่าวคือถ้าร่างกฎหมายงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลเสนอไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเท่ากับรัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจรัฐบาลในการบริหารประเทศ ซึ่งจะมีผลทำให้รัฐบาลจะต้องลาออกหรือทำการยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินว่าสิ่งที่รัฐบาลทำหรืองบประมาณที่เสนอต่อรัฐสภานั้นถูกต้องหรือไม่ ถ้าประชาชนเห็นว่ารัฐบาลทำในสิ่งที่ถูกต้อง ประชาชนก็จะเลือกพรรครัฐบาลกลับเข้ามาบริหารประเทศอีก

3. รูปแบบของงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณของประเทศต่างๆ ได้มีรูปแบบและการวิวัฒนาการมาเป็นเวลาหลายร้อยปีโดยเริ่มต้นจากรูปแบบง่ายๆ ที่มีเพียงแต่รายการรายรับและการใช้จ่ายของรัฐบาล จนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อน เพื่อให้ประเมินประสิทธิผลงบประมาณของรัฐบาล อย่างไรก็ตามรูปแบบงบประมาณที่ประเทศต่างๆ ใช้นั้นพอจะสรุปรูปแบบที่สำคัญได้ดังนี้

งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budgeting) คือ รูปแบบงบประมาณแบบแสดงรายการเป็นแบบที่ได้มีการใช้มาเป็นเวลาช้านาน โดยจะแสดงรายการใช้จ่ายต่างๆ เป็นรายการและจำนวนเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ เป็นรูปแบบที่ใช้ควบคุมรายการใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณจะนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายในรายการอื่นไม่ได้ ในกรณีที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายจะต้องทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมหรือสำนักงบประมาณ โดยงบประมาณแบบแสดงรายการจะเน้นในด้านของการควบคุมรายการใช้จ่าย แต่จะขาดความยืดหยุ่นและไม่ได้เน้นในเรื่องของประสิทธิภาพการบริหารงาน หรือการทำงานตามแผนงานมากนักตัวอย่างของรูปแบบงบประมาณแบบแสดงรายการนั้น จะพิจารณาได้จาก การแสดงรายการในหมวดเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าสาธารณูปโภค ในเอกสารงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลใน แต่ละปี

งบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgeting) คือ เป็นงบประมาณที่ได้พัฒนารูปแบบจากงบประมาณแบบแสดงรายการ รูปแบบงบประมาณแบบแสดงผลงานนั้นจะแสดงแผนงานของการใช้จ่ายต่างๆ ว่าจะทำอย่างไร มีแผนการทำงานอย่างไร โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการใช้จ่ายของแต่ละแผนงานหรือโครงการ รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมและตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานในส่วนราชการ

หรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณว่าทำงานได้ผลหรือไม่ และประสิทธิภาพในการทำงานเป็นอย่างไร เช่น การสร้างถนนขนาดสี่ช่องทางจราจรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อกิโลเมตรเท่าใด เป็นต้น

งบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Planning Budgeting) คือ งบประมาณแบบแสดงแผนงานเป็นรูปแบบงบประมาณที่เน้นความสำคัญในเรื่องประสิทธิภาพการใช้จ่ายทรัพยากรหรือเงิน งบประมาณแผ่นดินเป็นรูปแบบงบประมาณที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน การจัดทำงบประมาณแบบแสดงแผนงานจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผนงานต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยหน่วยงานที่ของงบประมาณจะจัดโครงสร้างของแผนงาน หรืองานหรือ โครงการขึ้นมา ในแต่ละแผนงานหรือ โครงการจะแสดงค่าใช้จ่ายและผลที่จะได้รับจากแผนงานหรือ โครงการดังกล่าวไว้ด้วย โดยในการจัดสรรงบประมาณจะมีการวิเคราะห์การเลือกแผนงานหรือ โครงการที่มีความเหมาะสมตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดทำงบประมาณนั้น จะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้กำหนดแผนงาน สำนักงานจะไม่ควบคุมรายละเอียด แต่จะเป็นผู้อนุมัติเงินงบประมาณให้แก่แผนงานหรือ โครงการที่เลือก และจะควบคุมตรวจสอบและประเมินผลงานของแต่ละแผนงานหรือ โครงการว่าสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายของแผนงานหรือ โครงการอย่างไร

งบประมาณแบบการวางแผนการและการกำหนดโครงการ (Planning Programming Budgeting System) คือ รูปแบบของงบประมาณ โดยทั่วไปมักจะจัดทำในรูปแบบของแสดงรายการที่จะแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานแต่ละหน่วยงานได้รับเงินงบประมาณเป็นจำนวนเท่าใด และใช้จ่ายในรายการใดบ้างซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมและการลงบัญชี อย่างไรก็ตาม ในด้านการบริหารและการวางแผนจะไม่ค่อยได้รับประโยชน์เท่าใดนัก โดยในการจัดทำงบประมาณเพื่อเน้นในด้านการบริหารและการวางแผน เพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาในสมัยของประธานาธิบดี จอห์น เอฟ.เคนเนดี จึงได้เริ่มจัดทำงบประมาณแบบการวางแผนการที่จะทำการและการกำหนดโครงการ (PPBS) ขึ้น โดยในด้านการบริหารและประสิทธิภาพการใช้จ่ายทรัพยากรหรือเงินงบประมาณนั้น แนวคิดการจัดทำงบประมาณแบบ PPBS นั้น เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดหลักวิชาการทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ อย่างไรก็ตามในด้านการปฏิบัติจัดทำงบประมาณนั้น มีปัญหาอย่างมาก เช่น ในการตัดสินใจเลือกโครงการนั้นก็จะต้องเลือกทั้งโครงการ จะเลือกทำแต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ในด้านการเลือกโครงการนั้น จะใช้หลักเกณฑ์อะไรในการเลือกหรือจะจัดลำดับความสำคัญของแต่ละ

โครงการอย่างไร และมีการกำหนดขั้นตอนในการเลือกหรือการตัดสินใจอย่างไร ความยุ่งยาก สลับซับซ้อนดังกล่าวทำให้เกิดข้อโต้แย้งมากมายทั้งในด้านเศรษฐกิจและในด้านการเมือง

งบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-Base Budgeting) คือ งบประมาณแบบฐานศูนย์เป็น แนวความคิดในการจัดทำงบประมาณโดยไม่ให้ความสำคัญแก่รายการหรือแผนงานที่เคยได้รับ งบประมาณในปีที่ผ่านมาแล้ว แต่จะพิจารณาแผนงานทุกแผนงานที่ของงบประมาณอย่างละเอียดเพื่อ พิจารณาความเหมาะสมในการจัดงบประมาณ แผนงานที่เคยได้รับงบประมาณแล้วอาจจะไม่ได้รับการ จัดสรรงบประมาณอีก ถ้าหากแผนงานนั้นมีความเหมาะสมสู้แผนงานอื่นไม่ได้ การจัด งบประมาณในความคิดดังกล่าวจะช่วยให้สำนักงบประมาณหรือฝ่ายจัดงบประมาณ ไม่ต้องเพิ่ม งบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เคยได้งบประมาณมาแล้วทุกปี โดยทั่วไปการจัดทำงบประมาณแบบ ฐานศูนย์ (ZBB) จะต้องมีการเตรียมรายละเอียดการใช้จ่ายของแต่ละแผนงานในระดับต่างๆ ที่ช่วย ให้ทำการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณที่เรียกว่า “Decision Packages” หรือ “ชุดงานเพื่อการ ตัดสินใจ” ชุดงานเพื่อการตัดสินใจดังกล่าวจะถูกใช้เป็นตัวเลือกในการตัดสินใจในการจัดสรรงบ ปรมาตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยที่ชุดงานเพื่อการตัดสินใจแต่ละชุดจะมีข้อมูลมากมาย เกี่ยวกับผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายหรือทรัพยากรที่ ต้องใช้ในแต่ละโครงการด้วย

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการจัดทำชุดงานเพื่อการตัดสินใจแต่ละชุดต้องใช้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่มากมาย ทำให้การจัดทำงบประมาณแบบฐานศูนย์มีอุปสรรคมาก ซึ่งทำให้การจัดทำ งบประมาณแบบฐานศูนย์ไม่ประสบความสำเร็จในภาคปฏิบัติ

4. กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

กระบวนการงบประมาณแผ่นดินหรือวงจรงบประมาณแผ่นดินเป็นการพิจารณา ขั้นตอนๆ ดำเนินงานต่างๆ ของงบประมาณแผ่นดิน นับตั้งแต่การเตรียมการจัดทำงบประมาณ การ ใช้งบประมาณ และการตรวจสอบผลของการใช้จ่ายงบประมาณ แต่ละขั้นตอนของการทำงานมี รายละเอียดซับซ้อนและมีความสำคัญต่อการบริหารงานของรัฐบาล อย่างไรก็ตามกระบวนการ งบประมาณโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) ในกระบวนการของงบประมาณหรือวงจรงบประมาณ จะเริ่มต้นจากการจัดทำหรือเตรียมงบประมาณตั้งแต่หน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจนถึงคณะรัฐมนตรีอนุมัติและนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adopting or Budget Approval) เมื่อรัฐบาลได้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีพร้อมกับรายละเอียดของงบประมาณต่อรัฐสภาแล้ว ในขั้นตอนต่อไปก็เป็นการพิจารณาการอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณของรัฐสภาซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณผ่านการอนุมัติของรัฐสภาและประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว ก็ถึงขั้นตอนที่จะนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายในขั้นตอนของการใช้งบประมาณนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนของการบริหารงบประมาณ ซึ่งแบ่งขั้นตอนเป็น 2 ขั้นตอนคือ การทำงานของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจและการทำงานของสำนักงานงบประมาณ

การควบคุมงบประมาณ (Budget Control) ในด้านการควบคุมงบประมาณนั้น หลังจากหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้รับอนุมัติงบประมาณและลงมือปฏิบัติงานแล้ว ในการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณก็จะแบ่งขั้นตอนการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็น 2 ขั้นตอนด้วยกันคือ การควบคุมของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณและสำนักงานงบประมาณ

การจำแนกงบประมาณรายจ่ายของประเทศไทย

สำนักงานประมาณ ได้จัดทำงบประมาณ โดยจำแนกงบประมาณรายจ่ายตามหลักการของ สำนักเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติปี 1956 มาตั้งแต่แรกเมื่อก่อตั้งสำนักงาน ประมาณ ต่อมาได้เปลี่ยนวิธีมาจำแนกรายจ่ายตามหลักของสำนักงานสถิติแห่งสหประชาชาติปี 1980 ซึ่งเป็น หลักสากลที่ใช้ทั่วไปในปัจจุบัน โดยได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 เป็นต้นมา โดยการจำแนก งบประมาณจะพิจารณาได้โดยสังเขปดังนี้ (สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรื)

1. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงาน
2. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงานและเศรษฐกิจ
3. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงและหน่วยงาน
4. การจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจตามระบบ GFS หรือ Government Finance Statistics

1. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงาน

จำแนกออกเป็นกลุ่มภารกิจดังนี้

- 1.1 กลุ่มภารกิจทางการบริหารงาน จำแนกเป็น
 - ด้านการบริหารงานของรัฐ
 - ด้านการพัฒนาระบบการเมือง
 - ด้านการสนับสนุนกิจการในพระองค์
- 1.2 กลุ่มภารกิจทางเศรษฐกิจ
 - ด้านการผลิตและสร้างรายได้
 - ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการพลังงาน
 - ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - ด้านการขนส่ง
 - ด้านการบริหารรายได้รายจ่ายของรัฐ

1.3 กลุ่มภารกิจทางสังคม

- ด้านการพัฒนาประชากร
- ด้านการบริการสังคมชุมชน

1.4 กลุ่มภารกิจทางความมั่นคง

- ด้านความมั่นคง

2. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงานและลักษณะเศรษฐกิจ

การจำแนกตามลักษณะงาน คือ การแสดงงบประมาณรายจ่ายตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล โดยยึดหลักการในการจำแนกรายจ่ายรัฐบาลของสำนักงานสถิติแห่งสหประชาชาติ ซึ่งได้จำแนกการดำเนินงานของรัฐบาลตามวัตถุประสงค์อย่างกว้างขวางออกเป็นด้านต่างๆ 14 ด้านภายใต้ลักษณะงาน 4 ประเภทดังนี้

2.1 การบริหารทั่วไป

- การบริหารทั่วไปของรัฐ
- การป้องกันประเทศ
- การรักษาความสงบภายใน

2.2 การบริการชุมชนและสังคม

- การศึกษา
- การสาธารณสุข
- การสังคมสงเคราะห์
- การเคหะชุมชน
- การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ

2.3 การเศรษฐกิจ

- การเชื้อเพลิงและพลังงาน
- การเกษตร
- การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรมและการโยธา

- การคมนาคม ขนส่งและสื่อสาร
- การบริการเศรษฐกิจอื่น

2.4 อื่นๆ

- การดำเนินงานอื่น

การจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ คือ การจำแนกงบประมาณรายจ่ายเพื่อแสดงให้เห็นผลทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของรัฐบาล โดยจะจำแนกได้ดังนี้

รายจ่ายลงทุน หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ และรายจ่ายเพื่อการได้มาซึ่งครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งถือเป็นรายจ่ายเพื่อการสะสมทุนของหน่วยราชการ

รายจ่ายประจำ หมายถึง รายจ่ายเพื่อใช้ในการบริหารงานประจำ เป็นรายจ่ายประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดซื้อบริการและสิ่งของที่ไม่เป็นทรัพย์สินประเภททุน

3. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงและหน่วยงาน

เป็นงบประมาณที่ได้จัดสรรให้แก่กระทรวงต่างๆเพื่อดำเนินการ/โครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบ ตามภารกิจและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของแต่ละกระทรวง โดยแบ่งได้ดังนี้

- 3.1 งบกลาง
- 3.2 สำนักนายกรัฐมนตรี
- 3.3 กระทรวงกลาโหม
- 3.4 กระทรวงการคลัง
- 3.5 กระทรวงการต่างประเทศ
- 3.6 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 3.7 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 3.8 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 3.9 กระทรวงคมนาคม
- 3.10 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 3.11 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3.12 กระทรวงพลังงาน
- 3.13 กระทรวงพาณิชย์
- 3.14 กระทรวงมหาดไทย
- 3.15 กระทรวงยุติธรรม
- 3.16 กระทรวงแรงงาน
- 3.17 กระทรวงวัฒนธรรม
- 3.18 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 3.19 กระทรวงศึกษาธิการ
- 3.20 กระทรวงสาธารณสุข
- 3.21 กระทรวงอุตสาหกรรม
- 3.22 ทบวงมหาวิทยาลัย
- 3.23 ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง
- 3.24 หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- 3.25 รัฐวิสาหกิจ
- 3.26 กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน

4. การจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจตามระบบ GFS หรือ Government Finance Statistics

การจำแนกงบประมาณตามระบบ GFS จะทำให้เห็นภาพรวมของการใช้จ่ายในแต่ละปีว่าได้ใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง โดยแบ่งได้ดังนี้

- 4.1 รายจ่ายประจำ
- 4.2 รายจ่ายลงทุน
- 4.3 รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้

ในการศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามอุปสงค์มวลรวม ซึ่งคล้ายคลึงกับการจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ โดยการจำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามลักษณะนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีรายได้ประชาชาติด้านรายจ่ายมวลรวม โดยจะจำแนกรายจ่ายรัฐบาลเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล (Government Consumption Expenditure) คือ รายจ่ายรวมของรัฐบาลเพื่อซื้อสินค้าและบริการทุกชนิด คัดเฉพาะรายจ่ายสิ้นเปลืองหรือรายจ่ายประจำเท่านั้น ไม่รวมรายจ่ายเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร โดยจะแบ่งเป็น

- รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล (Compensation of Employees) คือ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และสวัสดิการต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช้ตัวเงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาล และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

- รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล (Net Purchases) คือ รายจ่ายสุทธิค่าใช้สอย ค่าวัสดุที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อใช้ในการทำงาน

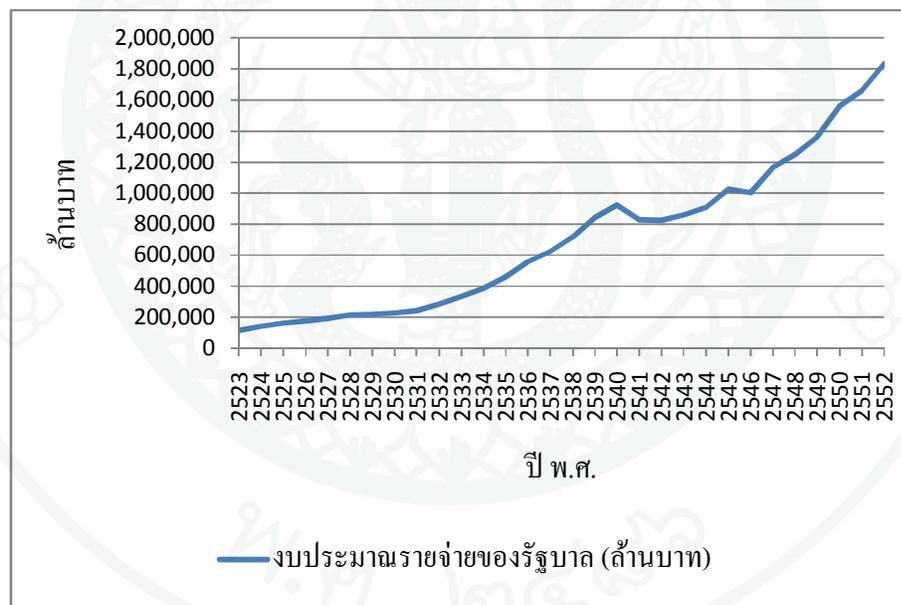
2. รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (Government Investment Expenditure) คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets) ใดๆ เช่น สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ที่สามารถก่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดัดแปลง ต่อเติมและซ่อมแซมสินทรัพย์ถาวรนั้นๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจะแบ่งเป็น

- รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล (Construction) คือ รายจ่ายที่ครอบคลุมถึงกิจกรรมการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ การดัดแปลงต่อเติมและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างทุกประเภท โดยรวมถึง อาคารที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ อาคารอุตสาหกรรมและอาคารอื่นๆ ทุกชนิด และรวมถึงการก่อสร้างที่ไม่ใช่อาคาร ได้แก่ การก่อสร้างถนน สะพาน เขื่อน รั้วท่อระบายน้ำ โรงไฟฟ้า ระบบสายส่งไฟฟ้า สายโทรศัพท์ การต่อท่อประปา การขุดบ่อบาดาล บ่อน้ำ บ่อปลา ทำแพขนานยนต์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการปรับพื้นที่เพื่อทำการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ การก่อสร้างยังครอบคลุมถึงการติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบที่ประกอบติดกับอาคาร เช่น ลิฟท์ บันไดเลื่อน สะพานเลื่อน และเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดติดตั้งควบกับอาคาร เช่น ระบบปรับอากาศ ระบบระบายอากาศ ระบบทำน้ำอุ่น และเฟอร์นิเจอร์ชนิดที่ติดกับตัวอาคาร และสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันให้นับเป็นส่วน

หนึ่งของกิจกรรมการก่อสร้างด้วย และรวมทั้งกิจกรรมการก่อสร้างที่เป็นการจ้างเหมาผู้รับเหมาก่อสร้าง (Contract out) ทั้งโครงการ หรือการก่อสร้างที่ดำเนินการโดยเจ้าของสิ่งก่อสร้างเอง (own accounts) นับเป็นการผลิตในสาขาก่อสร้างทั้งสิ้น

- รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล (Equipment) คือ รายจ่ายในการซื้อเครื่องมือเครื่องจักรในหมวดใหญ่ๆ เช่น หมวดยานพาหนะ หมวดเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้เพื่อการผลิต หมวดเครื่องใช้สำนักงาน

สำหรับงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ในแต่ละปีจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยแสดงไว้ในภาพที่ 7 ดังนี้

ภาพที่ 7 งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล (ปีงบประมาณ)

ที่มา: สำนักงบประมาณ (2523-2552)

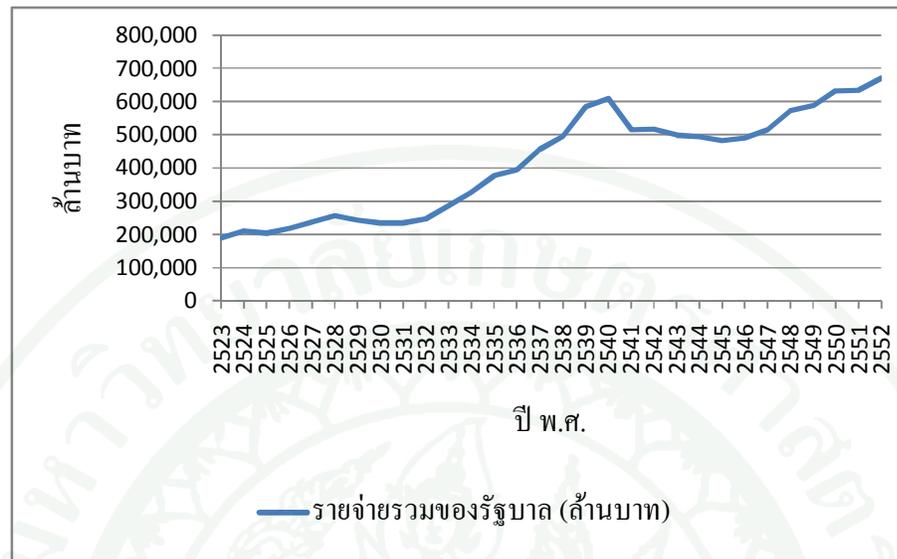
แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี โดยแสดงได้ด้วยภาพที่ 8 แต่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ในปีพ.ศ. 2540 และปีพ.ศ. 2541 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงและปรับตัวสูงขึ้นเช่นเดิมเมื่อผ่านพ้นวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ส่วนรายจ่ายจริงของรัฐบาลนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดทุกปีเช่นกัน โดยแสดงได้ด้วยภาพที่ 9 นอกจากหลังช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ในปีพ.ศ. 2541 จะเห็นได้ว่ารายจ่ายรวมของรัฐบาลลดลง แต่หลังจากผ่านพ้นวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 แนวโน้มรายจ่ายรวมของรัฐบาลก็เพิ่มขึ้นเช่นเดิม ซึ่งการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายรัฐบาลนี้เองที่สื่อให้เห็นว่ารัฐบาลมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากน้อยเพียงไร ดังนั้นจะเห็นว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายรวมของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 8 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 9 รายจ่ายรวมของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 10 อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2523-2552 จะแสดงได้ด้วยภาพที่ 8 และภาพที่ 10 โดยอธิบายได้ดังนี้

ปี พ.ศ. 2523 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 4.60 โดยภาวะเศรษฐกิจโลกยังคงชะงักงันต่อจากปีพ.ศ. 2522 โดยการขยายตัวของประเทศไทยต่ำกว่าเป้าที่ตั้งไว้ โดยมีสาเหตุมาจาก ภาคเกษตรประสบปัญหาความแห้งแล้งในช่วงต้นปี และมีผลกระทบถึงอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องและการค้า สำหรับเศรษฐกิจภาคอื่นๆ นอกภาคเกษตรมีการชะลอตัวลงเช่นกันเนื่องจาก ผลของปฏิกิริยาต่อราคาน้ำมันและต้นทุนอื่นๆ ซึ่งมีการปรับให้สูงขึ้นเมื่อต้นปี รวมถึงการสู้รบในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและเหตุการณ์รุนแรงตามชายแดนทำให้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรม โดยรายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคครัวเรือนและการสะสมทุนเบื้องต้นในปีนี้ได้ชะลอตัวลง

ปี พ.ศ. 2524 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.91 โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตภาคเกษตรดีเป็นพิเศษ ส่งผลให้อุตสาหกรรมเกษตรขยายตัวมาก โดยการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของภาคเอกชน รวมถึงการสะสมทุนเบื้องต้นก็ขยายตัวขึ้นเช่นเดียวกัน ภาวะการผลิตในปีนี้ขยายตัวเพิ่มขึ้น และการเกษตรและอุตสาหกรรมยังคงมีความสำคัญในแง่โครงสร้างการผลิตของระบบเศรษฐกิจส่วนรวม

ปี พ.ศ. 2525 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.35 ลดลงจากปีก่อน โดยเศรษฐกิจโลกก็ยังคงประสบภาวะซบเซาเป็นปีที่ 4 โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในระดับที่น่าพอใจถึงแม้จะไม่สูงเท่าเทียมกับปีก่อนหน้าเพราะประเทศต่างๆ ทั่วโลกยังประสบภาวะชะงักงันอยู่โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าปีก่อนหน้า ส่วนการสะสมทุนเบื้องต้นลดลง โดยการที่เศรษฐกิจชะลอตัวลงเนื่องจากความตกต่ำของสาขาการผลิตที่สำคัญ ประกอบกับระดับราคาภายในประเทศลดต่ำลงเช่นเดียวกับราคาสินค้าส่งออกที่สำคัญ ทำให้เป็นแรงกดดันให้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวในอัตราที่ต่ำลง

ปี พ.ศ. 2526 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.58 โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเพียงเล็กน้อย โดยภาวะการผลิตเริ่มมีแนวโน้มที่ดีขึ้น และรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนขยายตัวขึ้น ทั้งนี้ผลมาจากระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป

ในปีที่สูงขึ้นไม่มากนัก และภาวะการลงทุนดีขึ้นมากเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้านี้ โดยการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวขึ้น โดยรัฐบาลจะมุ่งเน้นในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและการคลังของประเทศ โดยจะกำหนดเงินในการใช้จ่ายที่ไม่ดำเนินไปเพื่อให้มีเงินเพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ และยกระดับมาตรฐานการศึกษา สุขภาพอนามัยของประชาชน

ปี พ.ศ. 2527 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.75 โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย โดยการผลิตในประเทศโดยรวมขยายตัวสูงกว่าปีก่อนเล็กน้อย โดยการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนและการสะสมทุนเบื้องต้นมีอัตราการขยายตัวแต่ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยการที่การอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนชะลอตัวลงเนื่องจากกำลังการซื้อของประชาชนโดยส่วนรวมน้อยลง และการที่การลงทุนมีน้อยลงเนื่องมาจากมาตรการจำกัดสินเชื่อ และภาวะซบเซาทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา

ปี พ.ศ. 2528 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 4.65 ลดลงจากปีก่อน โดยการชะลอตัวของระดับเศรษฐกิจในปีนี้เป็นส่วนใหญ่มาจากการลดระดับอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตที่สำคัญ คือ สาขาการเกษตร สาขาอุตสาหกรรม สาขาการก่อสร้าง โดยการใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนมีการขยายตัวต่ำกว่าปีก่อนหน้า ทั้งนี้เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปีที่ทำให้ครัวเรือนและรัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง และการลงทุนโดยรวมลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยรัฐบาลคำนึงถึงการพัฒนาประเทศ การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และความสมดุลระหว่างรายจ่ายด้านต่างๆ

ปี พ.ศ. 2529 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.53 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคโดยรวมขยายตัวในอัตราลดลงจากปีก่อนทั้งของเอกชนและรัฐบาล การลงทุนโดยรวมลดลงทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล ทั้งนี้เป็นผลกระทบจากการหดตัวทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2528 และต้นปีพ.ศ. 2529 ประกอบกับในครึ่งปีหลังของปีพ.ศ. 2529 เศรษฐกิจฟื้นตัวเพียงเล็กน้อย ภาวะการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นโดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของสาขานอกการเกษตร โดยรัฐบาลยังคงยึดถือนโยบายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ และจัดสรรรายจ่ายตามการพัฒนาประเทศและการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยต้องเหมาะสมกับความจำเป็นของการดำเนินงาน

ปี พ.ศ. 2530 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 9.52 เพิ่มสูงขึ้นมากพอควรจากปีก่อนหน้า แสดงถึงการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย โดยมีการฟื้นตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคการผลิตที่สำคัญอื่นๆ โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อน และการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นของประเทศกระเตื้องขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน โดยเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นของการลงทุนภาคเอกชน โดยรัฐบาลมุ่งเน้นผสมผสานกันระหว่างนโยบายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และนโยบายการพัฒนาประเทศให้มีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงพอสมควร และในการใช้จ่ายของรัฐบาลไม่ได้คำนึงถึงแค่รายได้ที่จะเก็บได้เท่านั้น แต่ต้องเพียงพอสำหรับภาระกิจตามนโยบายของรัฐบาลรวมทั้งเพียงพอที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเร่งรัดฟื้นฟูการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม

ปี พ.ศ. 2531 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 13.29 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากภาวะการผลิตในปีนั้นขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่ขยายตัวสูงมาก และมีการขยายตัวของการใช้จ่ายภายในประเทศ โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้น และการลงทุนรวมขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน โดยรัฐบาลยังคงมีแนวทางที่มุ่งสนองนโยบายในการเร่งรัดฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ให้เจริญเติบโตขึ้นในอัตราสูงและมีเสถียรภาพ

ปี พ.ศ. 2532 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 12.19 เศรษฐกิจยังขยายตัวในอัตราที่สูงถึงแม้จะต่ำกว่าปีพ.ศ. 2531 ก็ตาม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเพิ่มในอัตราที่ชะลอตัวของสาขาการผลิตหลัก แม้ว่าสาขาการผลิตอื่นๆจะยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก็ตาม โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า ในขณะที่การสะสมทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้นแต่ขยายตัวในอัตราที่ลดลงเล็กน้อย โดยรัฐบาลจะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามจำนวนเท่าที่จำเป็น และจะใช้จ่ายในการลงทุนให้มีจำนวนมากพอที่จะนำไปใช้จ่ายในการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2533 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 11.17 ลดลงจากปีก่อน แต่อย่างไรก็ตามนับว่าอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจยังคงสูงอยู่ โดยการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนเพิ่มขึ้น แต่อัตราการขยายตัวลดลง เนื่องจากการชะลอตัวของรายได้และการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าและบริการต่างๆ ส่วนการสะสมทุนเบื้องต้นนั้นขยายตัว

เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยภาวะการผลิตในประเทศนั้นเพิ่มขึ้นแต่ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยรัฐบาลมุ่งสนองนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเอื้ออำนวยให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวสูงได้อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2534 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 8.56 ลดลงจากปีก่อน โดยการขยายตัวของเศรษฐกิจในปีนี้มีคำสั่งออกเป็นแกนนำการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และสำหรับการใช้จ่ายรวมในประเทศ ทั้งการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน และการสะสมทุนเบื้องต้นชะลอตัวลงค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่าย และการลงทุนชะลอตัวลง จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ไม่ฟื้นตัวตามที่คาดหมายและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศ สำหรับภาวการณ์ผลิตมีอัตราการชะลอลงเกือบทุกสาขาตามการชะลอตัวของการใช้จ่ายในประเทศ โดยรัฐบาลมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยเพิ่มรายจ่ายการลงทุนให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการลงทุนในด้านต่างๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และจัดหาร่างรักษาโครงสร้างและบริการพื้นฐานที่ยังขาดแคลนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ปี พ.ศ. 2535 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 8.08 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย เนื่องจากภาวะดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตในภาคเกษตร เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศ ประกอบกับเศรษฐกิจโลกที่ไม่เอื้ออำนวยนักและมีการกีดกันทางการค้าสูงขึ้น การอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน อันเป็นผลมาจากรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นจากการดำเนินนโยบายของรัฐที่สำคัญ คือ การปรับโครงสร้างภาษีรายได้ที่ทำให้ภาระภาษีลดลง และการปรับเพิ่มเงินเดือนและค่าจ้างทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยการสะสมทุนเบื้องต้นขยายตัวลดลงและได้ลดแรงผลักดันจากที่เคยเป็นตัวกระตุ้นสำคัญต่อการขยายตัวของการผลิตในช่วงที่ผ่านมา โดยภาวะการผลิตในปีนี้ขยายตัวลดลงจากปีก่อน โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในลักษณะต่อเนื่องกับนโยบายในปีที่แล้ว เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และเร่งผลักดันโครงการพื้นฐานที่ดีมีประโยชน์ต่อประชาชนประเทศชาติ

ปี พ.ศ. 2536 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 8.38 โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า โดยมีค่าใช้จ่ายในประเทศเป็นตัวกระตุ้นสำคัญ

โดยการสะสมทุนเบื้องต้น โดยเฉพาะภาคเอกชนฟื้นตัวขึ้นอย่างชัดเจนจากการที่รัฐบาลส่งเสริมให้มีการกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาคทำให้ช่วยเร่งกิจกรรมการลงทุนของเอกชน รวมถึงการอุปโภคและบริโภคของภาคครัวเรือนก็ขยายตัวสูงขึ้นเช่นเดียวกัน โดยรัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการเร่งรัดพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาบริการพื้นฐาน และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ โดยมุ่งเน้นที่จะกระจายการพัฒนาต่างๆ ไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

ปี พ.ศ. 2537 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 8.94 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย โดยมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายประการ อาทิ เศรษฐกิจและการค้าโลกขยายตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยเกือบทั้งหมด ในขณะที่ราคาน้ำมันมีเสถียรภาพ และราคาสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้นตามภาวะตลาดโลก ความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจไทยอยู่ในเกณฑ์ดีและศักยภาพของภาคการส่งออกสูง รวมถึงแรงกระตุ้นจากการลงทุนภาครัฐและนโยบายกระจายการลงทุนสู่ภูมิภาค โดยการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในปีนี้เกิดขึ้นในเกือบทุกส่วนของระบบ โดยเฉพาะการส่งออกและการใช้จ่ายภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น โดยรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนสูงขึ้นและการสะสมทุนเบื้องต้นก็สูงขึ้นเช่นเดียวกัน และภาวการณ์ผลิตในปีนี้ก็ขยายตัวสูงขึ้นเช่นกัน โดยถึงแม้ว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ก็ยังมีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญบางประการที่รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไข เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ ปัญหาความไม่เพียงพอของบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2538 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 8.84 ลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย ปีนี้เศรษฐกิจบางด้านปรับตัวชะลอลง โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นแต่มีอัตราการขยายตัวที่ชะลอลงจากปีก่อน เนื่องมาจากระดับราคาสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการเกิดน้ำท่วมใหญ่เป็นระยะเวลานานในช่วงปลายปี 2538 ส่วนการสะสมทุนเบื้องต้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยอัตราการขยายตัวของภาวการณ์ผลิตในปีนี้ก็ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า โดยรัฐบาลได้มีการจัดสรรรายจ่ายโดยมุ่งสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว และยังให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน การกระจายรายได้ กระจายโอกาส และกระจายการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันระหว่างประชากรทั้งในเมืองและชนบทด้วย

ปี พ.ศ. 2539 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 6.21 ลดลงจากปีก่อน โดยภาวะเศรษฐกิจอยู่ในทิศทางที่ชะลอตัวในทุกๆ ด้าน ทั้งเศรษฐกิจในประเทศ ได้แก่ การผลิต การใช้จ่าย การลงทุน รวมทั้งผลตอบแทนปัจจัยการผลิต และเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ถดถอยทั้งการส่งออกและนำเข้า โดยการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นในอัตราการขยายตัวที่ลดลงจากปีก่อน เนื่องมาจากรายได้ที่ชะลอลง ประกอบกับระดับราคาสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคยังคงอยู่ในระดับที่สูงอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน เช่นเดียวกันกับการสะสมทุนเบื้องต้นที่เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นในอัตราการขยายตัวที่ลดลงจากปีก่อน โดยมีสาเหตุสำคัญเพราะการลงทุนของภาคเอกชนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประสบภาวะวิกฤต สำหรับการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงจากปีก่อน โดยเป็นการชะลอตัวลงเกือบทุกสาขา โดยรัฐบาลได้จัดสรรรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อเร่งรัดสานต่อการดำเนินงานตามโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมให้บรรลุผลสำเร็จโดยเร็ว เช่น การจัดสรรรายจ่ายการลงทุนเพื่อให้สามารถเร่งรัดขยายบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2540 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) หดตัวร้อยละ 1.37 จากที่ปีก่อนมีอัตราการขยายตัว โดยเป็นการลดลงทั้งด้านการผลิต การใช้จ่าย และการลงทุน ในขณะที่ผลตอบแทนปัจจัยการผลิตก็ชะลอตัวลงมากเช่นกัน โดยการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคครัวเรือนลดลง อันเนื่องมาจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ ประชาชนจึงลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ส่วนการลงทุนของประเทศอยู่ในภาวะหดตัวอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากวิกฤตด้านการเงิน สถาบันการเงินถูกปิดกิจการ ก่อให้เกิดปัญหาสภาพคล่อง ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์หยุดการดำเนินงาน ส่งผลให้การลงทุนชะงักงัน ประกอบกับอุปทานส่วนเกินที่มีเหลืออยู่มากจากผลของการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา และสำหรับภาวการณ์ผลิตของประเทศในปีนี้ เกิดภาวะหดตัวหลังจากที่เคยเติบโตในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ผ่านมา โดยรัฐบาลยังคงเน้นในการเร่งรัดขยายการบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึง

ปี พ.ศ. 2541 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) หดตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.51 โดยเป็นการปรับตัวลดลงอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นอัตราลดลงที่สูงที่สุดนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศและมีการบันทึกรายได้ประชาชาติตั้งแต่ปี 2494 และในขณะเดียวกันการใช้จ่ายในประเทศก็ลดลงรุนแรงเช่นเดียวกัน ทั้งการบริโภคและการลงทุน เนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่เริ่มตั้งแต่กลางปีที่แล้วต่อเนื่องถึงปีนี้ บริษัทและโรงงานอุตสาหกรรมปิดกิจการ

ดำเนินงานหลายแห่ง เพราะปัญหาการขาดสภาพคล่อง มีการเลิกจ้างงาน ประชาชนระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น รวมถึงการผลิตแทบทุกสาขาที่ปรับตัวลดลงเกือบทั้งหมด โดยรัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องดูแลการใช้จ่ายอย่างรัดกุม เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นประสิทธิภาพการใช้จ่ายของภาครัฐเป็นสำคัญ

ปี พ.ศ. 2542 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 4.45 หลังจากที่ลดลงมากในปีที่แล้ว โดยในปีนี้งาการณ์ใช้จ่ายโดยรวมแท้จริงเริ่มปรับตัวดีขึ้น ปริมาณของอุปสงค์มวลรวมเพิ่มขึ้น โดยที่การฟื้นตัวเป็นไปในเกือบทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือน การใช้จ่ายของรัฐบาล แต่การสะสมทุนในปีนี้ยังคงลดลง แต่ลดลงน้อยกว่าปีที่แล้วมาก จึงถือว่าการลงทุนของประเทศปีนี้เริ่มอยู่ในสถานะที่ดีขึ้น และปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการก็เพิ่มสูงขึ้น และภาวะการผลิตของประเทศก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นหลังจากลดลงในช่วงสองปีที่แล้วติดต่อกัน โดยรัฐบาลเพิ่มการใช้จ่าย ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างงานเพื่อลดผลกระทบทางสังคมจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2543 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 4.75 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยการใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้น โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของทั้งการบริโภคอุปโภคของภาคครัวเรือน ภาครัฐบาล และการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดีว่าเศรษฐกิจประเทศไทยเริ่มฟื้นตัวอย่างมั่นคงขึ้นหลังจากที่ต้องประสบกับภาวะวิกฤติตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา รวมถึงการผลิตก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นเกือบทุกสาขา และอัตราการว่างงานลดลงจากปีที่แล้ว เนื่องจากรัฐบาลเร่งดำเนินมาตรการบรรเทาปัญหาการว่างงานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลเนื่องมาจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2544 ผลผลิตกันท์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 2.17 โดยลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน อันเป็นผลกระทบมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลง ทำให้การส่งออกและนำเข้าสินค้าหดตัวลง ประกอบกับภาวะการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในปีนี้มีทิศทางชะลอตัว โดยทั้งการใช้จ่ายของครัวเรือนและการใช้จ่ายเพื่อการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นชะลอตัวลดลง ยกเว้นการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของรัฐบาลที่ยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การผลิตอยู่ในภาวะชะลอตัวตามความต้องการจากต่างประเทศ โดยการผลิตในแต่ละสาขาจะชะลอตัวและลดลงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้รัฐบาลก็ได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่

ระบบเศรษฐกิจ เช่น การตั้งกองทุนหมู่บ้าน การเพิ่มเงินเดือนให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ แต่ภาวะเศรษฐกิจในประเทศก็ยังชะลอตัวตามเศรษฐกิจโลก

ปี พ.ศ. 2545 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.32 เป็นปีที่เศรษฐกิจขยายตัวสูงที่สุดนับตั้งแต่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปีพ.ศ. 2545 เป็นต้นมา โดยมีแรงผลักดันสำคัญมาจากทั้งอุปสงค์ภายในประเทศ และภายนอกประเทศ โดยการผลิตขยายตัว เช่นเดียวกับการใช้จ่ายโดยรวมที่ขยายตัวเช่นกัน โดยการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน และการลงทุนรวมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ผ่านมาซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีอำนาจในการซื้อเพิ่มขึ้นและนำเงินออกมาใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2546 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 7.14 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยเศรษฐกิจที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นมาจากแรงขับเคลื่อนของอุปสงค์ภายในประเทศ โดยการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนและการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นขยายตัวเพิ่มขึ้น และการผลิตของประเทศก็ขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่วนภาคต่างประเทศการส่งออกสินค้าและบริการชะลอตัวลง อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) โดยเหตุที่ภาคครัวเรือนยังคงมีการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น เนื่องจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้เกิดการใช้จ่ายของครัวเรือนเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศ และรัฐบาลจะให้ความสำคัญในการส่งเสริมภาคเอกชนด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนการหาตลาดใหม่ในการส่งออก เพื่อสร้างความเจริญเติบโตของประเทศอย่างมีคุณภาพ

ปี พ.ศ. 2547 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 6.34 ลดลงจากปีก่อน โดยการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนและการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นขยายตัว โดยการลงทุนขยายตัวทั้งการลงทุนของเอกชนและการลงทุนของรัฐบาล โดยการผลิตของประเทศก็ขยายตัวเช่นกันแต่ชะลอลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังคงได้รับแรงกระตุ้นจากอุปสงค์ภายในประเทศเป็นสำคัญ โดยปัจจัยที่สนับสนุนการส่งออกเข้มแข็งขึ้น โดยรัฐเน้นการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพ โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

ปี พ.ศ. 2548 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 4.60 ลดลงจากปีก่อน เป็นผลกระทบจากทั้งอุปสงค์ภายในประเทศที่ปรับตัวชะลอลงและภาคต่างประเทศที่เข้าสู่ภาวะขาดดุลการค้าและบริการ โดยการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนและการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นชะลอตัวลง โดยการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวต่ำกว่าปีที่ผ่านมาแต่การลงทุนของภาครัฐยังขยายตัวได้ดีในปีนี้ ประกอบกับการส่งออกสุทธิลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้การผลิตในประเทศขยายตัวแต่ก็ชะลอตัวลงจากปีก่อน โดยรัฐบาลได้มุ่งเน้นในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควบคู่กับการสนับสนุนภาคเอกชนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยรัฐบาลเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐและสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยได้ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ที่ภาครัฐคาดว่าจะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง

ปี พ.ศ. 2549 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.09 โดยปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยอุปสงค์ภายในประเทศชะลอตัวลง ทั้งการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน การอุปโภคของรัฐบาลและการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น โดยเป็นผลมาจากปัจจัยลบหลายประการ คือ ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ และสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมือง ส่วนการส่งออกและนำเข้ายังคงมีการขยายตัว และการผลิตในปีปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน โดยรัฐบาลมุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง และมีเสถียรภาพโดยไม่เร่งการขยายตัวของเศรษฐกิจมากเกินไป โดยการลงทุนของรัฐบาลจะต่อเนื่องจากปีก่อน ซึ่งจะเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานที่แข็งแกร่งในระดับมหภาค จุลภาค โดยเฉพาะความแข็งแกร่งของภาคเอกชน

ปี พ.ศ. 2550 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) ขยายตัวร้อยละ 5.04 ชะลอตัวลดลงจากปีที่แล้วเพียงเล็กน้อย โดยอุปสงค์ภายในประเทศมีทิศทางชะลอลง โดยเฉพาะการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน ทั้งนี้เป็นผลมาจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นมาก ส่งผลให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นและชะลอการใช้จ่ายและการสะสมทุนเบื้องต้นขยายตัวเพียงเล็กน้อยโดยชะลอตัวลงจากปีก่อน โดยการผลิตของประเทศขยายตัวแต่ชะลอตัวลงเล็กน้อย โดยการใช้จ่ายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลได้นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดรายจ่ายอย่างพอประมาณ ความมีเหตุผล และจะต้องสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดเสถียรภาพแก่ระบบเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2551 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศขยายตัวร้อยละ 2.48 ลดลงจากปีก่อน เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ประสบปัญหาวิกฤตการเงิน รวมทั้งปัญหาความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ โดยด้านอุปสงค์ภายในประเทศขยายตัวสูงขึ้นจากการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน เนื่องจากประชาชนมีกำลังซื้อมากขึ้นจากรายได้ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยเฉพาะมาตรการ 6 มาตรการ 6 เดือนฝ่าวิกฤติเพื่อคนไทยทุกคน และการสะสมทุนเบื้องต้นชะลอลงจากปีก่อน เช่นเดียวกับการผลิตของประเทศที่ชะลอลงเช่นกัน โดยรัฐบาลมุ่งเน้นการนำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาและบริหารเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจมีภูมิคุ้มกันและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

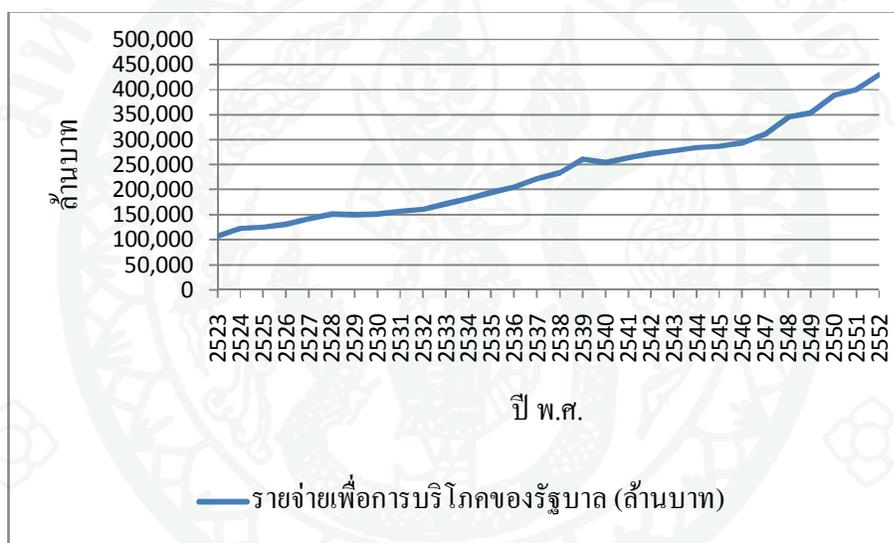
ปี พ.ศ. 2552 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปีพ.ศ. 2531) หดตัวร้อยละ 2.33 เป็นการลดลงครั้งแรกในรอบ 10 ปี นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 เนื่องจากผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงินโลก ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งอุปสงค์ภายในประเทศและอุปสงค์ต่างประเทศลดลง โดยด้านอุปสงค์ภายในประเทศ การอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนและการสะสมทุนเบื้องต้นลดลง เนื่องจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจ ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ประกอบกับประชาชนมีกำลังซื้อลดลง และการผลิตของประเทศหดตัวลงจากที่เคยขยายตัวเมื่อปีก่อน เช่นเดียวกับการส่งออกและการนำเข้าที่หดตัวลงเช่นกัน โดยรัฐบาลมุ่งเน้นการนำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาและบริหารเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจมีภูมิคุ้มกันและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่นเดียวกับปีพ.ศ. 2551 และมีภาระต่อเนื้อที่เป็นรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลในภาพรวมของประเทศยังอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2552 จะแสดงได้ด้วยภาพที่ 11 ถึงภาพที่ 22 โดยอธิบายได้ดังนี้

1. รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ประกอบด้วย

1.1 รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล

1.2 รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล

ภาพที่ 11 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

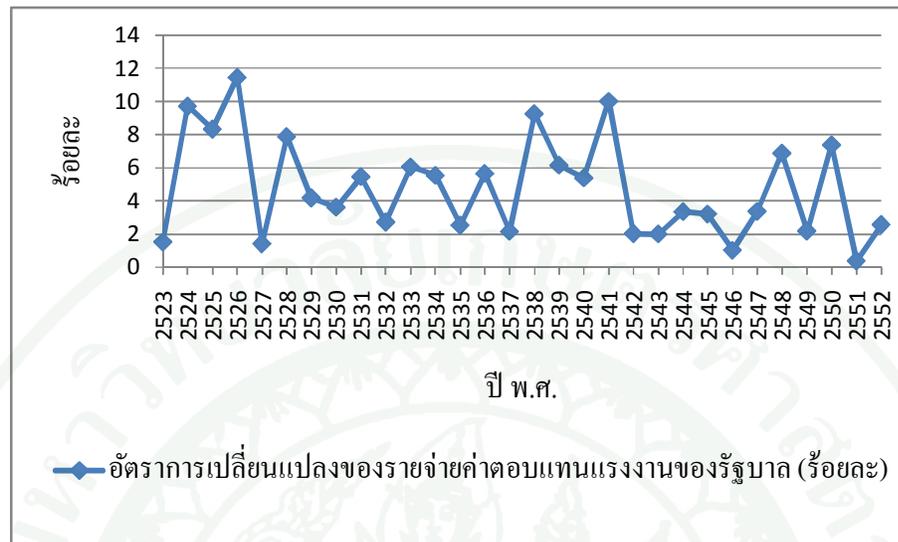
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

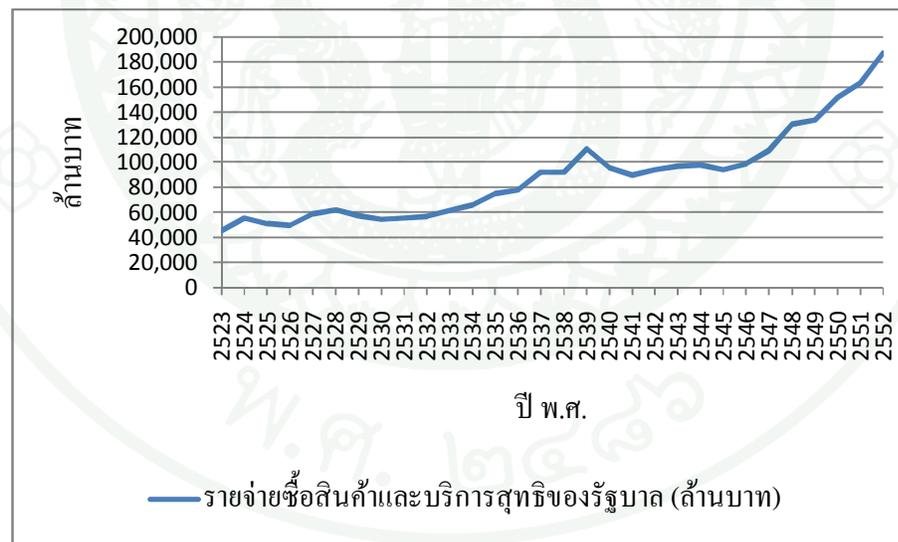
ภาพที่ 12 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: การคำนวณ

ภาพที่ 13 รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 14 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: การคำนวณ

ภาพที่ 15 รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 16 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

ปี พ.ศ. 2523 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 106,938 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.43 ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.50 และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.72 สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยมีการปรับเงินเดือนข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญ และปรับดอกเบียเงินสะสมข้าราชการ

ปี พ.ศ. 2524 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 122,904 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.93 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.71 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 22.00 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น

ปี พ.ศ. 2525 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 124,424 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.24 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.32 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 7.40 จากที่ขยายตัวในปี ก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล เนื่องมาจากการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ และสาเหตุที่รายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวต่ำกว่าปีก่อน เนื่องจากเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการจำกัด อัตราการเพิ่มของข้าราชการในแต่ละปีไม่ให้สูงมากเกินไป และสาเหตุที่รายจ่ายซื้อสินค้าและ บริการสุทธิของรัฐบาลลดลง เนื่องจากการใช้จ่ายด้านการพัฒนากองทัพลดลงในปี นี้ โดยการที่ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลขยายตัวแต่ชะลอตัวลงจากปีก่อนนั้น เนื่องมาจากรัฐบาลใช้ นโยบายในการตั้งงบประมาณแผ่นดินแบบประหยัด

ปี พ.ศ. 2526 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 130,959 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.25 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.45 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 3.58 หดตัวลดลงจากปี ก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงาน และการที่รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิหดตัวลดลงน้อยกว่าปีก่อนนั้น เนื่องจากการใช้จ่ายด้านอาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อพัฒนากองทัพเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับเกิดภาวะน้ำท่วม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องใช้จ่ายเป็นการเร่งด่วนเพื่อบรรเทาความ เดือดร้อนของประชาชนมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2527 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 141,572 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.10 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.39 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.17 จากที่เคยหดตัวใน ปี ก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากรายจ่ายค่าตอบแทน แรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยเป็นไปตามภาวะปกติของ การเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี และมีการขยายตัวของการพัฒนากองทัพและการขยายงานด้าน การศึกษาเป็นส่วนใหญ่

ปี พ.ศ. 2528 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 151,252 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.84 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.87 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.39 ลดลงจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยรายจ่ายซื้อสินค้าของรัฐบาลชะลอตัวลงจากปีก่อน เนื่องจากว่ารัฐบาลได้จำกัดการใช้จ่ายในหมวดนี้ลงไปมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากรัฐบาลพยายามตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงโดยเข้มงวดในนโยบายการคลัง

ปี พ.ศ. 2529 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 150,208 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 0.69 จากที่ขยายตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.17 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 7.66 จากที่ขยายตัวในปีก่อน สำหรับการลดลงของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากการลดลงของรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล เนื่องจากเป็นไปตามนโยบายการคลังที่เข้มงวดของรัฐบาล โดยตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง

ปี พ.ศ. 2530 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 150,637 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.29 จากที่หดตัวปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.59 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 5.07 โดยหดตัวลดลงจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากการที่รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนข้าราชการประจำปีและการปรับเพดานเงินเดือนข้าราชการ และสาเหตุที่รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลลดลง เนื่องจากรัฐบาลจำกัดงบประมาณรายจ่ายเพื่อลดการขาดดุลการคลังและควบคุมการก่อหนี้จากต่างประเทศ

ปี พ.ศ. 2531 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 156,710 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.03 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.44 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ

รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.54 จากที่หดตัวในปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในปีนี้รัฐบาลมีการใช้จ่ายนอกเหนือจากภาวะปกติ คือ การใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ และมีการเพิ่มเงินช่วยเหลือค่าครองชีพให้แก่ข้าราชการและลูกจ้าง ตลอดจนมีการใช้จ่ายเพื่อการบูรณะซ่อมแซมและช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง

ปี พ.ศ. 2532 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 160,822 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.62 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.70 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.48 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยการที่รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวลดลงจากปีก่อน เนื่องจากจำนวนข้าราชการและลูกจ้างในปี พ.ศ. 2532 เพิ่มในอัตราที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2531

ปี พ.ศ. 2533 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 171,944 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.92 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.04 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.53 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการปรับบัญชีเงินเดือนข้าราชการ และมีการเบิกจ่ายซื้อวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2534 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 182,589 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.19 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.53 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.38 ลดลงจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยสาเหตุที่รายจ่าย

ค่าตอบแทนแรงงานชะลดตัวลงจากปีก่อน เนื่องจากในปีก่อนมีการปรับโครงสร้างเงินเดือนข้าราชการแต่ในปีนี้มีได้มีการปรับ

ปี พ.ศ. 2535 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 194,276 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.40 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.51 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 13.26 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล เนื่องมาจากการปรับใช้บัญชีเงินเดือนข้าราชการ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามการที่รัฐบาลยังคงใช้นโยบายจำกัดอัตราเพิ่มของข้าราชการอย่างต่อเนื่อง ทำให้การขยายตัวของค่าตอบแทนแรงงานชะลดลงจากปีก่อน

ปี พ.ศ. 2536 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 204,210 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.11 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.64 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.27 ลดลงจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยชะลดตัวลงจากปีก่อนอันเนื่องมาจากการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายที่ล่าช้าไปถึงหกเดือน

ปี พ.ศ. 2537 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 220,938 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.19 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.14 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.98 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้น โดยจะขยายตัวเท่าที่จำเป็น

ปี พ.ศ. 2538 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 232,813 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.37 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย

รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.26 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 0.07 สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้นมาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ. 2538 มีการปรับบัญชีเงินเดือนข้าราชการพร้อมกันทุกหน่วยงานของรัฐบาล ประกอบกับมีการปรับโครงสร้างข้าราชการตามแผนการจัดอัตราค่าจ้าง 3 ปี ทำให้ข้าราชการได้เลื่อนระดับสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลยังคงใช้นโยบายจำกัดอัตราเพิ่มข้าราชการใหม่ จึงทำให้อัตราการขยายตัวของค่าตอบแทนแรงงานค่อนข้างสูง

ปี พ.ศ. 2539 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 260,471 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.88 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.14 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 20.68 จากที่มีการหดตัวในปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากรัฐบาลมีภาระจำเป็นต้องใช้จ่ายด้านการบริหารราชการทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นมาก เช่น ค่าใช้จ่ายการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อัตราการขยายตัวของรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลเพิ่มขึ้น

ปี พ.ศ. 2540 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 253,100 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 2.83 จากที่ขยายตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.37 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 13.87 จากที่ขยายตัวในปีก่อน สำหรับการลดลงของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้นมาจากการลดลงของรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเข้มงวดในการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อรักษาวินัยทางการคลัง โดยเฉพาะในช่วงปลายปีรัฐบาลปรับลดงบประมาณการใช้จ่ายของรัฐลงเนื่องจากผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2541 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 262,962 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.90 ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.01 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและ

บริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 6.18 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อนที่มีอัตราการหดตัวสูงมาก สำหรับอัตราการขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้น เพิ่มขึ้นจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการดำเนินนโยบายเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ ทั้งในส่วนของโครงการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการสนับสนุนการจ้างงานเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบทางสังคม แต่ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ยังคงเคร่งครัดในการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสิ้นเปลืองอย่างต่อเนื่องจากปีที่แล้ว

ปี พ.ศ. 2542 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 271,029 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.07 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.00 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.13 สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้น มาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล โดยจะเห็นว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลในปีนี้จะชะลอตัวลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว เนื่องจากเมื่อปลายปีงบประมาณของปีที่แล้วได้มีนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณค่อนข้างมากหลังจากที่ควบคุมการเบิกจ่ายมาตั้งแต่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและเมื่อนำมาเทียบกับปีนี้จะมีความโน้มว่าการใช้จ่ายในปีนี้จะชะลอลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามในปีนี้รัฐบาลยังมีการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง โดยมีมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อีกทั้งการจัดสรรเงินกู้เพื่อการลงทุนทางสังคม เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางสังคม และเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร เพื่อกระตุ้นให้มีการใช้จ่ายมากขึ้นของภาคเอกชน

ปี พ.ศ. 2543 รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 277,132 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.25 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.99 ลดลงจากปีก่อนเพียงเล็กน้อย และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.75 ลดลงจากปีก่อน สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้น เกิดจากทั้งการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล โดยสาเหตุที่รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลในปีนี้จะลดตัวลง เพราะเป็นช่วงปลายของการดำเนินมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่ต่อเนื่องมาจากปีที่แล้ว จึงมีการเบิกจ่ายเงินกู้ตามมาตรการนี้ลดลงอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ยังมีนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อลดผลกระทบทางสังคมจาก

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น เพื่อส่งเสริมการจ้างงาน ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาที่ครอบครัวได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในรูปของทุนการศึกษา

ปี พ.ศ. 2544 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 284,026 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.49 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.33 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.91 ลดลงจากปีก่อน สำหรับอัตราการขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้น มาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล การที่รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานเพิ่มขึ้นเนื่องจากเป็นปีแรกที่รัฐบาลใช้นโยบายเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างประจำปีละสองครั้งในเดือนเมษายนและตุลาคม นอกจากนี้ยังคงมีการจ่ายเงินขวัญถุงตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตต่อเนื่องจากปีที่แล้ว รวมทั้งเงินบำเหน็จ บำนาญและค่าสวัสดิการต่างๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิยังเพิ่มขึ้น ตามภารกิจและโครงการต่างๆ ของรัฐบาล เช่น โครงการปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐ และการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปี พ.ศ. 2545 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 286,059 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.72 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.18 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.99 สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคนั้นมาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากปีนี้เป็ปีแรกที่รัฐบาลเริ่มให้มีการจ่ายเงินรางวัลประจำปีแก่ข้าราชการและลูกจ้างตามผลการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2544 นอกจากนั้นรัฐบาลยังมีการจ้างบัณฑิตว่างงานประมาณ 74,000 คน ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยถึงแม้ว่าปีนี้รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ แต่การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายและวัสดุต่างๆ ต้องชะงัก เนื่องจากการประกาศใช้กฎหมายปฏิรูประบบราชการและมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งในทางปฏิบัติในช่วงนั้นไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการแบ่งและยุบรวมหน่วยงาน

ปี พ.ศ. 2546 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 293,092 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.46 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.00 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.45 สำหรับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น มาจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล โดยสาเหตุที่ทำให้รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานในปีนี้ ชะลอตัวลงจากปีที่แล้ว เนื่องจากมีรายจ่ายค่าจ้างประจำ และค่าตอบแทนลดลง ประกอบกับปีนี้ไม่มีเกษียณอายุข้าราชการในโครงการเปลี่ยนวิถีเส้นทางชีวิต ที่มีการเบิกจ่ายเงินขวัญสูง สำหรับรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิในปีนี้ก็กลับมามีการใช้จ่ายตามเกณฑ์ปกติ หลังจากที่มิภาวะชะงักไปในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม

ปี พ.ศ. 2547 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 309,883 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.73 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.35 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.40 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น มาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล โดยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ในปีนี้เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากรัฐบาลดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับระบบบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ โดยการปรับบัญชีเงินเดือนให้ข้าราชการและลูกจ้างขึ้นร้อยละ 3 การให้ข้าราชการระดับ 1 ถึง 7 ได้ขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น และการให้เงินประจำตำแหน่งแก่ราชการระดับ 8 พร้อมทั้งเพิ่มเงินประจำตำแหน่งในระดับ 9 ขึ้นไป

ปี พ.ศ. 2548 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 344,922 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.31 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.87 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.45 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานเพิ่มขึ้นเนื่องจากตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2548 มีการปรับเงินเดือนประจำปี และยังมี การปรับบัญชีเงินเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.00 และการที่รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นนั้นมาจากการที่ปีนี้เป็นปีแรกที่รัฐบาลเปลี่ยน

ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามโครงการ Government Fiscal Management Information System (GFMIS)

ปี พ.ศ. 2549 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 352,514 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.20 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.16 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.27 ลดลงจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการปรับบัญชีเงินเดือนข้าราชการ โดยปรับอัตราเงินเดือนขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 รวมทั้งมีการปรับเงินช่วยเหลือให้แก่ข้าราชการบำนาญในสัดส่วนเดียวกัน โดยเหตุที่อัตราการขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลชะลอตัวลง ก็มาจากการชะลอของรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล

ปี พ.ศ. 2550 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 386,897 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.75 เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.37 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 13.67 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยในปีนี้มี การปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการเข้าสู่อัตราเงินเดือนตามบัญชีใหม่ร้อยละ 4 ปรับอัตราเงินเดือนขั้นสูงและขั้นต่ำของผู้มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราว และปรับเงินช่วยเหลือการครองชีพของข้าราชการบำนาญในอัตราร้อยละ 4 เช่นเดียวกัน

ปี พ.ศ. 2551 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 399,314 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.21 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.35 ลดลงจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.65 ลดลงจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล เนื่องจากการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการ

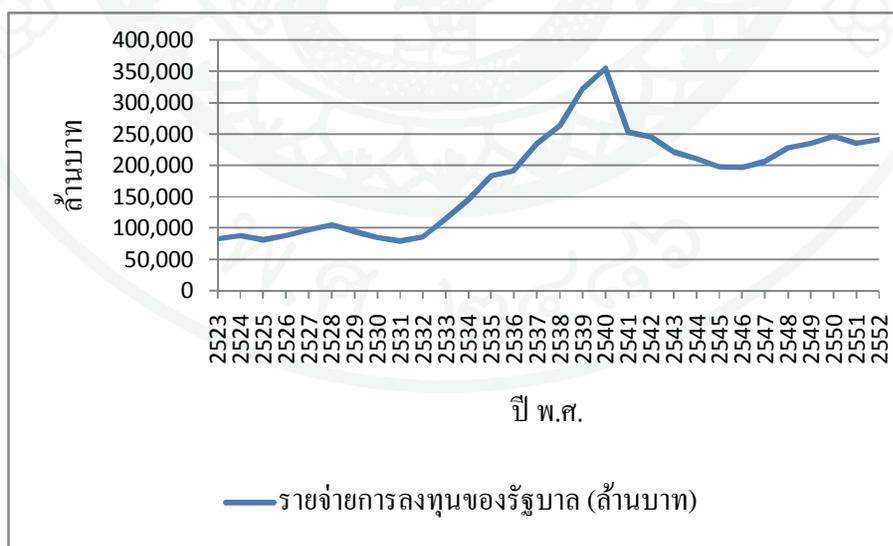
เข้าสู่ตราเงินเดือนตามบัญชีใหม่ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2551 และปรับเงินช่วยเหลือการครองชีพชั่วคราวข้าราชการระดับต้นและลูกจ้างประจำ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0

ปี พ.ศ. 2552 ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีมูลค่า 429,063 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.45 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วย ใช้จ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.54 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และ ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.54 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สำหรับรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลเพิ่มขึ้น จากการที่มีการปรับปรุงการกำหนดอัตราและสิทธิในการขอรับบำเหน็จดำรงชีพสำหรับผู้รับบำนาญใหม่ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2552

2. รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ประกอบด้วย

2.1 รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล

2.2 รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล

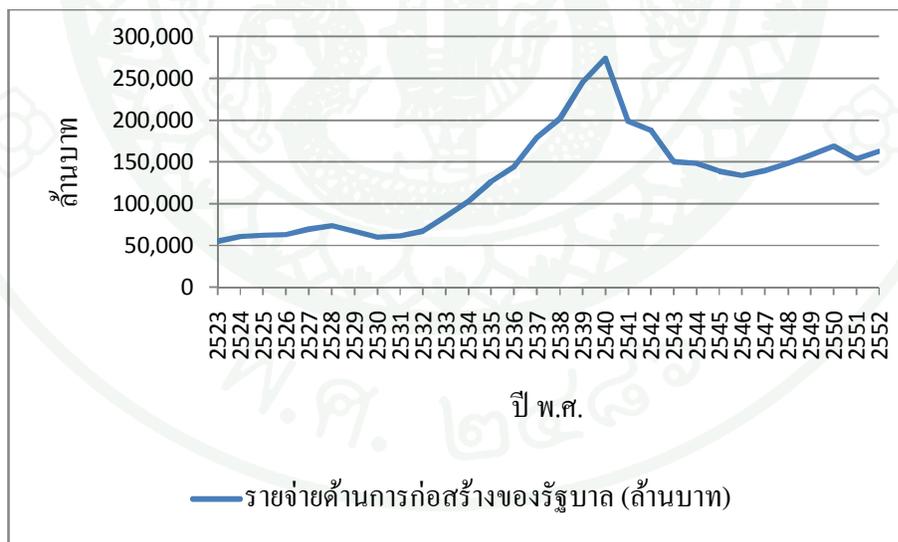

ภาพที่ 17 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 18 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: การคำนวณ

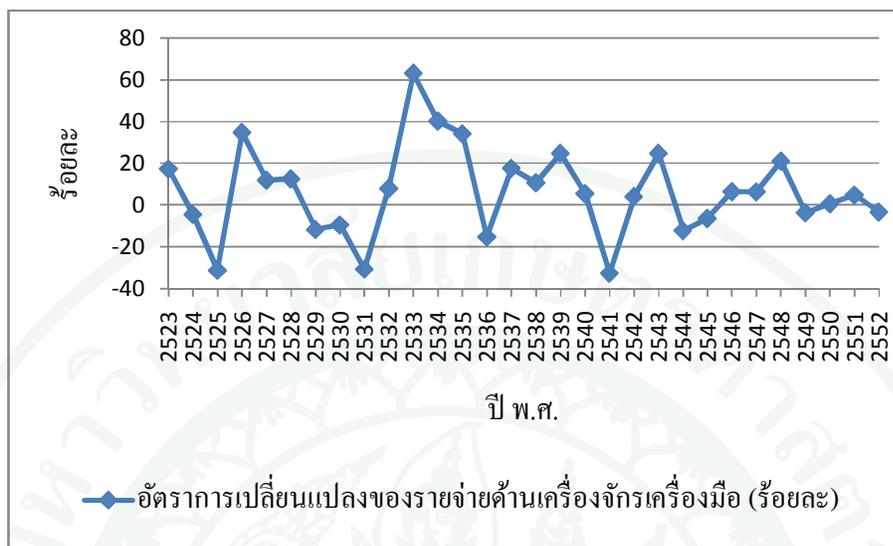
ภาพที่ 19 รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 20 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: การคำนวณ

ภาพที่ 21 รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาพที่ 22 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

ปี พ.ศ. 2523 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 82,820 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.90 ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 29.12 และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.22 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยในปีรัฐบได้ทุ่มเทงบประมาณในการก่อสร้างสำหรับโครงการใหญ่ๆ ลงไปมาก โครงการใหญ่ๆ ที่มีการดำเนินการในปีนี้ คือ การลงทุนปีโตรเลียมแห่งประเทศไทยเพื่อวางท่อแก๊ส โครงการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต และการปราบปรามครหลวงซึ่งได้เลื่อนเวลาดำเนินการมาจากปีก่อน และโครงการสร้างงานในชนบท

ปี พ.ศ. 2524 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 87,623 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.80 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.91 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 4.46 จากที่ขยายตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล โดยสาเหตุที่การ

ขยายตัวชะลอตัวลง เนื่องจากในปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณในการก่อสร้างสำหรับโครงการใหญ่ๆ ทำให้ภาระการใช้จ่ายทางด้านนี้ของรัฐบาลในปีต่อมาเพิ่มขึ้นเฉพาะโครงการต่อเนื่องเป็นส่วนใหญ่

ปี พ.ศ. 2525 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 80,428 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 8.21 จากที่เคยขยายตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.68 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 31.25 หดตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้นเนื่องมาจากรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่ลดลง และสำหรับรายจ่ายการลงทุนด้านการก่อสร้างของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในโครงการด้านพลังงานและสาธารณูปการของรัฐวิสาหกิจ

ปี พ.ศ. 2526 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 87,792 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.16 จากที่หดตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.75 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 34.69 จากที่หดตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานและค่าซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการลงทุนในรูปการก่อสร้างของภาควิสาหกิจสูงขึ้น และยังมีโครงการต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2525 ที่ต้องดำเนินการต่อไปในปีนี้ผูกพันอยู่อีกหลายโครงการ

ปี พ.ศ. 2527 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 97,149 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.66 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.22 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.80 ลดลงจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น เนื่องจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลเพิ่มขึ้น โดยการขยายตัวของรายจ่ายด้านการก่อสร้างเป็นผลมาจากการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีโครงการต่อเนื่องจากปีที่แล้ว เช่น การขยายงานขององค์การโทรศัพท์เพื่อเพิ่มจำนวนเลขหมาย การก่อสร้างโรงไฟฟ้าบางปะกง และการก่อสร้าง

โรงงานแยกก๊าซของการปิโตรเลียม ซึ่งล้วนแต่เป็นโครงการขนาดใหญ่ทำให้การลงทุนในรูปแบบการก่อสร้างของรัฐบาลยังคงเพิ่มขึ้น

ปี พ.ศ. 2528 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 104,332 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.39 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.40 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 12.51 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น แต่สาเหตุที่อัตราการขยายตัวชะลอตัวลง เนื่องจากการลงทุนใหม่ของรัฐวิสาหกิจส่วนมากถูกระงับหรือเลื่อนออกไป และรัฐบาลได้ลดวงเงินตามโครงการก่อสร้างงานในชนบทลง

ปี พ.ศ. 2529 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 93,547 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 10.34 จากที่ขยายตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.76 จากที่ขยายตัวในปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 11.74 จากที่ขยายตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้นมาจากการลดลงทั้งจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลจำกัดงบประมาณรายจ่ายและควบคุมการก่อหนี้ต่างประเทศโดยการก่อสร้างของรัฐบาลในปีนั้นลดลงเกือบทุกประเภท และประกอบกับเครื่องจักรเครื่องมือนำเข้ามีราคาสูงขึ้นจากการปรับค่าเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528

ปี พ.ศ. 2530 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 84,568 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.60 โดยหดตัวลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.62 โดยหดตัวลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.55 โดยหดตัวลดลงจากปีก่อนเช่นกัน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้นมาจากการที่รายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลลดลง เนื่องจากการลงทุนของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นลดลง รวมถึงรายจ่ายการลงทุนของรัฐวิสาหกิจก็ลดลงเช่นกัน จากการควบคุมรายจ่ายและการก่อหนี้ต่างประเทศของภาครัฐบาล ประกอบกับการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายปี พ.ศ. 2530 ต่ำซ้ำ

ปี พ.ศ. 2531 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 78,713 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 6.92 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.73 จากที่หดตัวในปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 30.64 เพิ่มขึ้นมากจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้นมาจากการลดลงของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่ลดลงอย่างมากในปีนี้ โดยรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลนั้นลดลงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน และรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลก็ลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เช่นเดียวกัน แต่ได้ฟื้นตัวขึ้นในปีนี้อย่างมากเนื่องจากรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบด้านสาธารณูปโภคต่างๆ เร่งขยายการลงทุนเพื่อสามารถให้บริการได้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2532 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 85,647 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.81 จากที่หดตัวในปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.04 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.97 จากที่หดตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากโครงการวิสาหกิจที่สำคัญๆ เช่น การขยายข่ายงานโทรศัพท์ การขยายงานของการไฟฟ้าและการประปาส่วนภูมิภาค เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2533 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 114,216 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33.36 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 25.26 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 63.11 เพิ่มขึ้นมากจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นสูงมากในปีนี้นั้น มาจากการที่รายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลเพิ่มขึ้นสูงมากในปีนี้ ซึ่งด้านการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เขื่อน ถนน สะพาน และสาธารณูปการ ทั้งนี้ การที่รายจ่ายด้านนี้มีการขยายตัวเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนวัสดุก่อสร้างเริ่มคลี่คลายลง ประกอบกับรัฐบาลยอมให้มีการปรับราคาค่าก่อสร้างให้สูงขึ้นทำให้มีการเข้าประมูลงานรับเหมา

ก่อสร้างทางราชการมากขึ้น และสำหรับรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือที่เพิ่มขึ้นนั้น สาเหตุสำคัญนั้นมาจากโครงการลงทุนของรัฐสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย รวมถึงโครงการที่ล่าช้าจากปีก่อนหน้าก็มารวมไว้ในปีนี้อีกด้วย ทำให้มูลค่าจ่ายจริงของรัฐบาลกลางในหมวดครุภัณฑ์ขยายตัว และทางด้านการลงทุนของรัฐวิสาหกิจก็ขยายตัว โดยเฉพาะการลงทุนของการบินไทยในหมวดเครื่องบิน จากที่กล่าวมาจึงทำให้รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลขยายตัวสูงขึ้นมากในปี

ปี พ.ศ. 2534 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 144,773 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.75 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 22.01 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 40.15 ลดลงจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลกลางและท้องถิ่นเพิ่มการลงทุน เนื่องจากรัฐบาลเร่งขยายและพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ทั้งด้านการเกษตร การคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข แต่เนื่องจากรายจ่ายการลงทุนของรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัวลง เนื่องจากการลงทุนในปีส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนต่อเนื่อง ขณะที่การลงทุนใหม่ๆ มีไม่มาก ทำให้รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลในปีนี้จะชะลอตัวลงจากปีก่อน

ปี พ.ศ. 2535 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 183,154 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.51 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.45 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 34.02 ลดลงจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยทางด้านการก่อสร้างนั้น มีการก่อสร้างทางด้านสาธารณสุข สำนักงาน และ โรงเรียนมากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการบำบัดรักษาสุขภาพ และบริการต่างๆ แก่ประชาชน ส่วนการที่รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือเพิ่มขึ้นแต่ชะลอตัวลงจากปีก่อนนั้น เป็นผลมาจากมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณล่าช้าและการลงทุนภาควิสาหกิจก็มีการขยายตัวที่ชะลอลงเช่นเดียวกัน

ปี พ.ศ. 2536 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 191,495 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.55 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 13.33 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 15.29 จากที่ขยายตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล โดยรายจ่ายการลงทุนที่เพิ่มขึ้น เป็นการเร่งรัดการจัดหาและขยายบริการสาธารณสุขไปทุกสาขารวมทั้งเพื่อส่งเสริมการกระจายการพัฒนาในด้านต่างๆ ไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยชะลอตัวลงจากปีก่อนเนื่องจากการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายล่าช้าไปหกเดือน

ปี พ.ศ. 2537 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 234,529 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 22.47 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.11 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.53 จากที่หดตัวในปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยรายจ่ายการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในปีนี้เป็นส่วนใหญ่จะใช้จ่ายสำหรับโครงการลงทุนที่รัฐบาลได้ริเริ่มไว้ในปีที่ผ่านมา และรวมทั้งรายจ่ายลงทุนเป็นพิเศษสำหรับการดำเนินงานที่รัฐบาลได้ริเริ่มขึ้นใหม่ในปีนั้น โดยเป็นไปตามนโยบายที่เน้นลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค การปรับโครงสร้างและการผลิตในภาคเกษตร การพัฒนาการศึกษา รวมทั้งเร่งผลิตและพัฒนาบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน โดยเร่งลงทุนด้านสาธารณสุขไปทุกพื้นที่ให้เพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งกระจายบริการพื้นฐานไปสู่ชนบท

ปี พ.ศ. 2538 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 263,418 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 12.32 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 12.82 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.71 ลดลงจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยเหตุที่การลงทุนด้านการก่อสร้างชะลอตัวลงเนื่องจากการลงทุนของรัฐบาลกลางชะลอลง ประกอบกับมีการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าทำให้มีการขยายตัวลดลง และการที่การลงทุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือชะลอตัวลง เป็นผลมาจากการที่รัฐบาล

กลางและรัฐบาลท้องถิ่นมีการขยายตัวที่ลดลง โดยรายจ่ายการลงทุนที่สำคัญจะอยู่ในด้านการบริการสังคม การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร และด้านเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเพื่อการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดก่อสร้างบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน เขื่อน ท่าเทียบเรือ ท่าอากาศยาน และท่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ปี พ.ศ. 2539 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 322,447 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 22.41 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.68 เพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนมาก และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.78 เพิ่มสูงขึ้นมาก เช่นเดียวกันจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้น มาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยรัฐบาลกลางได้ขยายการลงทุนก่อสร้างโรงพยาบาล และมีการลงทุนเครื่องจักรเครื่องมือในจำนวนมาก และรายจ่ายการลงทุนดังกล่าวได้ใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานด้านบริการสังคม การจัดหาหน้าเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค การเร่งรัดการก่อสร้างบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ เช่น การก่อสร้างเครือข่ายถนนเชื่อมโยงในทุกภูมิภาค การเร่งรัดการก่อสร้างถนนลาดยางในหมู่บ้านให้ทั่วถึงครบทุกหมู่บ้าน โดยเร็ว การก่อสร้างท่าเทียบเรือ และการก่อสร้างและพัฒนาท่าอากาศยานในภูมิภาค เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2540 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 355,249 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.17 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.64 ลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.50 ลดลงมากจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้น มาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ ทั้งนี้เป็นเพราะการเร่งรัดโครงการพื้นฐานที่ค้างอยู่และการก่อสร้างสนามกีฬาเอเชียนเกมส์

ปี พ.ศ. 2541 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 253,183 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวมากถึงร้อยละ 28.73 ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 27.56 และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวสูงถึงร้อยละ 32.65 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้น

เป็นการลดลงทั้งการก่อสร้างและเครื่องจักรเครื่องมือ เนื่องมาจากรัฐบาลปรับลดงบประมาณทางด้านการลงทุนลง

ปี พ.ศ. 2542 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 245,351 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 3.09 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อนมากประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 5.08 ลดลงจากปีก่อนมากเช่นกัน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.08 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้น เป็นผลมาจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างที่ยังคงหดตัวอย่างต่อเนื่องจากปีที่แล้ว และสาเหตุที่รายจ่ายการลงทุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากในปีนี้มีบริษัทการบินไทยจัดซื้อเครื่องบินจำนวน 1 ลำ ประกอบกับมีการลงทุนด้านโปรแกรมสำเร็จรูปในการเตรียมการปรับปรุงคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา Y2K

ปี พ.ศ. 2543 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 221,581 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.69 โดยการหดตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 20.14 โดยหดตัวเพิ่มขึ้นสูงมากจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.78 เพิ่มขึ้นสูงมากจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีอัตราการหดตัวเพิ่มขึ้นนั้น มาจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลกลางที่ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องจากปีที่แล้ว และสาเหตุที่รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากบริษัทการบินไทยมีการซื้อเครื่องบินและอุปกรณ์การบินเพิ่มขึ้นจำนวน 8 ลำ

ปี พ.ศ. 2544 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 210,650 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 4.93 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 1.44 โดยหดตัวลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 12.31 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้นเป็นผลมาจากการลดลงของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลกลาง รัฐบาลส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และการลดลงของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ เนื่องจากการลงทุนด้านครุภัณฑ์ของรัฐบาลกลางและรัฐบาลส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ

ลดลง และในปีนี้บริษัทการบินไทย มีการนำเข้าเครื่องบินเพียงแค่ 2 ลำน้อยกว่าปีที่แล้วมากที่มีการนำเข้าเครื่องบินถึง 8 ลำ

ปี พ.ศ. 2545 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 197,486 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 6.25 โดยหดตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 6.16 โดยหดตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 6.45 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้น เป็นผลมาจากการลดลงของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ เนื่องจากการชะลอการเบิกจ่ายงบลงทุนเพื่อรองรับการปฏิรูประบบราชการและปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรมใหม่ ทำให้หน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม ต้องปรับเปลี่ยนแผนงานใหม่ และการลดลงของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล โดยอัตราการหดตัวลดลงจากปีก่อน อันเป็นผลมาจากการลงทุนเพิ่มขึ้นในหมวดเครื่องใช้สำนักงาน

ปี พ.ศ. 2546 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 196,310 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 0.60 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 3.53 โดยการหดตัวลดลงจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.38 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้น มาจากการลดลงของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล โดยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลหดตัวลดลงจากปีก่อน เนื่องจากการปรับตัวดีขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลมาจากการเบิกจ่ายงบลงทุนในโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ และรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเร่งเบิกจ่ายงบลงทุนในการก่อสร้างทางด้านสาธารณูปโภค และสาเหตุที่รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือขยายตัวในปี นี้ เนื่องจากการลงทุนเพิ่มขึ้นในหมวดยานพาหนะ และหมวดเครื่องใช้สำนักงาน

ปี พ.ศ. 2547 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 205,513 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.69 ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.96 และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.25 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล

เพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากรายจ่ายการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ขยายตัว อันเป็นผลมาจากการเร่งการก่อสร้างโครงการสนามบินสุวรรณภูมิและโครงการบ้านเอื้ออาทร สำหรับการขยายตัวของรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลนั้นเป็นผลมาจากการลงทุนในเครื่องใช้สำนักงานของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับในปีนี้บริษัทการบินไทย มีการนำเข้าเครื่องบินมือสอง 6 ลำ

ปี พ.ศ. 2548 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 227,911 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.90 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.13 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 20.97 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนมาก โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยการที่รายจ่ายด้านการก่อสร้างเพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการเร่งรัดเบิกจ่ายงบประมาณในโครงการก่อสร้างของกระทรวง กรมต่างๆ และเกิดจากการขยายตัวของรายจ่ายของรัฐวิสาหกิจ อันเป็นผลมาจากการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่โดยเฉพาะการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิที่ได้ดำเนินการเกือบแล้วเสร็จ รวมทั้งการลงทุนในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ ส่วนการที่รายจ่ายเครื่องจักรเครื่องมือเพิ่มขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการลงทุนในเครื่องใช้สำนักงานของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับการลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีนี้ยังคงขยายตัวสูง โดยเฉพาะบริษัทการบินไทย ที่มีการนำเข้าเครื่องบินอีกจำนวน 8 ลำ

ปี พ.ศ. 2549 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 234,904 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.07 ลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.67 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.60 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้น มาจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขยายตัวขึ้น โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้กั้นเงินไว้เบิกเหลือมีปี ส่วนรายจ่ายภาครัฐวิสาหกิจขยายตัวขึ้น เนื่องจากโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและการขยายระบบสายส่ง ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การสร้างท่อก๊าซของบริษัท ปตท. การขยายเครือข่ายโทรคมนาคม รวมทั้งการลงทุนในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติที่เพิ่มสูงขึ้น

และการที่รายจ่ายเครื่องจักรเครื่องมือลดลงนั้น เนื่องจากการลงทุนในเครื่องใช้สำนักงานของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดลง

ปี พ.ศ. 2550 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 246,343 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.87 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.96 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.59 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นมาจากทั้งรายจ่ายด้านการก่อสร้างและรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น โดยการที่รายจ่ายด้านการก่อสร้างเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการขยายตัวของการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนโยบายการเร่งเบิกจ่ายหลังจากรัฐบาลอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550 ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของการเบิกจ่ายงบลงทุนที่ได้กั้นเงินไว้เบิกเหลือในปี เพื่อการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะการก่อสร้างและการปรับปรุงถนน ส่วนภาครัฐวิสาหกิจมีการชะลอรายจ่ายลง เนื่องจากโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ชะลอออกไป และประกอบกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติชะลอลง โดยสำหรับรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ ในปีนี้ได้มีการนำเข้าหัวรถจักรของการรถไฟแห่งประเทศไทย และนำเข้าเครื่องบินเพื่อการพาณิชย์ของบริษัทการบินไทย

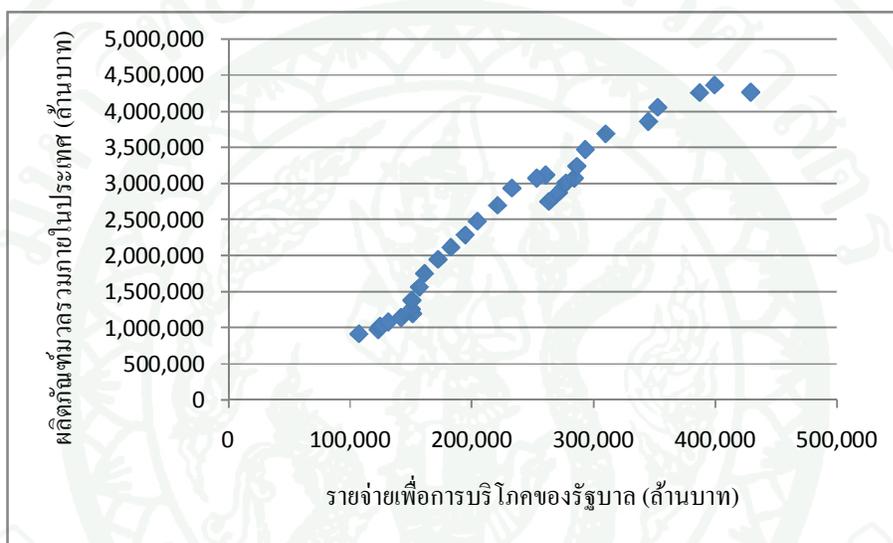
ปี พ.ศ. 2551 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 234,790 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) ลดลงจากปีก่อน โดยมีอัตราการหดตัวร้อยละ 4.69 ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 9.04 และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.79 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลลดลงนั้น เนื่องมาจากรายจ่ายด้านการก่อสร้างลดลง เป็นผลมาจากการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหดตัว และการลงทุนของภาควิสาหกิจก็หดตัวด้วยเช่นกัน เนื่องจากการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่องจากช่วงก่อนหน้า เช่น โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมืองของการรถไฟแห่งประเทศไทย โครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ โครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซ และปรับปรุงสถานีบริการน้ำมันของบริษัท ปตท. โครงการพื้นฐานด้านพลังงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โครงการก่อสร้างศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งล้วนเป็นโครงการที่ดำเนินงานมาถึงช่วงใกล้แล้วเสร็จทำให้ยอดเบิกจ่ายลดน้อยลง รวมทั้งโครงการใหม่ยังไม่เกิดขึ้น และสำหรับรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการลงทุนของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นที่ขยายตัว โดยเฉพาะรัฐบาลกลาง ที่มีการปล่อยดาวเทียมธีออส เพื่อใช้สำรวจทรัพยากรธรรมชาติดวงแรกของประเทศไทย และจากการที่รัฐวิสาหกิจได้มีการนำเข้าเครื่องบินเพื่อการพาณิชย์ของบริษัทการบินไทย จำนวน 3 ลำ

ปี พ.ศ. 2552 ใช้จ่ายการลงทุนของรัฐบาลมีมูลค่า 241,078 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.68 ปรับตัวดีขึ้นจากที่มีการหดตัวในปีที่แล้ว ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.89 และรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ซึ่งมีอัตราการหดตัวร้อยละ 3.39 โดยการที่รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นนั้นเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล โดยเป็นผลมาจากการก่อสร้างของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขยายตัวเพิ่มขึ้น เป็นการเร่งรัดการก่อสร้างถนน อาคาร สำนักงานและแหล่งน้ำในชนบท และโครงการก่อสร้างและปรับปรุงทางหลวงระหว่างเมืองทั่วประเทศภายใต้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ 2 (หรือแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี 2555: SP2) ของรัฐบาล ประกอบกับการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจก็ขยายตัวเช่นกัน เนื่องจากมีการก่อสร้างในโครงการขนาดใหญ่ เช่น โครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติหน่วยที่ 6 ของปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และโครงการรถไฟรางคู่สายชายฝั่งตะวันออกช่วง ฉะเชิงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง ของการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นต้น ส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือลดลง เนื่องจากการลดลงของการลงทุนของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ

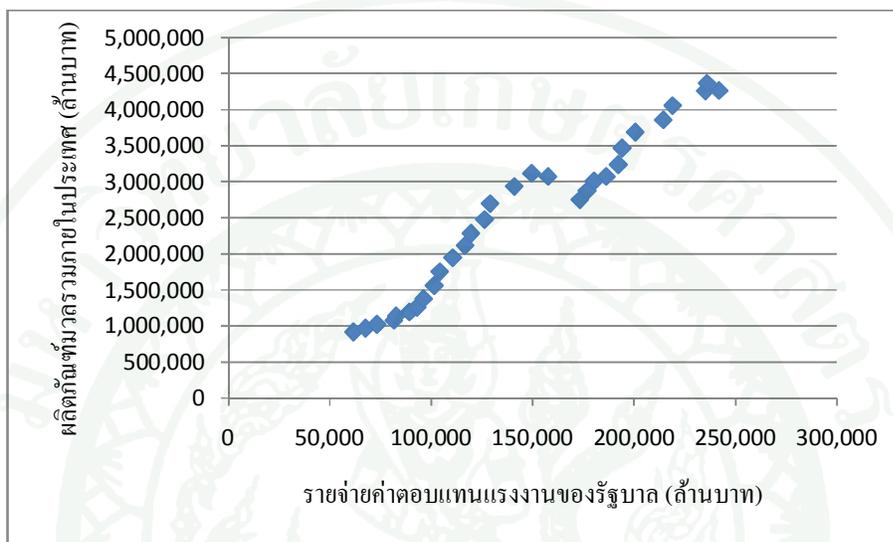
1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายเพื่อการบริโภคของ
รัฐบาล

ภาพที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายเพื่อการ
บริโภคของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

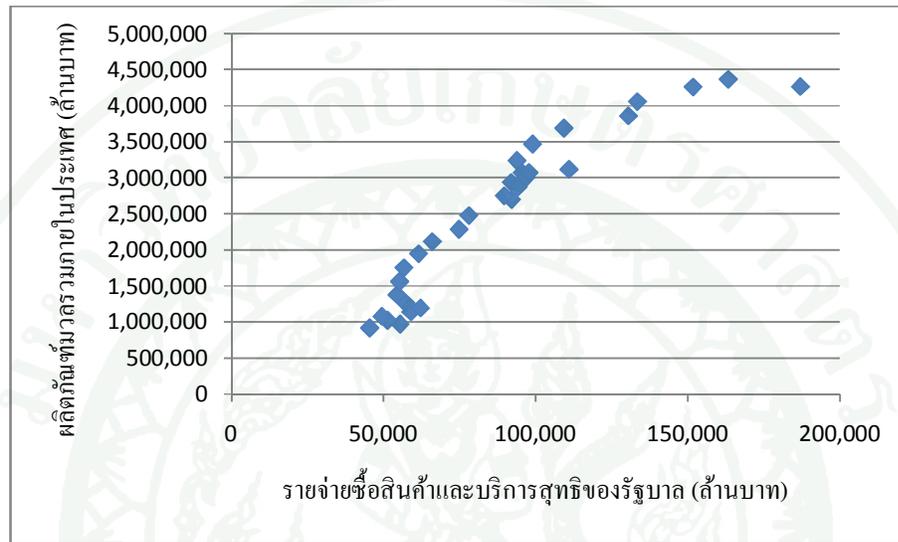
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล

ภาพที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

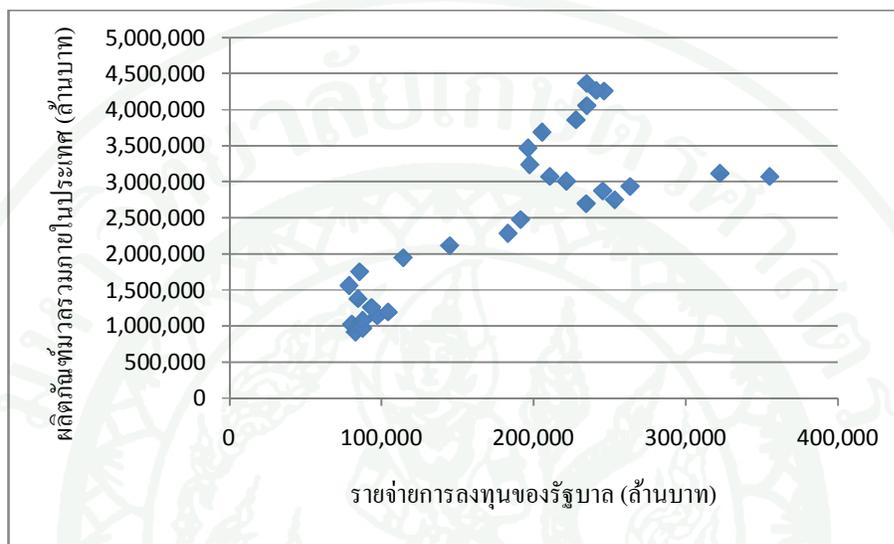
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล

ภาพที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

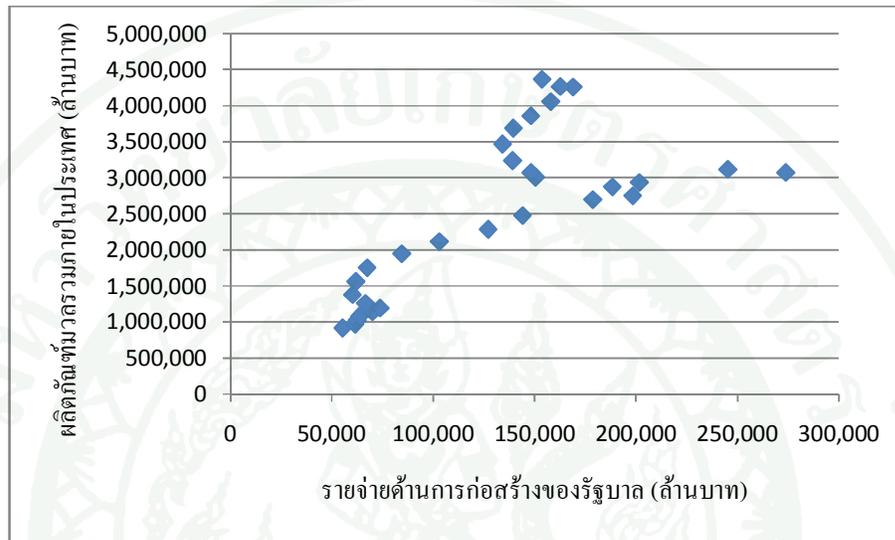
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายการลงทุนของ
รัฐบาล

ภาพที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายการลงทุน
ของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

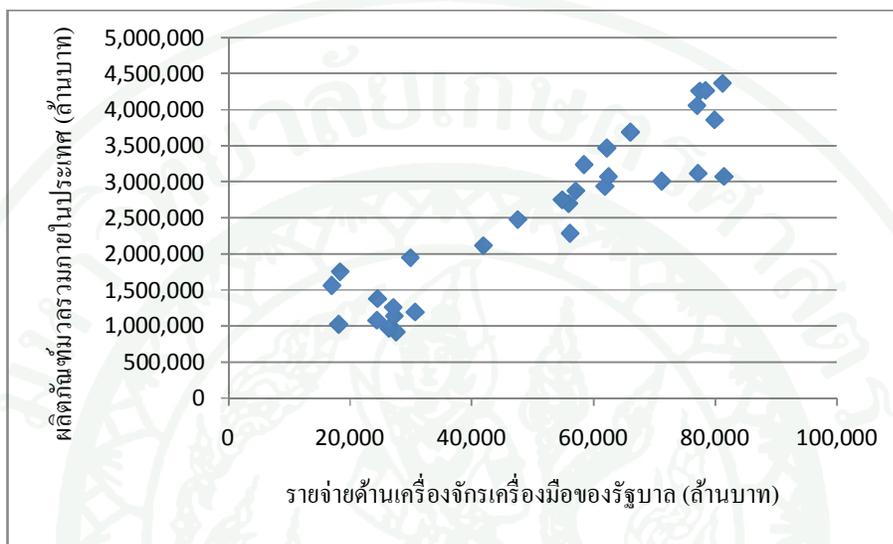
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายด้านการก่อสร้าง
ของรัฐบาล

ภาพที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายด้านการก่อสร้าง
ของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

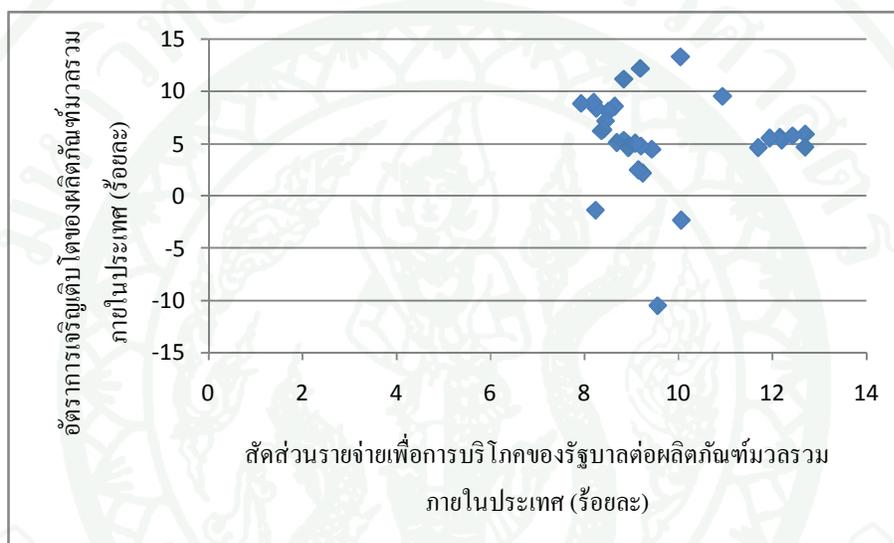
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายด้านเครื่องจักร
เครื่องมือของรัฐบาล

ภาพที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายด้าน
เครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสัดส่วนรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

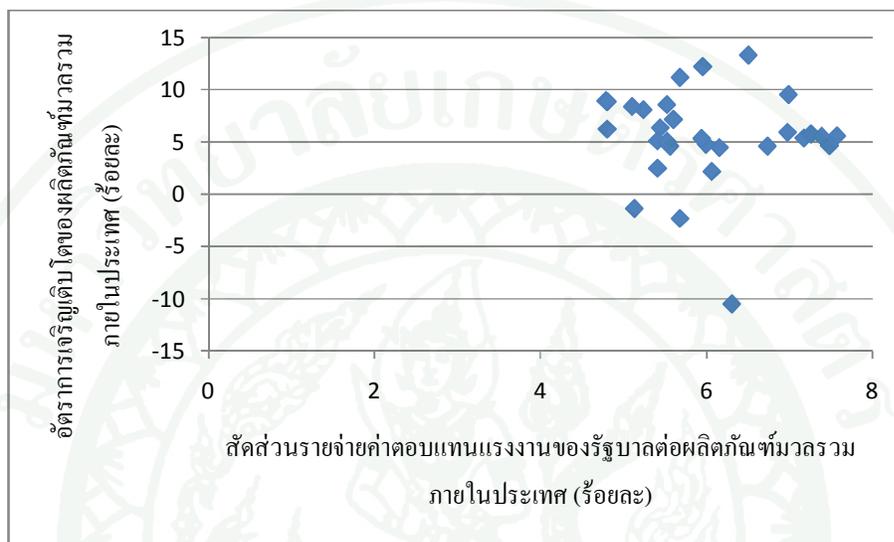
1. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและ
สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาพที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

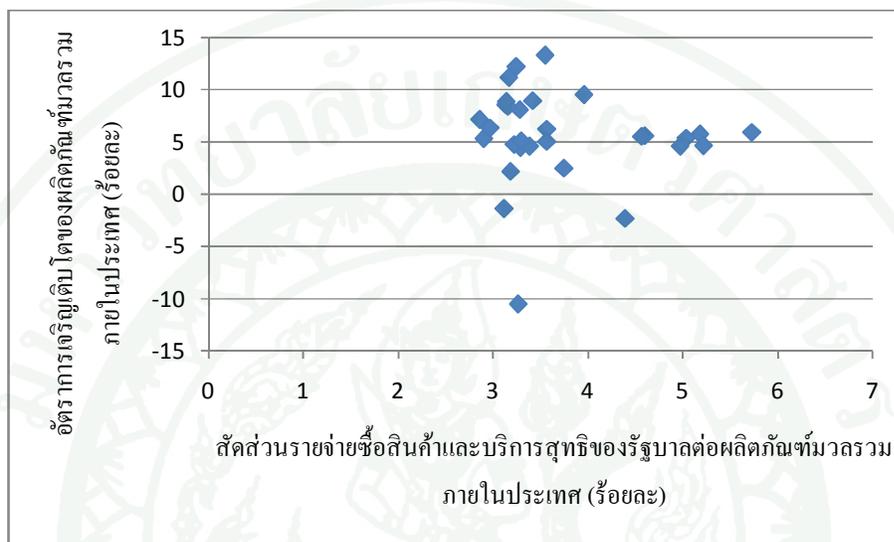
2. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและ
สัดส่วนรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาพที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสัดส่วนรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

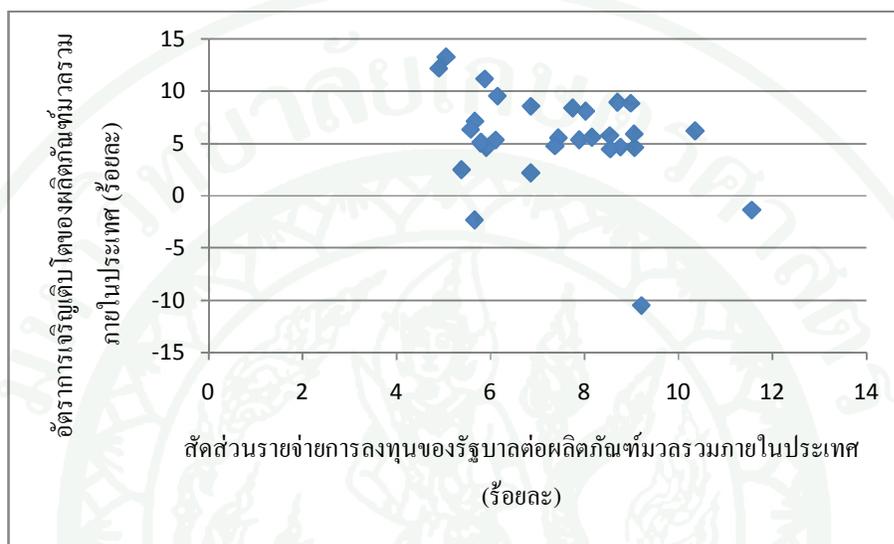
3. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาพที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

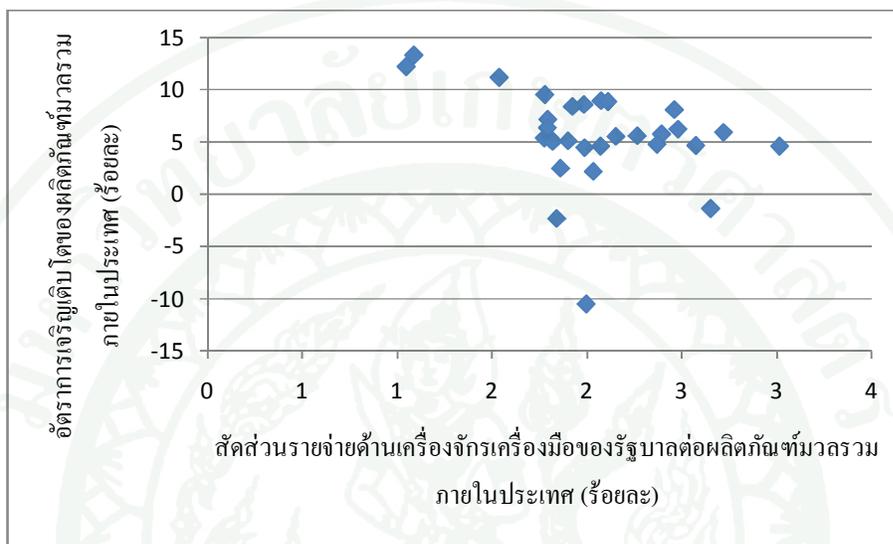
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและ
สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาพที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและ
สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาพที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ที่มา: การคำนวณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะประกอบด้วยผลของการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบจำลอง เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งการศึกษานี้เลือกใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติ คือ วิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) ในการหาความสัมพันธ์เชิงคู่ระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM) โดยขั้นตอนในการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) ด้วยการทดสอบ Unit Root Test โดยวิธี Augmented Dickey Fuller Test: ADF Test

ส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration

ส่วนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM)

ส่วนที่ 1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary)

ข้อมูลอนุกรมเวลามักจะขึ้นกับค่าแนวโน้มและมีความสัมพันธ์กันในแต่ละช่วงเวลานั้นคือค่าของตัวแปร ณ เวลาปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับค่าในอดีต ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะเรียกว่าเป็น Non-Stationary ถ้านำข้อมูลที่เกิดความไม่นิ่งมาทำการวิเคราะห์ในสมการถดถอยจะทำให้เกิดปัญหา Spurious Regresstion คือค่า R^2 , t-statistic และ F- statistic ที่ไม่ถูกต้องและไม่น่าเชื่อถือ จึงต้องทำการทดสอบข้อมูลว่ามีความนิ่งหรือ Stationary หรือไม่ โดยทำการทดสอบ Unit Root ด้วยวิธี Augmented Dicky Fuller Test: ADF Test โดยเริ่มต้นด้วยการประมาณค่า

$$Y_t = \rho Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (1)$$

โดยที่ Y_t คือ ตัวแปรที่ต้องการใช้ในการศึกษา (Random Walk Variable) และถูกกำหนดโดยตัวมันเองในอดีต (Y_{t-1})

ρ คือ สัมประสิทธิ์ของตัวแปรความล่าช้า (Lagged) ของอนุกรมเวลา

\mathcal{E}_t คือ Error Term

ในการทดสอบมีการตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

$H_0: \rho = 0$ (Non-Stationary)

$H_a: \rho \neq 0$ (Stationary)

อย่างไรก็ตามสามารถทดสอบได้อีกทางหนึ่ง คือ นำ y_{t-1} ลบออกทั้งสองข้างของสมการ ได้สมการในรูปผลต่างลำดับที่ 1 (First Difference) ดังสมการ โดยทำการทดสอบภายใต้สมมติฐานทั้ง 3 กรณี ดังนี้

$$\Delta Y_t = \delta Y_{t-1} + \mathcal{E}_t \text{ (No intercept, No trend)}$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \delta Y_{t-1} + \mathcal{E}_t \text{ (With intercept, No trend)}$$

$$\Delta Y_t = \beta_1 + \beta_2 t + \delta Y_{t-1} + \mathcal{E}_t \text{ (With intercept, With trend)}$$

โดยที่ Δy_t คือ ผลต่างของค่า y ณ เวลาที่ t และ $t-1$

δ คือ $(\rho-1)$

β_1 คือ ค่าคงที่

β_2 คือ สัมประสิทธิ์ของ Time Trend

t คือ แนวโน้มของเวลา

ในการทดสอบมีการตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

$H_0: \delta = 1$ (Non-Stationary)

$H_a: \delta \neq 1$ (Stationary)

หากทำการทดสอบ ADF Test พบว่าผลการทดสอบเป็น Stationary ก็แสดงว่าตัวแปรนั้นมีเสถียรภาพ ณ ระดับ (at Level) หรือ $I(0)$ แต่หากผลการทดสอบเป็น Non-Stationary ตัวแปรนั้นอาจมีเสถียรภาพ ณ ผลต่างระดับที่ 1 (at First Difference) หรือ $I(1)$

ในการศึกษาครั้งนี้จึงทดสอบ Unit Root ด้วยวิธี Augmented Dicky Fuller Test: ADF Test ของข้อมูล 6 ตัวแปรดังนี้

- y = อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)
- k = สต็อกทุนของภาคเอกชน ณ ราคาปี พ.ศ. 2531(ล้านบาท)
- g_c = สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)
- g_i = สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)
- g_b = สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)
- g_e = สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบ Stationary ของข้อมูล ณ ระดับ (at Level)

ตัวแปร	Lags	ค่าสถิติ t	Critical Values			ผลการทดสอบ สมมติฐาน
			1%	5%	10%	
y	0	-2.309174	-3.679322	-2.967767	-2.622989	ยอมรับสมมติฐานหลัก
k	7	-1.606443	-4.440739	-3.632896	-3.254671	ยอมรับสมมติฐานหลัก
g_c	2	-2.125319	-3.699871	-2.976263	-2.627420	ยอมรับสมมติฐานหลัก
g_i	2	-2.137726	-3.699871	-2.976263	-2.627420	ยอมรับสมมติฐานหลัก
g_b	2	-2.379374	-3.699871	-2.976263	-2.627420	ยอมรับสมมติฐานหลัก
g_e	0	-1.160804	-2.647120	-1.952910	-1.610011	ยอมรับสมมติฐานหลัก

หมายเหตุ: ความนิ่งของตัวแปรอยู่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

ผลการทดสอบ Unit Root โดยวิธี ADF Test จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรทั้งหมดที่นำมาใช้ในการศึกษามีคุณสมบัติ Non-Stationary หรือไม่มีความนิ่งของข้อมูล ณ ระดับ (at Level) เนื่องจากยอมรับสมมติฐานหลัก ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้นจึงต้องนำข้อมูลมาทดสอบ Unit Root ณ ผลต่างระดับที่ 1 (at First Difference) ต่อไป ซึ่งผลการทดสอบ Stationary ของข้อมูล ณ ผลต่างระดับที่ 1 ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ Stationary ของข้อมูล ณ ผลต่างระดับที่ 1 (at First Difference)

ตัวแปร	Lags	ค่าสถิติ t	Critical Values			ผลการทดสอบ สมมติฐาน
			1%	5%	10%	
y ^{***}	1	-4.943606	-2.653401	-1.953858	-1.609571	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
k [*]	5	-2.659445	-3.752946	-2.998064	-2.638752	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
g _c ^{**}	1	-2.063623	-2.653401	-1.953858	-1.609571	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
g _i ^{***}	0	-3.716548	-2.650145	-1.953381	-1.609798	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
g _b ^{***}	0	-3.568461	-2.650145	-1.953381	-1.609798	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
g _c ^{***}	1	-5.165569	-2.653401	-1.953858	-1.609571	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก

หมายเหตุ: *, **, *** คือ ความนิ่งของตัวแปรอยู่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ
ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบ Unit Root ณ ผลต่างระดับที่ 1 พบว่า ตัวแปรทุกตัวปฏิเสธสมมติฐานหลัก ดังนั้นตัวแปรทุกตัวจึงมีคุณสมบัติ Stationary โดยสต็อกทุนของภาคเอกชน ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 มีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 มีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 มีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษามีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 จึงสามารถนำตัวแปรทุกตัวไปใช้ในการหาความสัมพันธ์เชิงคลยภาพระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยวิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) ต่อไปได้ โดยผลการทดสอบจะอยู่ในส่วนที่ 2

ส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration

การทดสอบด้วยวิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) เป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติที่ใช้ทดสอบว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ มีความสัมพันธ์ในระยะยาวหรือไม่ โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงต่อกัน (Spurious Regression) และเป็นวิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้กับแบบจำลองที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป และสามารถหาจำนวน Cointegrating Vectors ได้พร้อมๆ กัน โดยการทดสอบตามวิธีการ โดยตัวแปรต่างๆ ต้องผ่านการทดสอบ Unit Root เพื่อจะได้ทราบว่ามีความสัมพันธ์ Stationary ระดับเดียวกันหรือไม่ จากการทดสอบ Unit Root ก่อนหน้านั้น ทำให้ทราบว่าตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 จึงสามารถนำมาทดสอบต่อได้ด้วยวิธี Cointegration โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบจำลองดังนี้

แบบจำลองที่ 1

$$y = a_0 + a_1g_c + a_2g_s + a_3k + u_1$$

โดยที่

y = อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_c = สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_s = สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

k = สต็อกทุนของภาคเอกชน ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ล้านบาท)

u_1 = Error Term

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบหาค่าความล่าช้าที่เหมาะสมของแบบจำลอง หรือ Lag เนื่องจากผลการทดสอบมักอ่อนไหวกับค่า Lag ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสามารถทำการทดสอบได้โดยพิจารณาจากค่า Akaike Information Criterion (AIC) ต้องให้ค่าต่ำสุด โดยจากตารางที่ 3 พบว่า Lag ที่เหมาะสมของแบบจำลอง คือ Lag ที่ 2 ซึ่งให้ค่า AIC ที่ต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 32.22141

ตารางที่ 3 ผลการคำนวณค่าความล่าช้า (Lag) ที่เหมาะสมของแบบจำลอง

ค่าความล่าช้า (Lag)	ค่า Akaike Information Criterion (AIC)
0	44.54072
1	34.23250
2	32.22141*

ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้จำนวน Lag ที่เหมาะสมแล้วจึงประมาณหาค่าแบบจำลองตามรูปแบบที่เลือกไว้ ซึ่งลักษณะรูปแบบที่เหมาะสมในการประมาณค่าของแบบจำลองนี้คือแบบ Quadratic form หลังจากนั้นจะทำการทดสอบหาค่า Rank หรือค่า Cointegration Vector สำหรับตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง VAR จากการทดสอบ Trace Test ดูได้จากตารางที่ 4

การตั้งสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ Trace Test มีดังนี้

H_0 : แบบจำลองที่ทำการประมาณค่ามีจำนวน Cointegration Vector สูงสุดเท่ากับ r

H_a : แบบจำลองที่ทำการประมาณค่ามีจำนวน Cointegration Vector มากกว่า r

โดยการทดสอบว่าแบบจำลองมีความสัมพันธ์คู่ภายในระยะยาว หรือ Cointegration นั้นทำการทดสอบหาค่า Cointegration Vector โดยพิจารณาค่าสถิติ Trace เทียบกับค่าวิกฤติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการทดสอบด้วยวิธี Trace Test โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์คู่ภายในระยะยาว จะเห็นว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ $r \leq 1$ โดยค่า Trace Test มากกว่าค่าวิกฤติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และเมื่อทดสอบสมมติฐานหลัก $r \leq 2$ จะเห็นว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ $r \leq 2$ โดยค่า Trace Test น้อยกว่าค่าวิกฤติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้นตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์คู่ภายในระยะยาวจำนวน 2 รูปแบบ

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์เชิงคลุยกภาพในระยะยาว (Cointegration Test) ด้วยสถิติ Trace Statistic

สมมติฐานหลัก	สมมติฐานรอง	Eigenvalue	Trace Statistic	Critical Value 0.01
$r = 0$ ***	$r > 0$	0.778241	84.67429	62.52110
$r \leq 1$ ***	$r > 1$	0.631326	44.00780	41.08147
$r \leq 2$	$r > 2$	0.386453	17.06603	23.15239
$r \leq 3$	$r > 3$	0.133746	3.876580	6.634897

หมายเหตุ: *** คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

ดังนั้นจากการทดสอบ Cointegration Vector ด้วยสถิติ Trace Statistic จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรต่างๆ กับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์คลุยกภาพระยะยาวต่อกัน

สามารถนำมาเขียนสมการความสัมพันธ์คลุยกภาพในระยะยาวระหว่างตัวแปรต่างๆ กับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศได้ดังนี้

$$y = a_0 + a_1g_c + a_2g_i + a_3k + u_i$$

$$y = 2.260947g_c - 7.212630g_i + 0.0000129k$$

$$(0.74878) \quad (0.90360) \quad (0.0000019)$$

$$(3.01951) *** \quad (-7.98214) *** \quad (6.83581) ***$$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บบนแสดงค่า Standard Error

ตัวเลขในวงเล็บล่างแสดงค่า T-Statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาวของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับปัจจัยต่างๆ ในแบบจำลองได้ดังนี้

1. สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 2.260947 ในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยตรงตามสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ว่า รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น จะเป็นรายจ่ายประเภท เงินเดือนของข้าราชการ เงินเดือนของพนักงานที่ทำงานให้รัฐ และอีกส่วนหนึ่งเป็นรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการจากประชาชนของรัฐบาล จะเห็นได้ว่ารายจ่ายทั้งหมดนี้คือ รายได้ของภาคครัวเรือน ซึ่งเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภค ก็จะทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้ภาคครัวเรือนบริโภคได้มากขึ้น ถือเป็นวงจรกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทางหนึ่ง จึงก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

2. สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 7.212630 ในทิศทางตรงกันข้าม ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูลรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งอยู่ในบทที่ 3 จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2533 ถึงปี พ.ศ. 2535 ถึงแม้ว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะขยายตัวก็ตาม แต่เป็นการขยายตัวแบบชะลอตัวลงเรื่อยๆ ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดและสูงที่สุด ในปี พ.ศ. 2531 ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาดังนั้นในปี พ.ศ. 2533 ถึงปี พ.ศ. 2535 ซึ่งอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ชะลอตัวลง รัฐบาลจึงมุ่งเน้นนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเอื้ออำนวยให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวสูงได้อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยรัฐบาลมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจให้สูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยการเพิ่มรายจ่ายการลงทุนให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการลงทุนในด้านต่างๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเน้นการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน เขื่อน เป็นต้น

เช่นเดียวกับปี พ.ศ. 2538 และ ปี พ.ศ. 2539 ที่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง และหดตัวในที่สุดในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ โดยในปี พ.ศ. 2538 และปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลได้มีการจัดสรรรายจ่ายโดยมุ่งสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว และยังให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการกระจายรายได้ การกระจายโอกาส และการกระจายการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันระหว่างประชากรทั้งในเมืองและชนบท โดยการจัดสรรรายจ่ายการลงทุนเพื่อให้สามารถเร่งรัดขยายบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมได้รวดเร็วขึ้น เช่นเดียวกับปี พ.ศ. 2540 ถึงแม้จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแต่รัฐก็ยังคงเน้นในการเร่งรัดขยายบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึง แต่ปรับลดงบประมาณรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลลงเพื่อรักษาวินัยทางการคลัง จึงทำให้ในปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2540 รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นถึงแม้ว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะชะลอตัวลงก็ตาม

และในปี พ.ศ. 2548 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง และการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวต่ำกว่าปีที่ผ่านมา รัฐบาลจึงมุ่งเน้นในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควบคู่กับการสนับสนุนภาคเอกชนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยรัฐบาลได้สนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยได้ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ที่ภาครัฐคาดว่าจะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง และในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งประเทศไทยได้รับผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงินโลก รัฐบาลจึงนำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาและบริหารเศรษฐกิจของประเทศ โดยรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลในภาพรวมของประเทศยังอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเร่งรัดการก่อสร้างถนน อาคาร สำนักงานและแหล่งน้ำในชนบท และปรับปรุงทางหลวงระหว่างเมืองทั่วประเทศภายใต้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ 2 (หรือแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี 2552) จึงทำให้รายจ่ายในการลงทุนเพิ่มขึ้น

ดังนั้นจากผลการทดสอบที่ว่า สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์

มวลรวมภายในประเทศนั้น อาจไม่ได้หมายความว่าเมื่อรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง แต่ที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองตรงกันข้ามกัน อาจเป็นเพราะว่าเมื่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศชะลอตัวลงหรือลดลง รัฐบาลจะมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้สูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยการเพิ่มรายจ่ายการลงทุนให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการลงทุนในด้านต่างๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และรัฐบาลจะสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามสมมติฐานข้างต้นอยู่นอกเหนือจากขอบเขตของการศึกษานี้ จึงไม่สามารถสรุปผลได้ ณ ที่นี้

3. สต็อกทุนของภาคเอกชน (k) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสต็อกทุนของภาคเอกชน เปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.0000129 ในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีความสัมพันธ์และทิศทางที่ถูกต้องตามสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ว่าปัจจัยทุนนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากถ้าประเทศมีการสะสมทุนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น สมรรถภาพการผลิตของประเทศก็จะขยายตัว ทำให้ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการได้เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามมา

แบบจำลองที่ 2

$$y = b_0 + b_1g_c + b_2g_b + b_3g_e + b_4k + u_2$$

โดยที่

y = อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_c = สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_b = สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

g_e = สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ร้อยละ)

k = สต็อกทุนของภาคเอกชน ณ ราคาปี พ.ศ. 2531 (ล้านบาท)

u_2 = Error Term

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบหาค่าความล่าช้าที่เหมาะสมของแบบจำลอง หรือ Lag เนื่องจากผลการทดสอบมักอ่อนไหวกับค่า Lag ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสามารถทำการทดสอบได้โดยพิจารณาจากค่า Akaike Information Criterion (AIC) ต้องให้ค่าต่ำสุด โดยจากตารางที่ 5 พบว่า Lag ที่เหมาะสมของแบบจำลอง คือ Lag ที่ 2 ซึ่งให้ค่า AIC ที่ต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 31.39525

ตารางที่ 5 ผลการคำนวณค่าความล่าช้า (Lag) ที่เหมาะสมของแบบจำลอง

ค่าความล่าช้า (Lag)	ค่า Akaike Information Criterion (AIC)
0	44.26833
1	34.13878
2	31.39525*

ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้จำนวน Lag ที่เหมาะสมแล้วจึงประมาณหาค่าแบบจำลองตามรูปแบบที่เลือกไว้ซึ่งลักษณะรูปแบบที่เหมาะสมในการประมาณค่าของแบบจำลองนี้คือแบบ Quadratic form หลังจากนั้นจะทำการทดสอบหาค่า Rank หรือค่า Cointegration Vector สำหรับตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง VAR จากการทดสอบ Trace Test โดยดูได้จากตารางที่ 6

การตั้งสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ Trace Test มีดังนี้

H_0 : แบบจำลองที่ทำการประมาณค่ามีจำนวน Cointegration Vector สูงสุดเท่ากับ r

H_a : แบบจำลองที่ทำการประมาณค่ามีจำนวน Cointegration Vector มากกว่า r

โดยการทดสอบว่าแบบจำลองมีความสัมพันธ์คู่คลยภาพในระยะยาว หรือ Cointegration นั้นทำการทดสอบหาค่า Cointegration Vector โดยพิจารณาค่าสถิติ Trace เทียบกับค่าวิกฤติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผลการทดสอบด้วยวิธี Trace Test โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์คู่คลยภาพในระยะยาว จะเห็นว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ $r \leq 1$ โดยค่า Trace Test มากกว่าค่าวิกฤติ ณระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และเมื่อทดสอบสมมติฐานหลัก $r \leq 2$ จะเห็นว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ $r \leq 2$ โดยค่า Trace Test น้อยกว่าค่าวิกฤติ ณระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้นตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์คู่คลยภาพในระยะยาวจำนวน 2 รูปแบบ

ตารางที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์เชิงคู่คลยภาพในระยะยาว (Cointegration Test) ด้วยสถิติ Trace Statistic

สมมติฐานหลัก	สมมติฐานรอง	Eigenvalue	Trace Statistic	Critical Value 0.01
$r = 0^{***}$	$r > 0$	0.885292	128.7875	87.77484
$r \leq 1^{***}$	$r > 1$	0.727171	70.32254	62.52110
$r \leq 2$	$r > 2$	0.508047	35.25195	41.08147
$r \leq 3$	$r > 3$	0.337714	16.09892	23.15239
$r \leq 4$	$r > 4$	0.168229	4.973344	6.634897

หมายเหตุ: *** คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ที่มา: จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

ดังนั้นจากการทดสอบ Cointegration Vector ด้วยสถิติ Trace Statistic จึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต่างๆ กับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์คู่ลยภาพระยะยาวต่อกัน

สามารถนำมาเขียนสมการความสัมพันธ์คู่ลยภาพในระยะยาวระหว่างตัวแปรต่างๆ กับ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมได้ดังนี้

$$y = b_0 + b_1g_c + b_2g_b + b_3g_e + b_4k + u_2$$

$$y = 2.132590g_c - 1.438190g_b - 10.87036g_e + 0.00000576k$$

(0.47695)	(0.97239)	(1.09087)	(0.0000014)
(4.47135) ***	(-1.47903)	(-9.96489) ***	(4.18322) ***

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บบนแสดงค่า Standard Error

ตัวเลขในวงเล็บล่างแสดงค่า T-Statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาวของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับปัจจัยต่างๆ ในแบบจำลองได้ดังนี้

1. สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g_c) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 2.132590 ในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยตรงตามสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ว่า รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้น จะเป็นรายจ่ายประเภท เงินเดือนของข้าราชการ เงินเดือนของพนักงานที่ทำงานให้รัฐ และอีกส่วนหนึ่งเป็นรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการจากประชาชนของรัฐบาล จะเห็นได้ว่ารายจ่ายทั้งหมดนี้คือ รายได้ของภาคครัวเรือน ซึ่งเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภค ก็จะทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น

ด้วย ซึ่งจะทำให้ภาคครัวเรือนบริโภคได้มากขึ้น ถือเป็นภาระกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทางหนึ่ง จึงก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

2. สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g_b) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย

3. สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g_c) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 10.87036 ในทิศทางตรงกันข้าม ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ว่า อาจเป็นไปได้ว่ารายจ่ายประเภทนี้ ซึ่งได้แก่ หมวดของยานพาหนะ หมวดของเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต และหมวดเครื่องใช้ในสำนักงาน เป็นรายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลต่อทางเศรษฐกิจในทันที จึงอาจไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว

4. สต็อกทุนของภาคเอกชน (k) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยจากค่าสัมประสิทธิ์อธิบายได้ว่า เมื่อสต็อกทุนของภาคเอกชน เปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.00000576 ในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีความสัมพันธ์และทิศทางที่ถูกต้องตามสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ว่า ปัจจัยทุนนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากถ้าประเทศมีการสะสมทุนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น สมรรถภาพการผลิตของประเทศก็จะขยายตัว ทำให้ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการได้เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามมา

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสต็อกทุนของภาคเอกชน (k) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ส่วนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นด้วยวิธี VECM

จากการทดสอบ Cointegration เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระยะยาวแล้ว ต้องทำการทดสอบการปรับตัวของตัวแปรในระยะสั้นเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว โดยการทดสอบ Vector Error Correction Model หรือ VECM เพื่อสะท้อนว่าตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลท้ายที่สุดนั้น ในระยะสั้นมีการปรับตัวอย่างไรในช่วงระยะเวลาต่างๆ โดยได้แบ่งการทดสอบออกเป็น 2 แบบจำลอง เช่นเดียวกับการทดสอบ Cointegration ซึ่งผลการทดสอบนำมาสู่การเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ ได้ดังต่อไปนี้

แบบจำลองที่ 1

$$\begin{aligned}
 y &= a_0 + a_1gc + a_2gi + a_3k + u_1 \\
 \Delta y_t &= 0.248103(y_{t-1} - 2.260947gc_{t-1} + 7.212630gi_{t-1} - 0.0000129k + 5.020937trend - 31.58019) \\
 &\quad (0.25811) \quad (0.74878) \quad (0.90360) \quad (0.0000019) \\
 &\quad (0.96123) \quad (-3.01951)^{***} \quad (7.98214)^{***} \quad (-6.83581)^{***} \\
 &\quad - 0.245602 \Delta y_{t-1} - 0.559626 \Delta y_{t-2} + 3.449776 \Delta gc_{t-1} - 2.113842 \Delta gc_{t-2} \\
 &\quad (0.37083) \quad (0.16926) \quad (1.50357) \quad (1.40942) \\
 &\quad (-0.66231) \quad (-3.30627)^{***} \quad (2.29439)^{**} \quad (-1.49979) \\
 &\quad - 4.745088 \Delta gi_{t-1} + 0.288556 \Delta gi_{t-2} + 0.00000881 \Delta k_{t-1} - 0.0000143 \Delta k_{t-2} \\
 &\quad (1.35853) \quad (1.33793) \quad (0.0000084) \quad (0.0000091) \\
 &\quad (-3.49281)^{***} \quad (0.21567) \quad (1.04842) \quad (-1.57032) \\
 &\quad - 0.124078trend + 2.936603 \\
 &\quad (0.07021) \quad (1.83422) \\
 &\quad (-1.76720) \quad (1.60101)
 \end{aligned}$$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บบนแสดงค่า Standard Error

ตัวเลขในวงเล็บล่างแสดงค่า T-Statistic

, * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ตามลำดับ

ในระบบมีความเร็วของการปรับตัว (Speed of Adjustment) ในระยะสั้นเข้าสู่ดุลยภาพของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในระยะยาว เท่ากับ 0.248103 มีเครื่องหมายเป็นบวก แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนในระบบจะถูกขจัดให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว โดยการปรับตัวเพิ่มขึ้นในระยะสั้น แต่ในระยะยาวจะปรับลดลงเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพ

จากสมการสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระยะสั้นของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (y) กับปัจจัยต่างๆ ในแบบจำลอง ได้ดังนี้

กล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 2 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 0.559626 สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 4.745088 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นบวกต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 0.3449776 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

แบบจำลองที่ 2

$$y = b_0 + b_1g_c + b_2g_b + b_3g_e + b_4k + u_2$$

$$\Delta y_t = 0.615923(y_{t-1} - 2.132590g_{c,t-1} + 1.438190g_{b,t-1} + 10.87036g_{e,t-1} - 0.00000576k_{t-1})$$

(0.32264)	(0.47695)	(0.97239)	(1.09087)	(0.0000014)
(1.90902)**	(-4.47135)***	(1.47903)	(9.96489)***	(-4.18322)***

$$\begin{aligned}
& + 2.120631\text{trend} - 10.26588) - 0.517853 \Delta y_{t-1} - 0.68954 \Delta y_{t-2} + 4.250710 \Delta gc_{t-1} \\
& \qquad \qquad \qquad (0.34044) \qquad (0.17162) \qquad (1.68827) \\
& \qquad \qquad \qquad (-1.52114) \qquad (-3.98537)^{***} \qquad (2.51780)^{***} \\
& - 0.859991 \Delta gc_{t-2} - 6.341275 \Delta gb_{t-1} - 0.961010 \Delta gb_{t-2} - 5.710696 \Delta ge_{t-1} \\
& (1.47827) \qquad (1.48162) \qquad (1.53345) \qquad (2.23582) \\
& (-0.58175) \qquad (-4.27996)^{***} \qquad (-0.62670) \qquad (-2.55419)^{***} \\
& - 1.370323 \Delta ge_{t-2} + 0.00000319 \Delta k_{t-1} - 0.00000615 \Delta k_{t-2} - 0.185345\text{trend} + 3.007346 \\
& (2.11408) \qquad (0.0000084) \qquad (0.0000073) \qquad (0.07440) \qquad (1.69969) \\
& (-0.64819) \qquad (0.38042) \qquad (-0.84796) \qquad (-2.49119)^{***} \qquad (1.76935)
\end{aligned}$$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บบนแสดงค่า Standard Error

ตัวเลขในวงเล็บล่างแสดงค่า T-Statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ในระบบมีความเร็วของการปรับตัว (Speed of Adjustment) ในระยะสั้นเข้าสู่ดุลยภาพของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในระยะยาว เท่ากับ 0.615923 มีเครื่องหมายเป็นบวก แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนในระบบจะถูกขจัดให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว โดยการปรับตัวเพิ่มขึ้นในระยะสั้น แต่ในระยะยาวจะปรับลดลงเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากสมการสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระยะสั้นของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (y) กับปัจจัยต่างๆ ในแบบจำลอง ได้ดังนี้

กล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 2 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 0.683954 สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นบวกต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 4.250710 สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ

6.341275 สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเท่ากับ 5.710696 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในระยะสั้นสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นบวกต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี และสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

รัฐบาลเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในระบบเศรษฐกิจและมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเหตุผลที่รัฐบาลต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะระบบตลาดมีข้อจำกัดจึงทำให้กลไกตลาดไม่สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจได้สมบูรณ์ รัฐบาลจึงต้องเข้ามาเสริมบทบาทของระบบตลาด เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถเจริญเติบโตไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเสมอภาค ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการตัดสินใจของรัฐบาลในการกำหนดขนาดงบประมาณที่จะใช้จ่ายเพื่อดำเนินงานในด้านต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆนั้น ล้วนเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพราะรายจ่ายรัฐบาลในแต่ละประเภทย่อมมีวัตถุประสงค์และมีผลต่อภาคเศรษฐกิจแตกต่างกันไป จึงเป็นการยากในการตัดสินใจว่ารัฐบาลควรกำหนดงบประมาณรายจ่ายประเภทไหนเพิ่มหรือลดอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมและส่งผลดีมากที่สุดต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาว่ารายจ่ายรัฐบาลประเภทใดบ้างที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในแต่ละประเภทบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการและก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อไป

การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ข้อ คือ ข้อที่หนึ่ง เพื่อศึกษาภาพรวมของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย โดยศึกษาถึงแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ของประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยจะทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลา โดยใช้ Unit Root Test ด้วยวิธี Augmented Dickey Fuller Test: ADF Test และใช้วิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) ในการหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภท

ต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM) โดยมีตัวแปรรายจ่ายของรัฐบาลที่ใช้ในการศึกษาดังนี้ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล (Government Consumption Expenditure) ประกอบด้วยรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees) และรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิ (Net Purchases) รายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล (Government Investment Expenditure) ประกอบด้วยรายจ่ายด้านการก่อสร้าง (Construction) รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือ (Equipment) โดยศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2523 ถึงปี พ.ศ. 2552 ทำให้สามารถวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ได้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อที่หนึ่ง ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่า รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่ในแต่ละปีจะมีอัตราการขยายตัว มีเพียงปี พ.ศ. 2529 และปี พ.ศ. 2540 ที่หดตัว ทั้งนี้เนื่องจากเป็นไปตามนโยบายการคลังที่เข้มงวดของรัฐบาลในการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อรักษาวินัยทางการคลัง โดยตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง สำหรับรายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีอัตราการขยายตัวในทุกปี เช่นเดียวกับรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่ในแต่ละปีมีอัตราการขยายตัว มีเพียงบางปีที่มีอัตราการหดตัว เนื่องจากรัฐบาลเคร่งครัดในการเบิกจ่ายรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการที่สิ้นเปลือง สำหรับรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลในช่วงปีที่ศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนสูงสุดในปี พ.ศ. 2540 และลดลงในปี พ.ศ. 2541 เนื่องจากรัฐบาลลดงบประมาณรายจ่ายลง เนื่องจากรัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องดูแลการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายทั้งที่เป็นอัตราการขยายตัวและอัตราการหดตัว เช่นเดียวกับรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนสูงสุดในปี พ.ศ. 2540 และลดลงในปี พ.ศ. 2541 และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายทั้งที่เป็นอัตราการขยายตัวและอัตราการหดตัว สำหรับรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายทั้งที่เป็นอัตราการขยายตัวและอัตราการหดตัว

ผลการศึกษาข้อที่สอง ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า จากผลการทดสอบ Unit Root ตัวแปรทุกตัวจึงมีคุณสมบัติ Stationary ณ ผลต่างระดับที่ 1 (at First Difference) และจากการหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวและผลกระทบของรายจ่ายรัฐบาลประเภทต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยวิธี Cointegration ของ Johansen and Juselius (1990) พบว่า

สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยตรงตามสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตามอาจอธิบายได้ว่า รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลนั้นจะเป็นรายจ่ายประเภท เงินเดือนของข้าราชการ เงินเดือนของพนักงานที่ทำงานให้รัฐ และอีกส่วนหนึ่งเป็นรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการจากประชาชนของรัฐบาล จะเห็นได้ว่ารายจ่ายทั้งหมดนี้คือรายได้ของภาคครัวเรือน ซึ่งเมื่อรัฐบาลเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภค ก็จะทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้ภาคครัวเรือนบริโภคได้มากขึ้น ถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทางหนึ่ง จึงก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูลรายจ่ายของรัฐบาลประเภทต่างๆ ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อาจอธิบายได้ว่า การที่สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศนั้น อาจไม่ได้หมายความว่าเมื่อรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง แต่ที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองตรงกันข้ามกัน อาจเป็นเพราะว่าเมื่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศชะลอตัวลงหรือลดลง รัฐบาลจะมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้สูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยการเพิ่มรายจ่ายการลงทุนให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการลงทุนในด้านต่างๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และรัฐบาลจะสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

สัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (g) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย

สต็อกทุนของภาคเอกชน (k) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีความสัมพันธ์และทิศทางที่ถูกต้องตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากถ้าประเทศมีการสะสมทุนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น สมรรถภาพการผลิตของประเทศก็จะขยายตัว ทำให้ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการได้เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามมา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นของการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี Vector Error Correction Model (VECM) พบว่า ในระยะสั้นสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นบวกต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี และสัดส่วนรายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศย้อนหลังไป 1 ปี มีผลกระทบที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในทิศทางเดียวกัน ถึงแม้รายจ่ายด้านนี้อาจไม่ได้เป็นรายจ่ายที่เพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิตโดยตรง แต่ก็มีผลกับความอยู่ดีกินดีของประชาชน เนื่องจากหากรายจ่ายด้านนี้เพิ่ม ก็เท่ากับว่ารายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นและมีการบริโภคเพิ่มขึ้น ถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทาง และก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามมา ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่ควรที่จะละเลยในการให้ความสำคัญกับรายจ่ายด้านนี้ในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาอาจไม่ครอบคลุมในทุกภาคเศรษฐกิจ จึงอาจเพิ่มตัวแปรในระบบเศรษฐกิจให้มีความหลากหลาย และครอบคลุมทุกภาคเศรษฐกิจให้มากขึ้น เช่น ตัวแปรด้านแรงงาน เป็นต้น

2.2 ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มองในเรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นตัวสะท้อน ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปจะนำเรื่องรายจ่ายของรัฐบาล มาศึกษาถึงผลกระทบในด้านอื่นๆ ของประเทศต่อไป เช่น ผลกระทบต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นต้น

2.3 การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลศึกษาเฉพาะของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางมาทำการศึกษา โดยอาจศึกษาเป็นกลุ่มประเทศ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. 2552. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. ครั้งที่ 9.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไทรรัตน์ โภคพลากรณ์ และ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. 2549. เอกสารการสอนชุดวิชาการคลังและ
งบประมาณ หน่วยที่ 9-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. 2547. เศรษฐมิตี: ทฤษฎีและการประยุกต์. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- น้ำฝน บุญรักษย์โยธิน. 2550. โครงสร้างรายจ่ายรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยะ รัตน์วงศ์วิรุฬห์. 2543. การใช้จ่ายรัฐบาลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาวินี วิโนทัย. 2547. ผลกระทบของการลงทุนภาครัฐต่อการลงทุนภาคเอกชนและการเติบโตทาง
เศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา สายคณิต. 2544. มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์จากทฤษฎีสถู่นโยบาย. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา สายคณิต. 2546. หลักเศรษฐศาสตร์ II: มหเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวลาภ สิทธิธรรม. 2539. การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศุภกร วรฤทธิ์. 2546. การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก. 2536. เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ หน่วยที่ 9-15. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ. 2544. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐบาลต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **คู่มือการประมวลผลสถิติบัญชีประชาชาติ. (อัคราณา)**
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542. **รายได้ประชาชาติของประเทศไทยฉบับพ.ศ.2494 – 2539.**
- _____. 2551. **รายได้ประชาชาติของประเทศไทยฉบับพ.ศ. 2551.**
- อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ. 2544. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค I.** กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ. 2553. **เอกสารประกอบการสอนวิชา Advanced Monetary Theory (01105521).** คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)
- Branson, W. H. 1989. **Macroeconomic Theory and Policy.** 3 ed. New York: Harper & Row.
- Castro, F. D. 2003. “The Macroeconomic Effects of Fiscal Policy in Spain.” **Banco de Espana:** 1-49

- Everaert, G. and F. Heylen. 2000. "Public Capital and Productivity Growth: Evidence for Belgium 1953-1996." **Economic Modelling** 18: 97-116
- Hepke Falk, K. H. and J. Tenhofen and G. B. Wolff. 2006. "The Macroeconomic Effect of Exogenous Fiscal Policy Shock in Germany: A Disaggregated SVAR Analysis." **Deutsche Bundesbank**: 1-46
- Anaman, K. A. 2004. "Determinants of Economic Growth in Brunei Darussalam." **Journal of Asian Economics** 15: 777-796
- Musgrave, R. A. and P. B. Musgrave. 1989. **Public Finance In Theory And Practice**. 5 ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Barro, R. J. 1991. "Economic Growth in a Cross Section of Countries." **The Quarterly Journal of Economics** 106: 407-443
- Devarajan, S. and V. Swaroop. and H. F. Zou. 1996. "The Composition of Public Expenditure and Economic Growth." **Journal of Monetary Economics** 37: 313-344
- Wu, S. Y. and J. H. Tang. and E. S. Lin. 2010. "The Impact of Government Expenditure on Economic Growth." **Journal of Policy Modeling**.
- Enders, W. 2004. **Applied Econometric Time Series**. 2 ed. New York: John Wiley & Sons.

ภาคผนวก

กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

กระบวนการงบประมาณแผ่นดินหรือวงจรงบประมาณแผ่นดินเป็นการพิจารณาขั้นตอนๆ ดำเนินงานต่างๆ ของงบประมาณแผ่นดิน นับตั้งแต่การเตรียมการจัดทำงบประมาณ การใช้งบประมาณ และการตรวจสอบผลของการใช้จ่ายงบประมาณ แต่ละขั้นตอนของการทำงานมีรายละเอียดซับซ้อนและมีความสำคัญต่อการบริหารงานของรัฐบาล อย่างไรก็ตามกระบวนการงบประมาณโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณ
2. การอนุมัติงบประมาณ
3. การบริหารงบประมาณ
4. การควบคุมงบประมาณ

สำหรับรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนนี้พอจะพิจารณาจากตัวอย่างของกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาลไทย ซึ่งจะพิจารณาโดยสังเขปได้ดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation)

ในกระบวนการของงบประมาณหรือวงจรงบประมาณจะเริ่มต้นจากการจัดทำหรือเตรียมงบประมาณตั้งแต่หน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจนถึงคณะรัฐมนตรีอนุมัติและนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยลำดับขั้นของการจัดเตรียมงบประมาณจะประกอบด้วยขั้นตอนการทำงาน 5 ขั้นตอนดังนี้

1.1 การแจ้งให้หน่วยงานจัดทำงบประมาณประจำปี

ในแต่ละปีสำนักงบประมาณจะแจ้งให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่จะต้องของบประมาณจัดทำงบประมาณประจำปี โดยแจ้งให้กระทรวงทราบถึงนโยบายของรัฐบาลและสั่งการให้แต่ละหน่วยงานทำค่าของงบประมาณตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามปฏิทินของปีงบประมาณ สำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่หารายได้ก็จะต้องประมาณการรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ

ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานอื่นที่จะมีรายได้จากการทำงานก็จะต้องทำการประมาณรายได้ที่คาดว่าจะได้รับด้วย

1.2 การกำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี

ในการจัดทำงบประมาณแต่ละปีจะต้องมีการกำหนดการหารายได้และการใช้จ่ายต่างๆให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและฐานะการเงินการคลังและภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยปกติวงเงินตามค่าของงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ จะมีจำนวนที่สูงมาก ดังนั้นปัญหาสำคัญก็คือจะกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นจำนวนเท่าใดจึงจะเหมาะสมที่สุด ซึ่งมักจะพิจารณา นโยบายของรัฐบาล จำนวนเงินที่จะใช้จ่ายและภาวะเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ ในการพิจารณาการกำหนดวงเงินงบประมาณนั้น รัฐบาลจะพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลทางเศรษฐกิจ 4 หน่วยงานคือ สำนักงานงบประมาณ สำนักเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยและสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายนั้นจะพิจารณาถึงประมาณการรายรับและฐานะการคลังของรัฐบาลประกอบเพื่อให้ได้วงเงินงบประมาณที่เหมาะสมหลังจากที่ได้วงเงินงบประมาณแล้วก็จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบและดำเนินการขั้นต่อไป

1.3 การจัดทำประมาณการรายรับและค่าของงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงาน

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติวงเงินงบประมาณรวมและวงเงินของแต่ละกระทรวงแล้ว สำนักงานงบประมาณก็จะแจ้งให้กระทรวงและหน่วยงานทราบพร้อมทั้งทิศทางการประมาณของรัฐบาลในปีนั้นเพื่อให้หน่วยงานรับไปปฏิบัติ หลังจากนั้นกรมหรือหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละกระทรวงก็ต้องปรับวงเงินการใช้จ่ายหรือการหารายได้ให้อยู่ในวงเงินที่ได้กำหนดมาให้เพื่อส่งให้สำนักงานงบประมาณต่อไป

1.4 การพิจารณาค่าของประมาณการรายรับและค่าของประมาณการรายจ่ายของหน่วยงาน

เมื่อสำนักงานงบประมาณได้รับค่าของประมาณและประมาณการรายได้ที่ได้ปรับปรุงแล้วของหน่วยงานต่างๆ ก็จะทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายละเอียดเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรี

และคณะรัฐมนตรีเพื่อให้รัฐบาลพิจารณานุมัติวงเงินและรายละเอียดของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1.5 การเสนองบประมาณประจำปีต่อรัฐสภา

เมื่อสำนักงบประมาณพิจารณารายละเอียดของงบประมาณของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลแล้ว ก็จะพิจารณาปรับปรุงทำเอกสารงบประมาณและร่างพระราชบัญญัติงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอต่อรัฐสภาต่อไป

2. การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adopting or Budget Approval)

เมื่อรัฐบาลได้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีพร้อมกับรายละเอียดของงบประมาณต่อรัฐสภาแล้ว ในขั้นตอนต่อไปก็เป็นการพิจารณาการอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณของรัฐสภาซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สำหรับขั้นตอนในการอนุมัติงบประมาณของประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

2.1 การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

การพิจารณาในขั้นตอนของสภาผู้แทนราษฎรนั้นถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่รัฐบาลเสนอแล้วก็จะเสนอวุฒิสภาเพื่อตราเป็นกฎหมายเพื่อที่รัฐบาลจะได้บริหารราชการแผ่นดินต่อไป ในทางตรงกันข้ามถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบก็เท่ากับว่าสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความไว้วางใจรัฐบาลในการบริหารประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองตามมา กล่าวคือ ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอไม่ผ่านหรือ ไม่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรนั้น รัฐบาลมีทางเลือกอยู่ 2 ทางคือ ลาออกเพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ หรือยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน

ในการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะแบ่งการพิจารณาเป็น 3 วาระคือ

วาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาว่าจะรับหลักการร่างพระราชบัญญัติงบประมาณที่รัฐบาลเสนอหรือไม่ จะไม่มีการพิจารณาในรายละเอียดหรือเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายที่รัฐบาลเสนอ

วาระที่สอง เมื่อสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งแล้วก็จะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณารายละเอียดของงบประมาณต่อไป คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นนั้น โดยปกติก็จะประกอบด้วยบุคคลที่รัฐบาลเสนอและสภาเสนอ ซึ่งมักจะพิจารณาจำนวนตามสัดส่วนที่นั่งในสภาของพรรคการเมืองแต่ละพรรค

ในการพิจารณาของคณะกรรมการงบประมาณในวาระที่สองนั้นอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของงบประมาณ แต่จะต้องอยู่ในวงเงินงบประมาณรายจ่ายรวมที่รัฐบาลเสนอ การพิจารณาของคณะกรรมการนั้น โดยปกติก็จะใช้เสียงข้างมากของกรรมการ ถ้ากรรมการฝ่ายเสียงข้างน้อยไม่เห็นด้วยก็อาจจะสงวนสิทธิเพื่อนำเรื่องไปพิจารณาในที่ประชุมของสภาเพื่อให้เสียงส่วนใหญ่ของสภาเป็นผู้ตัดสิน อย่างไรก็ตามการพิจารณาในคณะกรรมการงบประมาณนั้นจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จะหน่วงเหนี่ยวการพิจารณาไม่ได้

วาระที่สาม เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมพิจารณาการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามที่กรรมการงบประมาณเสนอ หรือการสงวนสิทธิการแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียงตามมาตราในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแล้ว ก็จะพิจารณาในวาระที่สามโดยจะพิจารณาถึงความเหมาะสมของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณอีกครั้งหนึ่ง ถ้าสภาเห็นด้วยก็จะส่งต่อไปให้วุฒิสภาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อผ่านเป็นกฎหมายต่อไป ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยในวาระที่สามก็จะมีผลทำให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณไม่ผ่านก็จะมีผลทางการเมือง ทำให้รัฐบาลต้องลาออกหรือประกาศยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ เช่นเดียวกับการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรนั้นรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในเวลา 105 วัน นับตั้งแต่รัฐบาลส่งร่าง พ.ร.บ

งบประมาณถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าพิจารณาไม่เสร็จในเวลาที่กำหนดให้ถือว่า พ.ร.บ. งบประมาณที่รัฐบาลเสนอนั้นผ่านการอนุมัติของสภาผู้แทนราษฎร

2.2 การพิจารณาของวุฒิสภา

เมื่อร่างพระราชบัญญัติงบประมาณได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็จะส่งให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อประกาศให้เป็นกฎหมายต่อไป กล่าวคือในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยก็จะประกาศใช้เป็นกฎหมายและรัฐบาลก็จะบริหารราชการแผ่นดินโดยใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในงบประมาณ อย่างไรก็ตามในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณก็จะถูกส่งกลับไปให้รัฐสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรยืนยันให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของสภา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณนี้จะประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป แต่ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบก็จะเกิดผลทางการเมืองทำให้รัฐบาลต้องยุบสภาหรือลาออก

ในการพิจารณาของวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้พิจารณาให้เสร็จภายในเวลา 20 วัน นับตั้งแต่วันที่วุฒิสภาได้รับร่าง พ.ร.บ. งบประมาณจากรัฐบาล ถ้าพิจารณาไม่เสร็จในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าวุฒิสภาได้อนุมัติร่าง พ.ร.บ. ที่รัฐบาลเสนอ

2.3 ข้อห้ามในการแปรญัตติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการ ห้ามมิให้มีการแปรญัตติหรือการกระทำใดๆ มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายนั้น

3. การบริหารงบประมาณ (Budget Execution)

เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณผ่านการอนุมัติของรัฐสภาและประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว ก็ถึงขั้นตอนที่จะนำเงินงบประมาณไปใช้จ่าย ในขั้นตอนของการใช้งบประมาณนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนของการบริหารงบประมาณ ซึ่งแบ่งขั้นตอนเป็น 2 ขั้นตอนคือ การทำงานของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจและการทำงานของสำนักงานงบประมาณซึ่งจะพิจารณาโดยสังเขปได้ดังนี้

3.1 ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ใช้งบประมาณ

สำหรับหน่วยงานหรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณก็จะทำการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อไปทำงานตามแผนงานและโครงการต่างๆ ที่ได้ของงบประมาณไว้ โดยจะต้องทำแผนการใช้จ่ายของเงินประจำงวดจากสำนักงบประมาณ เมื่อได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณ และทำการใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการแล้ว หน่วยงานจะต้องทำบัญชีรับจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินโดยส่งหลักฐานการใช้จ่ายเพื่อให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทำการตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงานให้สำนักงบประมาณทราบ

3.2 การทำงานของสำนักงบประมาณ

สำนักงบประมาณจะทำหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน สำนักงบประมาณจะทำการวิเคราะห์และอนุมัติค่าของงบประมาณประจำงวดของหน่วยงานต่างๆ โดยพิจารณาให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้เสนอไว้ ในกรณีที่หน่วยงานขอเปลี่ยนแปลงรายการจากงบประมาณที่ตั้งไว้ สำนักงบประมาณก็จะพิจารณาความเหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าวโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพการใช้จ่าย นโยบายของรัฐบาลและกฎระเบียบที่ดูแลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

4. การควบคุมงบประมาณ (Budget Control)

ในด้านการควบคุมงบประมาณนั้น หลังจากหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้รับอนุมัติงบประมาณและลงมือปฏิบัติงานแล้ว ในการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณก็จะแบ่งขั้นตอนการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็น 2 ขั้นตอนด้วยกันคือ การควบคุมของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณและสำนักงบประมาณ ซึ่งจะพิจารณาได้โดยสังเขปดังนี้

4.1 การควบคุมของส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณ

เมื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับอนุมัติงบประมาณการใช้จ่ายจากสำนักงบประมาณแผ่นดินแล้วก็จะทำการใช้จ่ายเงินดำเนินการต่าง ๆ ตามรายละเอียดของงบประมาณที่ได้ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามในการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเหล่านั้นก็ต้องควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด โดยการใช้จ่ายเงินตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นก็ต้องรายงานการจัดซื้อจัดจ้างให้สำนักงบประมาณทราบ ในขณะเดียวกันก็ต้องส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้แก่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อที่จะได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องต่อไป

4.2 การควบคุมของสำนักงบประมาณ

ในส่วนของสำนักงบประมาณก็มีหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ส่วนราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจได้ใช้จ่ายไป โดยสำนักงบประมาณจะติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการที่หน่วยงานต่างๆ ได้ทำและใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินไปนั้นได้ผลเป็นอย่างไร กล่าวคือ จะพิจารณาว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ ในการทำงานนั้นมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และได้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างไร เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาการตั้งงบประมาณในปีต่อไปหรือปรับปรุงวิธีการจัดสรรหรือการควบคุมการใช้งบประมาณแผ่นดินต่อไปนี้

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สต็อกทุนของภาคเอกชน ซึ่งเป็นข้อมูลตามราคาปี พ.ศ. 2531

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ล้านบาท)	อัตราการเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ร้อยละ)	สต็อกทุน ของภาคเอกชน (ล้านบาท)
2523	913,733	4.60	2,165,397
2524	967,706	5.91	2,261,676
2525	1,019,501	5.35	2,360,716
2526	1,076,432	5.58	2,491,793
2527	1,138,353	5.75	2,631,858
2528	1,191,255	4.65	2,747,886
2529	1,257,177	5.53	2,872,844
2530	1,376,847	9.52	3,061,561
2531	1,559,804	13.29	3,335,460
2532	1,749,952	12.19	3,704,602
2533	1,945,372	11.17	4,213,727
2534	2,111,862	8.56	4,782,463
2535	2,282,572	8.08	5,366,049
2536	2,473,937	8.38	6,012,101
2537	2,695,054	8.94	6,726,546
2538	2,933,168	8.84	7,494,155
2539	3,115,338	6.21	8,289,166
2540	3,072,615	-1.37	8,756,767
2541	2,749,684	-10.51	8,840,855
2542	2,871,980	4.45	8,891,837

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ล้านบาท)	อัตราการเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ร้อยละ)	สต็อกทุน ของภาคเอกชน (ล้านบาท)
2543	3,008,401	4.75	8,991,958
2544	3,073,601	2.17	9,066,498
2545	3,237,042	5.32	9,167,090
2546	3,468,166	7.14	9,337,895
2547	3,688,189	6.34	9,575,382
2548	3,858,019	4.60	9,862,486
2549	4,054,504	5.09	10,156,207
2550	4,259,026	5.04	10,434,630
2551	4,364,833	2.48	10,737,852
2552	4,263,139	-2.33	11,017,253

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ตารางผนวกที่ 2 ข้อมูลรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล รายจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของรัฐบาล รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการสุทธิของรัฐบาล
ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ปี พ.ศ.	รายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายเพื่อการ บริโภคของรัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วนรายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาลต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ร้อยละ)	รายจ่าย ค่าตอบแทน แรงงาน ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงาน ของรัฐบาล (ร้อยละ)	รายจ่ายซื้อสินค้า และบริการสุทธิ ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายซื้อ สินค้าและบริการ สุทธิของรัฐบาล (ร้อยละ)
2523	106,938	2.43	11.70	61,524	1.50	45,414	3.72
2524	122,904	14.93	12.70	67,500	9.71	55,404	22.00
2525	124,424	1.24	12.20	73,118	8.32	51,306	-7.40
2526	130,959	5.25	12.17	81,491	11.45	49,468	-3.58
2527	141,572	8.10	12.44	82,623	1.39	58,949	19.17
2528	151,252	6.84	12.70	89,127	7.87	62,125	5.39
2529	150,208	-0.69	11.95	92,841	4.17	57,367	-7.66
2530	150,637	0.29	10.94	96,178	3.59	54,459	-5.07
2531	156,710	4.03	10.05	101,413	5.44	55,297	1.54

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	รายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายเพื่อการ บริโภคของรัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วนรายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาลต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ร้อยละ)	รายจ่าย ค่าตอบแทน แรงงาน ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงาน ของรัฐบาล (ร้อยละ)	รายจ่ายซื้อสินค้า และบริการสุทธิ ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายซื้อ สินค้าและบริการ สุทธิของรัฐบาล (ร้อยละ)
2532	160,822	2.62	9.19	104,151	2.70	56,671	2.48
2533	171,944	6.92	8.84	110,440	6.04	61,504	8.53
2534	182,589	6.19	8.65	116,543	5.53	66,046	7.38
2535	194,276	6.40	8.51	119,472	2.51	74,804	13.26
2536	204,210	5.11	8.25	126,213	5.64	77,997	4.27
2537	220,938	8.19	8.20	128,918	2.14	92,020	17.98
2538	232,813	5.37	7.94	140,859	9.26	91,954	-0.07
2539	260,471	11.88	8.36	149,503	6.14	110,968	20.68
2540	253,100	-2.83	8.24	157,528	5.37	95,572	-13.87
2541	262,962	3.90	9.56	173,293	10.01	89,669	-6.18
2542	271,029	3.07	9.44	176,763	2.00	94,266	5.13

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	รายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายเพื่อการ บริโภคของรัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วนรายจ่าย เพื่อการบริโภค ของรัฐบาลต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (ร้อยละ)	รายจ่าย ค่าตอบแทน แรงงาน ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่าย ค่าตอบแทนแรงงาน ของรัฐบาล (ร้อยละ)	รายจ่ายซื้อสินค้า และบริการสุทธิ ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายซื้อ สินค้าและบริการ สุทธิของรัฐบาล (ร้อยละ)
2543	277,132	2.25	9.21	180,277	1.99	96,855	2.75
2544	284,026	2.49	9.24	186,287	3.33	97,739	0.91
2545	286,059	0.72	8.84	192,218	3.18	93,841	-3.99
2546	293,092	2.46	8.45	194,137	1.00	98,955	5.45
2547	309,883	5.73	8.40	200,635	3.35	109,248	10.40
2548	344,922	11.31	8.94	214,424	6.87	130,498	19.45
2549	352,514	2.20	8.69	219,055	2.16	133,459	2.27
2550	386,897	9.75	9.08	235,192	7.37	151,705	13.67
2551	399,314	3.21	9.15	236,010	0.35	163,304	7.65
2552	429,063	7.45	10.06	242,008	2.54	187,055	14.54

ตารางผนวกที่ 3 ข้อมูลรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล รายจ่ายด้านการก่อสร้างของรัฐบาล รายจ่ายด้านเครื่องจักรเครื่องมือของรัฐบาล ตามราคาปี พ.ศ. 2531

ปี พ.ศ.	รายจ่าย การลงทุน ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่ายการ ลงทุนของ รัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วน รายจ่าย การลงทุน ของรัฐบาลต่อ ผลิตภัณฑ์มวล รวมภายใน ประเทศ (ร้อยละ)	รายจ่าย ด้านการ ก่อสร้าง ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่าย ด้านการ ก่อสร้าง ของรัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วน รายจ่ายด้าน การก่อสร้าง ของรัฐบาลต่อ ผลิตภัณฑ์มวล รวมภายใน ประเทศ (ร้อยละ)	รายจ่ายด้าน เครื่องจักร เครื่องมือ ของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ของรายจ่าย ด้าน เครื่องจักร เครื่องมือ ของรัฐบาล (ร้อยละ)	สัดส่วน รายจ่ายด้าน การก่อสร้าง ของรัฐบาล ต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมภายใน ประเทศ (ร้อยละ)
2523	82,820	24.90	9.06	55,279	29.12	6.05	27,541	17.22	3.01
2524	87,623	5.80	9.05	61,311	10.91	6.34	26,312	-4.46	2.72
2525	80,428	-8.21	7.89	62,338	1.68	6.11	18,090	-31.25	1.77
2526	87,792	9.16	8.16	63,426	1.75	5.89	24,366	34.69	2.26
2527	97,149	10.66	8.53	69,908	10.22	6.14	27,241	11.80	2.39
2528	104,332	7.39	8.76	73,682	5.40	6.19	30,650	12.51	2.57
2529	93,547	-10.34	7.44	66,494	-9.76	5.29	27,053	-11.74	2.15
2530	84,568	-9.60	6.14	60,099	-9.62	4.36	24,469	-9.55	1.78

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปี	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่ายด้าน	อัตราการ	สัดส่วน
พ.ศ.	การลงทุน	เปลี่ยนแปลง	รายจ่าย	ด้านการ	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน	เครื่องจักร	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน
	ของรัฐบาล	ของรายจ่ายการ	การลงทุน	ก่อสร้าง	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง	เครื่องมือ	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง
		ลงทุนของ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	ด้านการ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	รายจ่ายด้าน	ของรัฐบาล
		รัฐบาล	ผลิตภัณฑ์มวล		ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์มวล		เครื่องจักร	ต่อผลิตภัณฑ์
			รวมภายใน		ของรัฐบาล	รวมภายใน		เครื่องมือ	มวลรวมภายใน
			ประเทศ			ประเทศ		ของรัฐบาล	ในประเทศ
	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
2531	78,713	-6.92	5.05	61,742	2.73	3.96	16,971	-30.64	1.09
2532	85,647	8.81	4.89	67,323	9.04	3.85	18,324	7.97	1.05
2533	114,216	33.36	5.87	84,327	25.26	4.33	29,889	63.11	1.54
2534	144,773	26.75	6.86	102,885	22.01	4.87	41,888	40.15	1.98
2535	183,154	26.51	8.02	127,014	23.45	5.56	56,140	34.02	2.46
2536	191,495	4.55	7.74	143,939	13.33	5.82	47,556	-15.29	1.92
2537	234,529	22.47	8.70	178,636	24.11	6.63	55,893	17.53	2.07
2538	263,418	12.32	8.98	201,541	12.82	6.87	61,877	10.71	2.11
2539	322,447	22.41	10.35	245,239	21.68	7.87	77,208	24.78	2.48

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปี	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่ายด้าน	อัตราการ	สัดส่วน
พ.ศ.	การลงทุน	เปลี่ยนแปลง	รายจ่าย	ด้านการ	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน	เครื่องจักร	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน
	ของรัฐบาล	ของรายจ่ายการ	การลงทุน	ก่อสร้าง	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง	เครื่องมือ	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง
		ลงทุนของ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	ด้านการ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	รายจ่ายด้าน	ของรัฐบาล
		รัฐบาล	ผลิตภัณฑ์มวล		ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์มวล		เครื่องจักร	ต่อผลิตภัณฑ์
			รวมภายใน		ของรัฐบาล	รวมภายใน		เครื่องมือ	มวลรวมภายใน
			ประเทศ			ประเทศ		ของรัฐบาล	ในประเทศ
	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
2540	355,249	10.17	11.56	273,794	11.64	8.91	81,455	5.50	2.65
2541	253,183	-28.73	9.21	198,324	-27.56	7.21	54,859	-32.65	2.00
2542	245,351	-3.09	8.54	188,253	-5.08	6.55	57,098	4.08	1.99
2543	221,581	-9.69	7.37	150,334	-20.14	5.00	71,247	24.78	2.37
2544	210,650	-4.93	6.85	148,171	-1.44	4.82	62,479	-12.31	2.03
2545	197,486	-6.25	6.10	139,037	-6.16	4.30	58,449	-6.45	1.81
2546	196,310	-0.60	5.66	134,131	-3.53	3.87	62,179	6.38	1.79
2547	205,513	4.69	5.57	139,447	3.96	3.78	66,066	6.25	1.79
2548	227,911	10.90	5.91	147,990	6.13	3.84	79,921	20.97	2.07

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปี	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่าย	อัตราการ	สัดส่วน	รายจ่ายด้าน	อัตราการ	สัดส่วน
พ.ศ.	การลงทุน	เปลี่ยนแปลง	รายจ่าย	ด้านการ	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน	เครื่องจักร	เปลี่ยนแปลง	รายจ่ายด้าน
	ของรัฐบาล	ของรายจ่ายการ	การลงทุน	ก่อสร้าง	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง	เครื่องมือ	ของรายจ่าย	การก่อสร้าง
		ลงทุนของ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	ด้านการ	ของรัฐบาลต่อ	ของรัฐบาล	รายจ่ายด้าน	ของรัฐบาล
		รัฐบาล	ผลิตภัณฑ์มวล		ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์มวล		เครื่องจักร	ต่อผลิตภัณฑ์
			รวมภายใน		ของรัฐบาล	รวมภายใน		เครื่องมือ	มวลรวมภายใน
			ประเทศ			ประเทศ		ของรัฐบาล	ในประเทศ
	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
2549	234,904	3.07	5.79	157,861	6.67	3.89	77,043	-3.60	1.90
2550	246,343	4.87	5.78	168,849	6.96	3.96	77,494	0.59	1.82
2551	234,790	-4.69	5.38	153,583	-9.04	3.52	81,207	4.79	1.86
2552	241,078	2.68	5.65	162,624	5.89	3.81	78,454	-3.39	1.84

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2523-2552)

ภาคผนวก ค

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration ของแบบจำลองที่ 1

Date: 04/26/11 Time: 14:12
 Sample (adjusted): 2526 2552
 Included observations: 27 after adjustments
 Trend assumption: Quadratic deterministic trend
 Series: Y GC GI K
 Lags interval (in first differences): 1 to 2

Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)

Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Trace Statistic	0.01 Critical Value	Prob.**
None *	0.778241	84.67429	62.52110	0.0000
At most 1 *	0.631326	44.00780	41.08147	0.0043
At most 2	0.386453	17.06603	23.15239	0.0760
At most 3	0.133746	3.876580	6.634897	0.0490

Trace test indicates 2 cointegrating eqn(s) at the 0.01 level

* denotes rejection of the hypothesis at the 0.01 level

**MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values

Unrestricted Cointegration Rank Test (Maximum Eigenvalue)

Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Max-Eigen Statistic	0.01 Critical Value	Prob.**
None *	0.778241	40.66649	36.19301	0.0023
At most 1	0.631326	26.94177	29.26156	0.0215
At most 2	0.386453	13.18945	21.74420	0.1721
At most 3	0.133746	3.876580	6.634897	0.0490

Max-eigenvalue test indicates 1 cointegrating eqn(s) at the 0.01 level

* denotes rejection of the hypothesis at the 0.01 level

**MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values

Unrestricted Cointegrating Coefficients (normalized by b*S11*b=l):

Y	GC	GI	K
0.567787	-1.283736	4.095238	-7.30E-06
1.080695	-1.963477	1.187391	-3.06E-06
0.594030	2.355817	-1.129895	2.65E-06
1.439943	-0.421225	2.212047	6.81E-07

Unrestricted Adjustment Coefficients (alpha):

D(Y)	0.436965	0.427860	-1.069200	-0.022868
D(GC)	-0.204396	-0.104518	0.044865	-0.075751
D(GI)	-0.394419	0.008853	-0.007596	-0.001218
D(K)	1197.545	33063.98	-14670.81	-12327.11

1 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -376.7918

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GI	K
1.000000	-2.260947 (0.74878)	7.212630 (0.90360)	-1.29E-05 (1.9E-06)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	0.248103 (0.25811)
D(GC)	-0.116053 (0.03947)
D(GI)	-0.223946 (0.02998)
D(K)	679.9505 (8307.41)

2 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -363.3209

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GI	K
1.000000	0.000000	-23.91500 (3.84646)	3.82E-05 (7.1E-06)
0.000000	1.000000	-13.76752 (1.93407)	2.26E-05 (3.6E-06)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	0.710489 (0.53937)	-1.401041 (1.03648)
D(GC)	-0.229005 (0.07864)	0.467609 (0.15112)
D(GI)	-0.214378 (0.06441)	0.488946 (0.12376)
D(K)	36412.02 (14737.8)	-66457.68 (28320.8)

3 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -356.7262

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GI	K
1.000000	0.000000	0.000000	-2.93E-07 (6.8E-07)
0.000000	1.000000	0.000000	4.27E-07 (3.5E-07)

0.000000	0.000000	1.000000	-1.61E-06 (1.7E-07)
----------	----------	----------	------------------------

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	0.075352 (0.47761)	-3.919880 (1.16959)	3.505596 (1.55181)
D(GC)	-0.202354 (0.08612)	0.573301 (0.21090)	-1.011846 (0.27982)
D(GI)	-0.218890 (0.07158)	0.471053 (0.17529)	-1.596144 (0.23257)
D(K)	27697.11 (15615.3)	-101019.4 (38239.4)	60740.59 (50735.6)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวด้วยวิธี Cointegration ของแบบจำลองที่ 2

Date: 04/26/11 Time: 14:25
 Sample (adjusted): 2526 2552
 Included observations: 27 after adjustments
 Trend assumption: Quadratic deterministic trend
 Series: Y GC GB GE K
 Lags interval (in first differences): 1 to 2

Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)

Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Trace Statistic	0.01 Critical Value	Prob.**
None *	0.885292	128.7875	87.77484	0.0000
At most 1 *	0.727171	70.32254	62.52110	0.0014
At most 2	0.508047	35.25195	41.08147	0.0471
At most 3	0.337714	16.09892	23.15239	0.1019
At most 4	0.168229	4.973344	6.634897	0.0257

Trace test indicates 2 cointegrating eqn(s) at the 0.01 level

* denotes rejection of the hypothesis at the 0.01 level

**MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values

Unrestricted Cointegration Rank Test (Maximum Eigenvalue)

Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Max-Eigen Statistic	0.01 Critical Value	Prob.**
None *	0.885292	58.46491	42.86375	0.0001
At most 1	0.727171	35.07059	36.19301	0.0142
At most 2	0.508047	19.15303	29.26156	0.2050
At most 3	0.337714	11.12558	21.74420	0.3019
At most 4	0.168229	4.973344	6.634897	0.0257

Max-eigenvalue test indicates 1 cointegrating eqn(s) at the 0.01 level

* denotes rejection of the hypothesis at the 0.01 level

**MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values

Unrestricted Cointegrating Coefficients (normalized by b*S11*b=l):

Y	GC	GB	GE	K
-0.748306	1.595829	-1.076206	-8.134354	4.31E-06
1.102716	-2.592791	4.137782	0.175697	-6.44E-06
-0.358226	1.020915	5.276040	-5.285858	-5.57E-06
-1.378226	-1.895992	3.167176	-1.326402	-4.30E-06
-2.520407	-0.184364	-1.252358	-4.095038	-2.67E-06

Unrestricted Adjustment Coefficients (alpha):

D(Y)	-0.823090	0.556149	-0.870823	0.446124	-0.035435
D(GC)	0.196495	-0.122459	-0.000951	0.008866	0.088368
D(GB)	0.145953	-0.105102	-0.101947	-0.020853	0.003819
D(GE)	0.234892	0.070332	-0.018849	0.019822	0.005879
D(K)	-10426.31	32844.80	-20692.17	571.2612	12176.00

1 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -342.6877

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GB	GE	K
1.000000	-2.132590 (0.47695)	1.438190 (0.97239)	10.87036 (1.09087)	-5.76E-06 (1.4E-06)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	0.615923 (0.32264)
D(GC)	-0.147039 (0.05377)
D(GB)	-0.109217 (0.03989)
D(GE)	-0.175771 (0.02531)
D(K)	7802.067 (11353.2)

2 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -325.1525

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GB	GE	K
1.000000	0.000000	-21.12911 (13.5453)	115.3223 (15.4977)	-5.06E-06 (1.6E-05)
0.000000	1.000000	-10.58211 (6.07704)	48.97892 (6.95295)	3.31E-07 (7.0E-06)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	1.229197 (0.53936)	-2.755489 (1.23221)
D(GC)	-0.282077 (0.08524)	0.631085 (0.19475)
D(GB)	-0.225115 (0.06038)	0.505423 (0.13793)
D(GE)	-0.098215 (0.03748)	0.192491 (0.08562)
D(K)	44020.56 (16491.0)	-101798.3 (37675.1)

3 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -315.5759

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GB	GE	K
1.000000	0.000000	0.000000	80.61960 (9.75584)	-2.42E-05 (5.9E-06)
0.000000	1.000000	0.000000	31.59873 (4.30927)	-9.27E-06 (2.6E-06)
0.000000	0.000000	1.000000	-1.642413 (0.23145)	-9.07E-07 (1.4E-07)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	1.541149 (0.45693)	-3.644524 (1.06327)	-1.407458 (2.24858)
D(GC)	-0.281736 (0.08827)	0.630114 (0.20540)	-0.723196 (0.43438)
D(GB)	-0.188595 (0.04995)	0.401343 (0.11623)	-1.129841 (0.24581)
D(GE)	-0.091463 (0.03818)	0.173249 (0.08885)	-0.061220 (0.18789)
D(K)	51433.04 (15276.3)	-122923.2 (35547.9)	37952.76 (75176.0)

4 Cointegrating Equation(s): Log likelihood -310.0131

Normalized cointegrating coefficients (standard error in parentheses)

Y	GC	GB	GE	K
1.000000	0.000000	0.000000	0.000000	-7.51E-08 (6.1E-07)
0.000000	1.000000	0.000000	0.000000	1.97E-07 (3.5E-07)
0.000000	0.000000	1.000000	0.000000	-1.40E-06 (1.5E-07)
0.000000	0.000000	0.000000	1.000000	-3.00E-07 (7.0E-08)

Adjustment coefficients (standard error in parentheses)

D(Y)	0.926288 (0.60247)	-4.490373 (1.15194)	0.005497 (2.31467)	10.80433 (3.02503)
D(GC)	-0.293955 (0.12467)	0.613304 (0.23837)	-0.695116 (0.47897)	-1.626612 (0.62596)
D(GB)	-0.159854 (0.06975)	0.440881 (0.13337)	-1.195887 (0.26799)	-0.639160 (0.35024)
D(GE)	-0.118782 (0.05296)	0.135666 (0.10127)	0.001559 (0.20349)	-1.824996 (0.26594)
D(K)	50645.71 (21588.4)	-124006.4 (41277.9)	39762.04 (82942.2)	199200.2 (108397.)

ภาคผนวก ง
ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นด้วยวิธี VECM

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นด้วยวิธี VECM ของแบบจำลองที่ 1

Vector Error Correction Estimates

Date: 04/26/11 Time: 18:43

Sample (adjusted): 2526 2552

Included observations: 27 after adjustments

Standard errors in () & t-statistics in []

Cointegrating Eq:	CointEq1			
Y(-1)	1.000000			
GC(-1)	-2.260947 (0.74878) [-3.01951]			
GI(-1)	7.212630 (0.90360) [7.98214]			
K(-1)	-1.29E-05 (1.9E-06) [-6.83581]			
@TREND(23)	5.020937			
C	-31.58019			
Error Correction:	D(Y)	D(GC)	D(GI)	D(K)
CointEq1	0.248103 (0.25811) [0.96123]	-0.116053 (0.03947) [-2.94025]	-0.223946 (0.02998) [-7.46943]	679.9505 (8307.41) [0.08185]
D(Y(-1))	-0.245602 (0.37083) [-0.66231]	0.086548 (0.05671) [1.52623]	0.141989 (0.04307) [3.29634]	4617.858 (11935.2) [0.38691]
D(Y(-2))	-0.559626 (0.16926) [-3.30627]	0.056394 (0.02588) [2.17874]	0.021980 (0.01966) [1.11792]	-9900.216 (5447.78) [-1.81729]
D(GC(-1))	3.449776 (1.50357) [2.29439]	-0.447820 (0.22993) [-1.94766]	0.194846 (0.17465) [1.11562]	-481.6160 (48393.1) [-0.00995]
D(GC(-2))	-2.113842 (1.40942)	0.104348 (0.21553)	-0.296481 (0.16372)	-65236.89 (45362.9)

		[-1.49979]	[0.48415]	[-1.81095]	[-1.43811]
D(GI(-1))	-4.745088 (1.35853) [-3.49281]	0.757347 (0.20775) [3.64552]	0.579498 (0.15780) [3.67226]	-62700.01 (43724.9) [-1.43397]	
D(GI(-2))	0.288556 (1.33793) [0.21567]	0.336771 (0.20460) [1.64602]	0.553182 (0.15541) [3.55947]	38228.46 (43061.9) [0.88776]	
D(K(-1))	8.81E-06 (8.4E-06) [1.04842]	-2.60E-06 (1.3E-06) [-2.01959]	8.17E-06 (9.8E-07) [8.36254]	1.657532 (0.27061) [6.12520]	
D(K(-2))	-1.43E-05 (9.1E-06) [-1.57032]	3.87E-06 (1.4E-06) [2.77215]	-3.34E-06 (1.1E-06) [-3.15058]	-0.814687 (0.29356) [-2.77518]	
C	2.936603 (1.83422) [1.60101]	-0.892417 (0.28049) [-3.18162]	-1.530284 (0.21306) [-7.18241]	41562.98 (59035.3) [0.70404]	
@TREND(23)	-0.124078 (0.07021) [-1.76720]	0.034331 (0.01074) [3.19753]	0.004137 (0.00816) [0.50731]	-82.20645 (2259.80) [-0.03638]	
R-squared	0.808020	0.704180	0.943091	0.932276	
Adj. R-squared	0.688032	0.519293	0.907524	0.889948	
Sum sq. resids	89.27394	2.087654	1.204547	9.25E+10	
S.E. equation	2.362122	0.361218	0.274380	76025.98	
F-statistic	6.734201	3.808702	26.51529	22.02527	
Log likelihood	-54.45562	-3.754093	3.670065	-334.6959	
Akaike AIC	4.848565	1.092896	0.542958	25.60710	
Schwarz SC	5.376498	1.620829	1.070892	26.13504	
Mean dependent	-0.284444	-0.079259	-0.082963	320612.5	
S.D. dependent	4.229097	0.520990	0.902270	229173.1	
Determinant resid covariance (dof adj.)		1.26E+08			
Determinant resid covariance		15541018			
Log likelihood		-376.7918			
Akaike information criterion		31.46606			
Schwarz criterion		33.76977			

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้นด้วยวิธี VECM ของแบบจำลองที่ 2

Vector Error Correction Estimates

Date: 04/26/11 Time: 18:49

Sample (adjusted): 2526 2552

Included observations: 27 after adjustments

Standard errors in () & t-statistics in []

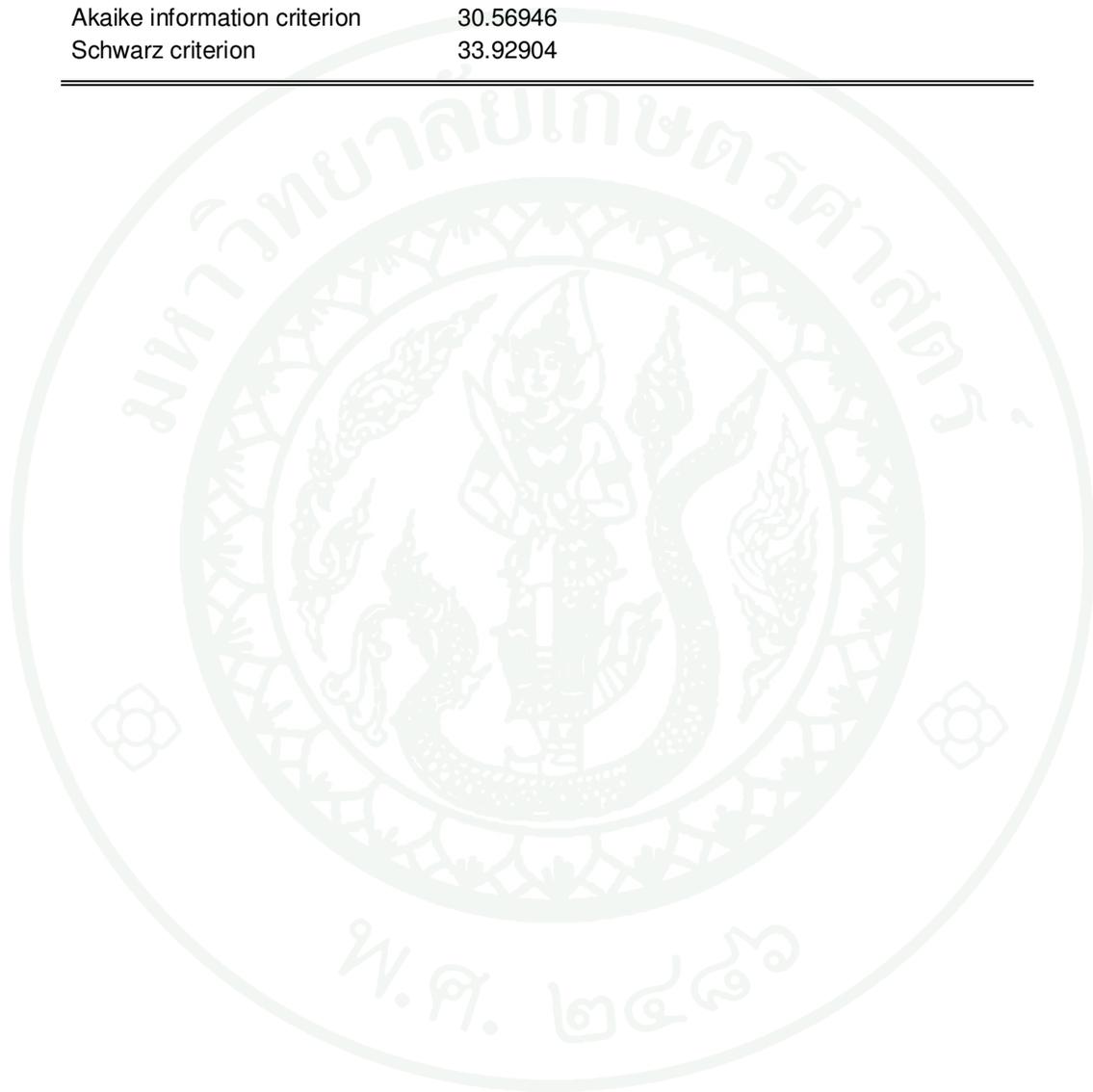
Cointegrating Eq: CointEq1

Y(-1)	1.000000
GC(-1)	-2.132590 (0.47695) [-4.47135]
GB(-1)	1.438190 (0.97239) [1.47903]
GE(-1)	10.87036 (1.09087) [9.96489]
K(-1)	-5.76E-06 (1.4E-06) [-4.18322]
@TREND(23)	2.120631
C	-10.26588

Error Correction:	D(Y)	D(GC)	D(GB)	D(GE)	D(K)
CointEq1	0.615923 (0.32264) [1.90902]	-0.147039 (0.05377) [-2.73472]	-0.109217 (0.03989) [-2.73798]	-0.175771 (0.02531) [-6.94394]	7802.067 (11353.2) [0.68721]
D(Y(-1))	-0.517853 (0.34044) [-1.52114]	0.074864 (0.05673) [1.31958]	0.010659 (0.04209) [0.25325]	0.104173 (0.02671) [3.90026]	881.1782 (11979.6) [0.07356]
D(Y(-2))	-0.683954 (0.17162) [-3.98537]	0.057092 (0.02860) [1.99626]	0.007094 (0.02122) [0.33432]	0.016380 (0.01346) [1.21653]	-10868.95 (6038.96) [-1.79981]
D(GC(-1))	4.250710 (1.68827)	-0.630180 (0.28135)	0.120287 (0.20873)	-0.238790 (0.13245)	20713.14 (59407.9)

	[2.51780]	[-2.23986]	[0.57628]	[-1.80281]	[0.34866]
D(GC(-2))	-0.859991 (1.47827) [-0.58175]	0.006039 (0.24635) [0.02452]	-0.254232 (0.18277) [-1.39101]	-0.222418 (0.11598) [-1.91775]	-54231.34 (52018.4) [-1.04254]
D(GB(-1))	-6.341275 (1.48162) [-4.27996]	0.664561 (0.24691) [2.69150]	-0.031704 (0.18318) [-0.17307]	0.447942 (0.11624) [3.85354]	-75467.49 (52136.3) [-1.44750]
D(GB(-2))	-0.961010 (1.53345) [-0.62670]	0.467331 (0.25555) [1.82874]	0.264610 (0.18959) [1.39569]	0.340698 (0.12031) [2.83188]	43956.58 (53960.3) [0.81461]
D(GE(-1))	-5.710696 (2.23582) [-2.55419]	1.076161 (0.37260) [2.88828]	0.409929 (0.27643) [1.48295]	0.698379 (0.17541) [3.98135]	-99876.86 (78675.4) [-1.26948]
D(GE(-2))	-1.370323 (2.11408) [-0.64819]	0.476514 (0.35231) [1.35255]	0.483719 (0.26138) [1.85066]	0.581099 (0.16586) [3.50353]	-20971.51 (74391.6) [-0.28191]
D(K(-1))	3.19E-06 (8.4E-06) [0.38042]	-2.49E-07 (1.4E-06) [-0.17866]	8.53E-06 (1.0E-06) [8.23515]	4.30E-06 (6.6E-07) [6.54222]	1.550516 (0.29465) [5.26220]
D(K(-2))	-6.15E-06 (7.3E-06) [-0.84796]	5.68E-07 (1.2E-06) [0.46958]	-6.34E-06 (9.0E-07) [-7.06207]	-3.25E-06 (5.7E-07) [-5.71473]	-0.759395 (0.25534) [-2.97408]
C	3.007346 (1.69969) [1.76935]	-0.773150 (0.28325) [-2.72956]	-0.843549 (0.21014) [-4.01418]	-0.472689 (0.13335) [-3.54473]	61970.92 (59809.7) [1.03613]
@TREND(23)	-0.185345 (0.07440) [-2.49119]	0.042839 (0.01240) [3.45507]	0.004140 (0.00920) [0.45009]	0.012715 (0.00584) [2.17821]	-398.2929 (2618.06) [-0.15213]
R-squared	0.848888	0.723471	0.911507	0.859245	0.936281
Adj. R-squared	0.719364	0.486446	0.835656	0.738598	0.881664
Sum sq. resids	70.26943	1.951516	1.074130	0.432529	8.70E+10
S.E. equation	2.240367	0.373355	0.276990	0.175770	78835.62
F-statistic	6.553898	3.052301	12.01710	7.121963	17.14275
Log likelihood	-51.22409	-2.843729	5.217054	17.49689	-333.8731
Akaike AIC	4.757340	1.173610	0.576515	-0.333103	25.69430
Schwarz SC	5.381261	1.797531	1.200436	0.290818	26.31822
Mean dependent	-0.284444	-0.079259	-0.085185	0.002593	320612.5
S.D. dependent	4.229097	0.520990	0.683263	0.343787	229173.1

Determinant resid covariance (dof adj.)	1941148.
Determinant resid covariance	72757.86
Log likelihood	-342.6877
Akaike information criterion	30.56946
Schwarz criterion	33.92904

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวกุลธิรา ทองใหญ่
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์